

ПОЛИТИКИ

БРОЈ
1138

ЗАБАВНИК

3
динара

19. X 1973. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIV

ИСТОРИЈА
НАШЕГ СВЕТА

ЏИНГИС КАН

СТРАНЕ 24-25

Ripley

Веровати или не!

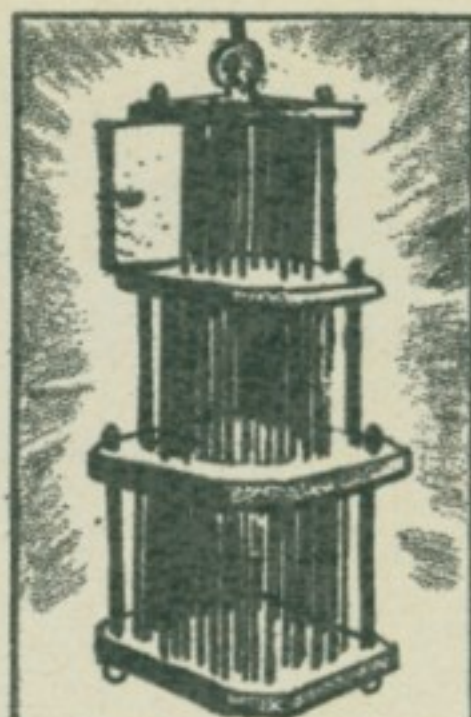

СУЛТАН-МУЛА ЗЕЈДАН

КОЈИ ЈЕ ВЛАДАО МАРОКОМ ОД 1603. ДО 1630. ИМАО ЈЕ ДЕСНО ОКО ПЛАВО А ЛЕВО ЦРНО. МЕЋУТИМ, КАДА БИ СЕ ЈАКО НАБУТИО ОЧИ СУ МУ МЕЊАЛЕ БОЈУ И ДЕСНО ЈЕ ПОСТАЈАЛО ЦРНО А ЛЕВО ПЛАВО.

ГРОБ ТРИНАЕСТОГ ТИБЕТСКОГ ДАЛАЈ ЛАМЕ У ЛАСИ ПОКРИВЕН ЈЕ СА 8505 КИЛОГРАМА ЧИСТОГ ЗЛАТА ЧИЈА ЈЕ ВРЕДНОСТ ОКО 192.230.640. Н. ДИНАРА.

ФЕЊЕРИ ПУНИ ВЕЛИКИХ СВИТАЦА

УПОТРЕБАВАЈУ СЕ НА АНТИЛСКИМ ОСТРВИМА.

ОЖЕЊЕНИ МУШКАРЦИ

ИЗ МАРЛИНГА, У ЈУЖНОМ ТИРОЛУ, ПРЕПОЗНАЈУ СЕ ПО ЦРНИМ ШЕШИРИМА МЛАДИЦИ У ОВОМ КРАЈУ НОСЕ ЗЕЛЕНЕ ШЕШИРЕ.

КОРОНА НЕОБИЧНОГ ИЗГЛЕДА

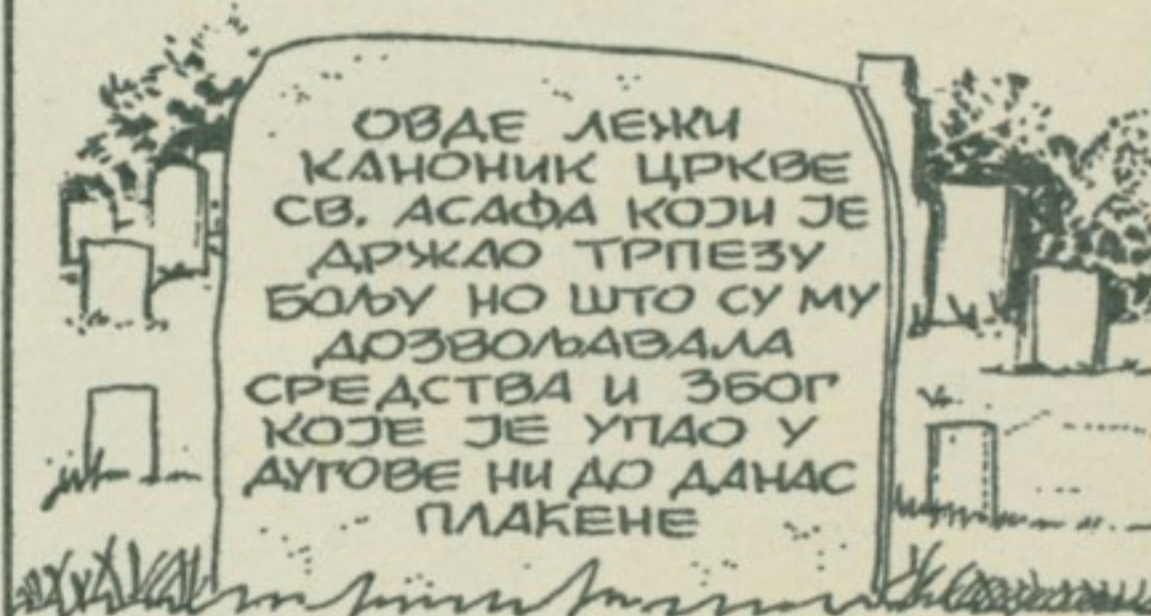
ВИЂЕНА ЈЕ ОКО СУНЦА 1. НОВЕМБРА 1943. У СПРИНГФИЛДУ (САД).

ШИНОВСКИ НОГНИ ЛЕПТИР

ATTACUS ATLAS

ЧИЈИ ЈЕ РАСПОН КРИЛА 25 САНТИМЕТАРА. КАД ЛЕТИ ЛИЧИ НА МДЊЕГ ГОЛУБА.

ЕПИТАФ СВЕШТЕНИКУ Ч. ЛОУДУ НА ГРОбУ У РУТИНУ (ЕНГЛЕСКА).

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● кринолина је широка женска сукња растегнута обручем у облику звона. Била је у моди средином 18. века.

● аустралијски гуштер назван „планински ђаво“ може да поједе за један оброк 1.000 до 1.500

мрава. Све те мраве гуштер хвата једног по једног, помоћу свог дугачког и лепљивог језика.

● у рушевинама Помпеје нађена је једна радионица за израду сапуна, као и сапун изливен у дугачке калупе. Научници сматрају да је сапун изливен оног дана кад је Помпеја страдала.

● своју прву песму птица црвендаћ почиње у марту, 41 минут пре изласка Сунца. У априлу, међутим, црвендаћ почиње да пева 75 минута пре рађања Сунца, а у јулу 61 минут пре изласка Сунца.

● играње шаха наслепо, то јест без гледања на таблу, било је познато у Персији и Арабији још у осмом веку.

● недавно је у Бону издат најмањи адресар на свету. Величине поштанске карте, адресар Бона има 828 страница, тежак је 270 грама, од танког папира је, тако да дебелина књиге износи свега 2 сантиметра. Слова у адресару су толико ситна да се могу читати само уз помоћ лупе која је приложена уз ову мини-књигу.

● Ханс Гун је „лекар“ за биљке. Његова „болница“ је у ствари стаклара у парку Бетман у

Франкфурту. Гун сваког дана прегледа азалеје које неће више да цветају, кактусе које су напале ваши и безброј многих других биљака. У овом јединственом ботаничком медицинском центру захваљујући погодној температури, влази и осталим условима и најболесније биљке могу да буду излечене. За преглед и негу оболелих биљака не плаћа се ништа.

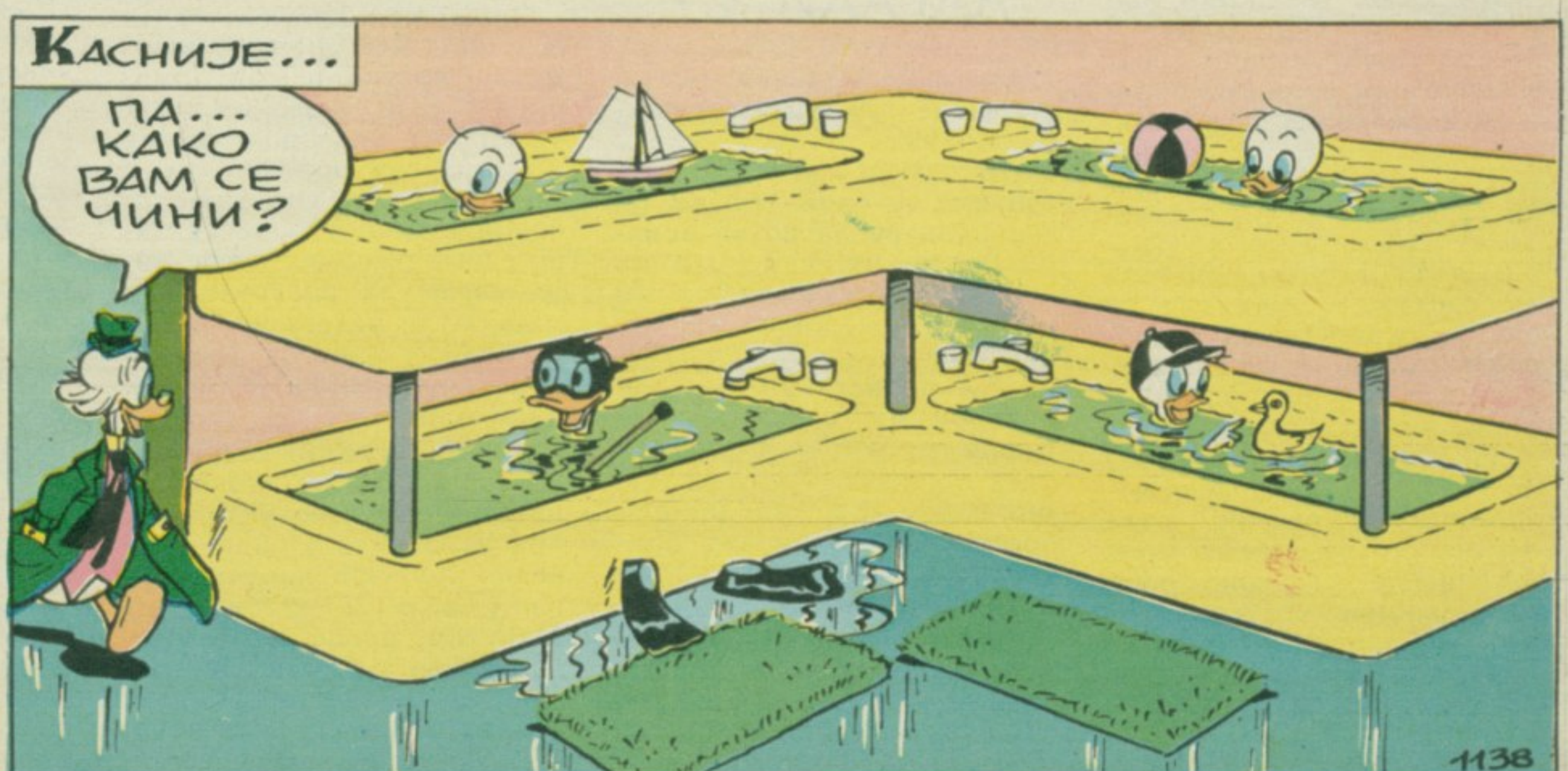

● досад се сматрало да на свету не постоје две особе чији су отисци прстију исти. Међутим, сад је откривено да су неки сијамски близанци изузетак од овог правила. Они, наиме, имају исте отиске прстију али су ти отисци обрнути као што је обрнута слика у огледалу.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

НАУКА ПРОТИВ МИСТЕРИЈЕ

Чувени амерички зоолог Ајвен Т. Сандерсон, познат у нашој земљи по енциклопедији „Сисари“, недавно је објавио једну занимљиву књигу која је изазвала велико интересовање и међу научницима и код широке публике. У њој је описао разне необичне

и невероватне појаве на нашој планети. „Нико не може тврдити да смо стигли све да проучимо — каже Сандерсон. — Исто тако, погрешно је у свему непознатом видети нешто натприродно. Не постоји ништа необјашњиво, постоје само ствари које још нису објашњене.“

У овом броју доносимо његову причу о воденим људима за коју је годинама скупљао податке и тек кад је у њему превагнуло уверење у њену истинитост решио да је објави.

ВИД

ВОДЕНЕ

Године 1932. место британског отправника послова у Јужном Камеруну заузимао је мој пријатељ Н. Х. Клеверли. Он ми је први испричао један такав случај.

Посланство у Калабару једног дана посетио је шеф месне полиције који се управо вратио из области Ибибио. У извештају који је поднео признао је да тамо не иде све баш најбоље, нека села одбијају да плате порез. Клеверли је одмах послао поруку окружном начелнику да спроведе истрагу. Међутим, овај је, „због претеране заузетости“, препустио посао свом заменику а овај га, са своје стране, поверио једном младом официру који тек што је завршио војну академију.

У пратњи поднаредника, црнаца, млади енглески официр упутио се бродом према мочварној области Ибибио, где би се свако осим домородаца за мање од пет минута бесповратно изгубио.

ЧАМЦИ СУ ПРАЗНИ

Најзад су ступили на чврсто тло и кроз густо растинје кренули ка највећем од „непослушних“ села. Али, чекало их је изненађење. У насељу није било ни живе душе, чак ни сеоских цукаца којих иначе има на сваком кораку, ни једног јединог домаћег питомог мајмуна. Сва жива бића као да су пропала у земљу!

Већ помало узнемирен, Енглец је пошао према суседном селу, али и оно је било потпуно празно. И два следећа такође. Почео је да размишља шта има ово да значи. Мада је кратко био у Камеруну знао је да су насеља у овој области обично на малим острвима окруженим речницама и потоцима, те се због тога људи искључиво крећу чамцима док им путељи кроз густиш служе само да се пребаци од места где су пристали до средине острва где се налази село. Овакав распоред наслеђен је још из времена кад су у приобалне појасеве западне Африке упали трговци робљем. Из центра острва, по правилу, зракасто се рачвају стазе на све стране. Према томе, логично је закључио официр, ако нису у селу, становници морају бити на чамцима. Послао је људе у главна села одакле су се они разишли по целом острву. Сам се спремао да у

чамцу крене у обилазак острва...

Мада добро смишљена, акција је довела до чудних резултата. Пронађени су сви чамци, али празни! Тада је поднаредник затражио дозволу од свог претпостављеног да скине униформу и кад је збацио и последње парче одеће изгледао је као и сваки други домородац. Намеравао је да оде до првог насељеног села и покуша да се распита код становника за овај тајанствени нестанак.

ЛАГАЛИ СУ

Али, није одмакао далеко а срео је три човека у чамцу. Враћали су се у село с дугог пута и кад их је упитао шта се овде дешава, одговорили су да појма немају. Да су се намерили на младог Енглеца, он би им можда и поверовао, али црнац поднаредник знао је да не говоре истину. Јер, Африканци, ма како дубоко отишли у џунглу там-тамом увек одржавају везу са својим селом. Кад им је припретио они су најзад признали да знају где су њихови саплеменици.

Сви заједно кренули су једва приметном стазом ка потоку где није било ни чамца, ни „пристаништа“. Обала се на том месту над-

вила над воду. Одозго се добро видело јер је поток, за разлику од већине који су овде жутомрки, био бистар. Врхови дрвећа које се надигло над поток готово су се додиривали. Домораци су рекли поднареднику да се попне и погледа доле.

И ево шта је он видео: цело насеље — мушкарци, жене деца — седели су на дну реке, непомични, наслоњени леђима на стрму обалу. Изгледали су као да спавају. Пси и домаћи мајмуни лежали су поред њих у котарицама од прућа.

Црнац поднаредник се из безумио. Без много дипломатије вратио је три домороца у село, везао их и оставио под надзором својих људи, а сам пожurio да о свему извести енглеског официра. Овај у почетку ништа није разумео, после није могао да поверује, али како људи заиста нигде није било а паре је требало прикупити, решио је да оде до потока.

Кад је угледао становнике под водом, на дубини од најмање два и по метра, најпре је занемео а онда заповедио поднареднику да сиђе у воду и пробуди их. Међутим, црнац их је узалуд вукао и цимао. Ниједан се није „пробудио“. Сви су седели у оном истом поточјају као пре више од сата

кад их је открио. Кад је пришао једној мајци која је држала бебу на крилу, приметио је да је везана за корење дрвећа кдје је изиривало из обале тај-тај лијама. Тако је било и са свима другима.

ГРЕШКА МЛАДОГ ЕНГЛЕЗА

Црнац поднаредник и Енглец, нарочито овај други, били су после овог тако рећи избезумљени. Нису знали шта да раде. И млади Енглец је, на жалост, тада направио грешку. Оставио је подофицира на лицу места, а сам потрчао на брод па право у Калабар. Нипошто не треба закључити да се ту радило о кукавичлуку, напротив, човек се није снашао, хтео је пошто-пото да што пре о свему извести претпостављене шта се десило у мочварама Ибибиоа. Само, хоће ли му веровати?

Његов извештај, међутим, није примљен с неверицом. Искусан отправник послова, навикнут на разна изненађења, дао му је пратњу и у документима посланства, која су сачувана, и данас се може прочитати да је млади Енглец кренуо натраг у прат

њи помоћника окружног начелника и других службених лица. Али, кад је нова група стигла, ревносни поднаредник црнац већ је све домороце потерао из реке, и прикупио порез! Како, то се не зна.

Ко данас може да зна да ли је нестрпљиви Енглец у журби заборавио да каже поднареднику да становнике села остави под водом док се он не врати или је, пак, овај прекршио наређење. Није искључено да су „водени људи“ сами изишли из реке пошто су на неки начин примили сигнал од својих саплеменика које је полиција задржала.

ГЊУРАЦ СА КАМЕНОМ

Други случај испричао им је такође један пријатељ, Џефри Горер, познати социолог и уопште интересантан човек. Ево шта је он лично доживео.

Налазио се на путовању кроз Сенегал, на западној обали афричког континента, кад га је сапутник домородац позвао да види један народни обичај. Укрцали су се у један чамцац и извезли на море. Тамо се већ мноштво чунова љуљало на таласима. Рибари су извлачили једну за другом котарце пуне острига, ракова и других становника морског дна и то таквом брзином да се Џефри зачудио. Тада му је домородац обратио пажњу... Кроз бистру воду мој пријатељ је лепо могао да види друге домороце који су скупљали остриге, исто онако као што се код нас беру шумске јагоде, и мирно их товарили у корпе које су им одозго спуштали. Џефри је приметио још нешто што га је запрепастило: за глежањ сваког гњурца био је привезан повећи камен који га је држао на дубини. Рибари у чамцима су му рекли да сваки ронилац остаје под водом око пола сата!

Чим је Џефри завршио своју причу, обасуо сам га читавом бујицом питања. Главно је, разуме се, било на који су начин скупљачи острига успевали да издрже толико времена а да не

ЕО САМ БУДЕ

Када се млади бриџански официр наинуо над њовршину реке, није могао да њоверује својим очима: на дну, на дубини од два и њо метра, седело је не њомично цело црначко село! Мушкарици, жене, деца, наслоњени на сѣрму обалу изгледали су као да сѣбају. Поред њих мирно су лежале домаће живоџиње.

изроне на површину и удахну ваздух.

— Узимали су нешто, шта ја знам, неку течност, шта ли, нека средство... — одговорио ми је он. Скочио сам на њега јер сам одувек био пун подозрења према свим тим „чаробним напицима“ који треба да објасне малтене сва на свету. Па ипак, морао сам да признам, кад сам се мало смирио, да у томе има неког смисла, поготову кад не постоји боље објашњење.

Према томе, шетња под водом дуга пола сата могла је бити резултат неке посебне течности коју су гњурци пре тога испијали! Међутим, ја се никако нисам са тим мирио. Поготову што су сви с којима сам касније истражујући имао прилике

да разговарам о овој необичној појави, нарочито сами становници западне Африке, више били склони једном другом објашњењу — хипнози. Али, ја и према тој речи имам једну малу резерву, највише зато што ланци трпају на гомилу све и свашта под овај појам. Ја бих рекао нешто само о једном виду хипнозе.

КАД МОЖЕ ФАКИР...

Факир који излази жив живијат из „гроба“ у који су га наочиглед сведока закопали — није више ништа ново. О томе постоје многа званична сведочанства. Ја,

рецимо, чувам у својој архиви копију једног извештаја који је потписало пет познатих лекара. У главном граду америчке државе Хондурас пред публиком је наступио Мексиканац, очигледно индијанског порекла. После детаљног лекарског прегледа закопан је у земљу и на његов „гроб“, да се не би после рекло да је трик, сручена су два камиона земље. Све се то догађало у центру Тегусигалпе, тако рећи на очиглед целог града...

Кад су га сутрадан у исто време откопали, био је жив!

Питао сам доктора Редса Чевертона, једног од потписаних, како је то могуће и он ми је стручно одгов-

рио да по његовом мишљењу стање у коме се факир за то време налазио не треба сматрати каталепсијом — обамрлошћу — мада је његов пулс веома слаб а дисање се готово није могло ни приметити, итд. итд. Међутим, за мене није важно како се та појава зове и да ли је он за то време савим прекинуо дисање или само смањено његов интензитет до те мере да га искусни лекар није могао да примети. Важно је да је он тако провео пуна 24 часа! А кад је то могао да уради факир зашто не би и цело село овладао истом вештином, поготову кад има за то крупне животне разлоге. Зар постоји боља заштита од сталних напада трговца робљем који су одводили и продавали читаве породице него се сакрити тамо где те нико сигурно неће тражити — под воду.

Али, шта ћемо са оним рибарима који су скупљали раковце у сланој морској води? За њих се никако не може рећи да су се налазили у неком стању обамрлости јер су и те како вредно радили под водом, осим уколико...

УЗБУНА НА ЧАСУ

Африканац који је Цефрију показао фантастичне гњурце као узгред поменуо му је да у његовом племену људи познају начин како да зауставе крварење и управљају циркулацијом крви у организму!

Уосталом, и сам Редс Чевертон сретао је у својој пракси људе који су могли да зауставе циркулацију крви у свом организму. „Један мој школски друг, сећа се лекар, на часу је „из досаде“ ножићем урезао себи на руку своје иницијале. Крв је почела да лије што је код свих у разреду из-

звало велико узбуђење. Али, он је тада изјавио да ће је одмах зауставити. То је и урадио. Било је довољно да махне марамицом преко ране и крварење се истог часа зауставило! Само се видео модар и дубок ожиљак. Негде предвече замолили смо га да нам покаже руку: рез је био готово савим затворен, сув, без капи крви.“

И ово објашњење доктора Редса Чевертона прихватим као што се у принципу слажем и са каталепсијом кад се могу умањити или контролисати поједине функције организма. Само једно не разумем: одакле су они сенегалски рибари црпили толику енергију за напоран рад под водом?

Вероватно бих до данас имао одговор и на ово питање да сам успео да нађем неког становника западне Африке који би ми дао обавештење из прве руке. Јер, веома је мало белца видело ову појаву а домороци — пуни неповерења према неафриканима — ћуте о томе. Све док то не успем, биће оних који кажу како је све ово што сам сакупио чиста измишљотина, као и оних који ће поверовати у ова два догађаја као истину.

Што се мене тиче ја сам у сваком случају одлучио да наставим трагање за сваком ситуацијом која има било какве везе с овим случајевима док не нађем решење. Ја или неко други ко ће бити бар исто толико упоран и радознао.

В. С.

У следећем броју: ТАЈАНСТВЕНИ
РОМБОИДИ

Зашто се највећи број поморских трагедија и авионских несрећа дешава у четири одређене области наше планете?

ДИКАНТРОП И ВЕСНАСАТИМЕНС

Н.ЛЕКИЋ

НЕОБЈАВЉЕНИ ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ ДОБРО ПРОДРМАО СВЕТ

А.СРЕДАНОВИЋ

* КАД НАРЕБУЈУ МУШКАРЦИ

ДУКЕГ ПЕТКА: ОТКРИКЕ НОГОСТОЈА, МЕРЕ ЗА ВРЕМЕ!

МАМБА!

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ДРЖАЛА САМ ТЕЖАК ЦРН ПИШТОЉ ДОК МИ ЈЕ ЦЕЛО ТЕЛО БИЛО МОКРО И ХЛАДНО ОД ЗНОЈА: НИКАД ДОТАДА НИСАМ

ИМАЛА ОРУЖЈЕ У РУКАМА А САД ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ПУЦАМ У ОТРОВНУ ЗМИЈУ КОЈА ЈЕ ЛЕЖАЛА НА ЈАСТУКУ ПОРЕД МАЈИНЕ ГЛАВЕ.

Имала сам шеснаест година кад сам с родитељима и сестром стигла у мали симпатичан град Сигири, у близини изворишта највеће западноафричке реке Нигер. Тата је овде дошао да предаје у једном колеџу у оквиру споразума о техничкој помоћи између наше земље и Гвинеје. У почетку сам страховала због друштва и школе али није ми требало много времена па да се навикнем и стекнем нове пријатеље. Наша кућа била је окружена са много црнаčkih каза у којима је било пуно деце. Сви су били добри према нама и ја сам Гвинејце запамтила као људе увек насмејане. Па ипак, и данас кад се сетим ове земље за коју ме везују толике лепе успомене, не могу а да се не стресем при помисли на једну бесану ноћ, најдужу и најстрашњу у мом животу.

СМРТ ЗА НЕКОЛИКО МИНУТА

Била је Нова година. За нас Југословене необична јер је нисмо чекали у топлој соби док напољу пада снег и дува кошава већ на тераси код пријатеља док се свуда уноакоко зелене палме и шарени тропско цвеће јарких боја. У стану породице Елу где смо позвани да проведемо празник све је било лепо док није дошло време да нас две, наравно више због Маје која

је тада имала тек пет година, нисмо морале да кренемо кући на спавање.

Узела сам батеријску лампу и повела Мају за руку.

Нисам се ничег плашила јер нам то није било први пут да ноћу идемо саме, а и становали смо близу. Батерија ми је осветљавала пут док сам водила Мају која се саплитала од поспаности. Кад смо стигле у кућу, она је хтела одмах у кревет, али јој ја нисам дала. И поред тога што се она бунила и батргала стрпала сам је у каду, како ми је мама рекла. Окупану, од нела сам је до кревета. Није, ваљда, још ни додирнула јастук главом а већ је спавала. Прекрила сам кревет мрежом против инсеката и пошла натраг у купатило да се и сама истуширам. Ваздух је био влажан, некако тежак и топао, па ми је хладна вода веома годила. Освежена вратила сам се у собу и кад сам хтела да узмем пићаму испред јастука, устукнула сам: на белом јастуку, баш поред Мајине услинуле главе, јасно се оцртавала дуга црна линија. Мамба! Опасна отровница о којој сам овде чула толико прича, истинитих а и невероватних. Једно сам, међутим, поуздано знала: не уједа ако није нападнута, али довољно је да је неко, ма и случајно, додирне па да после неколико минута буде мртав!

Стајала сам као паралисана неколико тренутака а онда покушала да смислим нешто. Како да спасем сестру? Али, одједном ми се пред очима указала језива слика мртве Маје, завртело ми се у глави и чинило ми се да пропадам у неки

поноћ... Нисам ништа могла да мислим, а знала сам да ако Маја учини и најмањи покрет... Беспомоћно, на тихо сам заплакала док ми је у глави било само једно питање: Шта да урадим?

Помишљала сам да отрчим по маму и тату, али зар да је оставим саму са овом одвратном змијом?

Да је пробудим — не, то би значило крај.

Тада сам се сетила пиштоља који је тата држао високо у орману.

А АКО ПРОМАШИМ?

Извукла сам полако револвер из футроле пажећи да не направим ни најмањи шум. Био је тежак, црн, тако страхан, али у њему је био једини спас. Тако ми се бар тог тренутка чинило. Цело тело било ми је мокро и хладно од зноја, а руке се тресле. Уперила сам пиштољ у ту малу али опасну змију и хтела да опалим, али руке су ми тако дрхтале да сам морала да их спустим. Никад раније нисам пуцала а сада је требало да погодим у танко змијино тело које је лежало тик поред Мајине главе...

Сестра је и даље спавала. Средном, одувек је имала миран сан.

★★★★★★★★★★★★★★★★

И даље сам се трудила да савладам страх и умирим руку. Али, шта ће бити ако промашим? Не, не могу...

Вратила сам пиштољ на место и сручила се у фотељу док ми се лице купало у зноју и сузама.

Остало ми је само да чекам. Постојао је само један излаз, да се змија пробуди пре Маје и оде сама. Полако сам одигла мрежу и вратила се у фотељу да чекам.

У соби је било тихо. Чуло се само Мајино равномерно дисање. Мој поглед је био прикован за црну змију и ни за тренутак са ње није скретао. У глави ми је бучало, малаксало тело тражило је да се испружим, али сваки пут кад би ми се очи склопиле, ја бих се преинула од страха за Мају и настављала да бдим.

Већ је почело да свиће кад сам приметила мали трзај црног тела.

ПУСТИ МЕ ДА СПАВАМ!

Шта ће сад бити? Змија се покренула и ја сам, укочено, пратила како је гмижући склизнула на под и нестала. Скочила сам према Маји и почела да је љубим плачући. Она се пробудила и стала да гунђа да је оставим на миру и пустим да спава.

Спустила сам мрежу преко њеног кревета, добро је зашупкала и легла поред Маје. Била сам уморна као никад дотада. Из даљине се чула песма која се приближавала. Погледала сам још једном по соби, змије нигде није било. Сигурно је изашла кроз отворена врата, било је последње што сам помислила пре него што сам утонула у дубок слadak сан...

* * *

Пробудио ме Мајин весео глас. — Али, мени се спава, пусти ме! — бранила сам се у полусну.

— А мени је тако досадно кад сви спавате — рекла је она и почела да се умиљава око мене. И, шта сам могла! Било ми је јасно да од спавања више нема ништа, па сам је примила код себе. Почела је да ме голица, жикотале смо се а цео догађај са змијом изгледао ми је тако далек и нестваран као да се десио неком другом а не мени и овој малој досадној Маји.

Истог дана неки дечаки убили су једну мамбу у близини наше куће.

Љубица Крњетин, студент
Нови Сад,
Народног фронта 14
(Хонорар: 250.00 динара)

Мамбе (*Dendroaspis*) тако су активне и насртљиве, тако велике (највећи примерци дуги су 4,2 метра) и тако смртоносно отровне да су дале повода многим народним предањима и легендарним и полулегендарним причама о нападима на човека. Наука је утврдила да је отров ових змија необично јак. Ако се несрећнику кога угризе мамба хитно не пружи помоћ, смрт наступа веома брзо. Мамба припада типу отровних змија које се називају *Proteroglyphs* — то су опасне отровнице које имају отровне зубе на предњем крају горње вилице. Најближе мамби су кобре и коралске змије с којима чини једну породицу — *Elapidae*.

ИСТОРИЈСКИ ГРБОВИ ГРАДОВА ЈУГОСЛАВИЈЕ

3

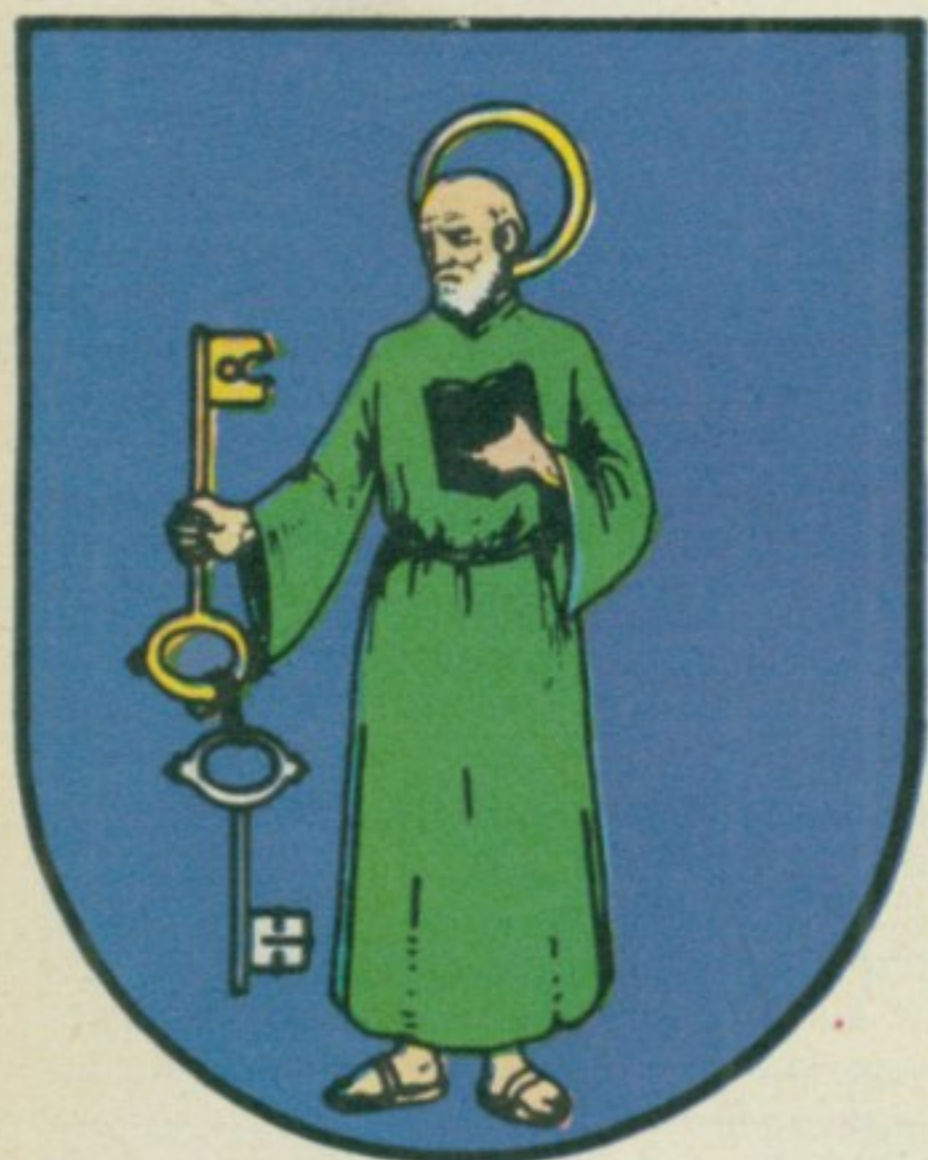
СВЕЦИ И ГРАДСКИ ЗАШТИТНИЦИ

У многим градовима по традицији се славио и поштовао један одабрани светац. Обично би, ако је традиција била довољно јака, он и званично био проглашен градским заштитником, његове кипове би поставили на јавним местима и изнад градских врата, а његов лик је често уношен и у градски грб. Тако су приморски градови обично узимали за заштитника св. Николу, епископа мирилицког, за кога се веровало да има власт над морем и да штити морнаре. Дубровник и градови под његовом до-

минацијом имали су заштитника у св. Влаху. Неки градови, као Сремска Митровица, носили су у грбу св. Димитрија или неког другог свеца, као алузију на своје име. Тако је Карлобаг носио лик св. Карла Боромејског. Разлози за укључивање лика светитеља у грб града могли су бити најразноврснији: Суботица је носила лик св. Терезе Кармелитске, чији је манастир био у граду, Кочевја св. Вартоломеја са ножем којим је био жив одран, Брибир св. Петра, а Раб светог Христофора.

Грб Суботице из 1779, када је добила и градске привилегије.

Брибир је носио овај грб још у доба Зринских и Франкопана.

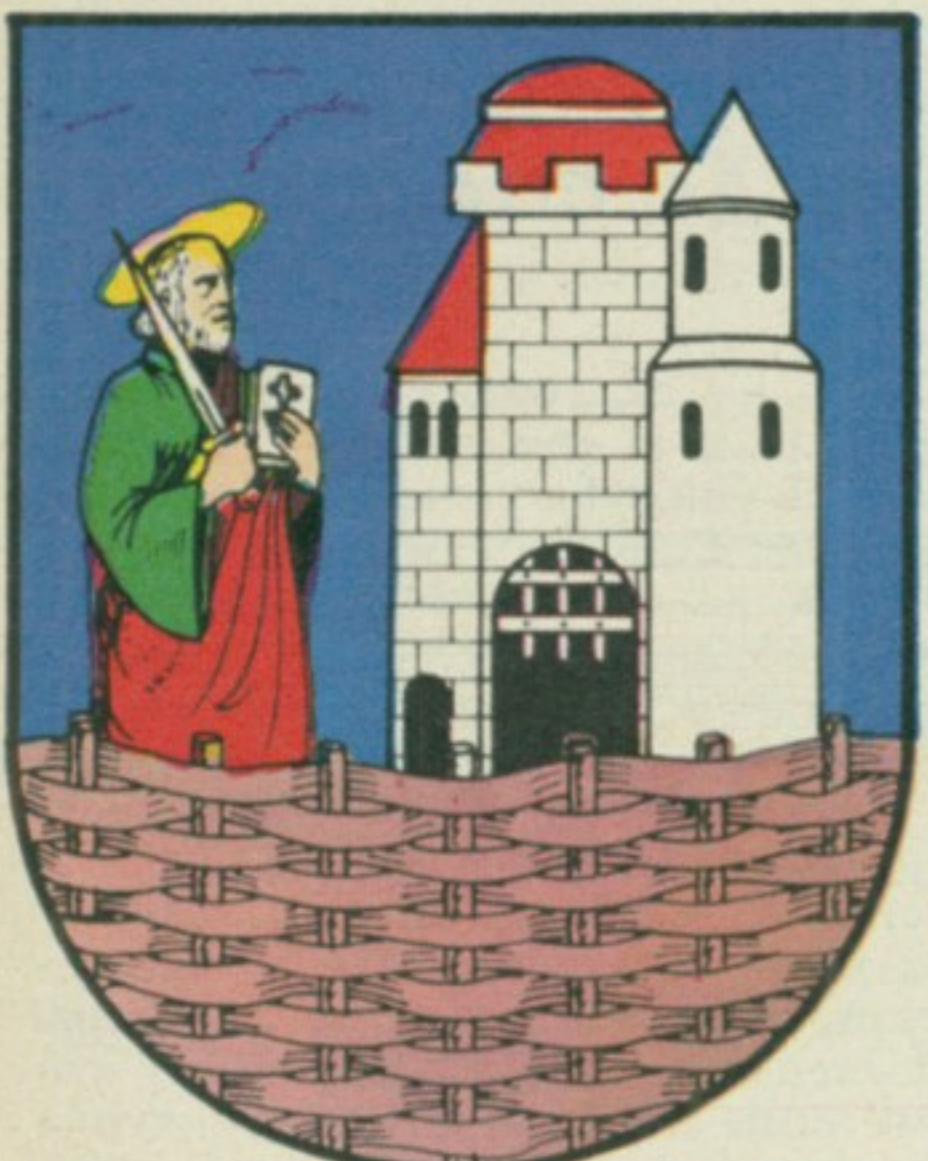
Грб града Дубровника са ликом градског заштитника св. Влаха.

Стон, као и Дубровник, има у грбу св. Влаха.

Сремска Митровица је 1881. добила грб са фигуром св. Димитрија.

На име Кочевја подсећа коље са плетером из грба додељеног 1624. г.

Лик св. Христофора налази се у грбу Раба још од 13. века.

Св. Карло Боромејски у грбу Карлобага.

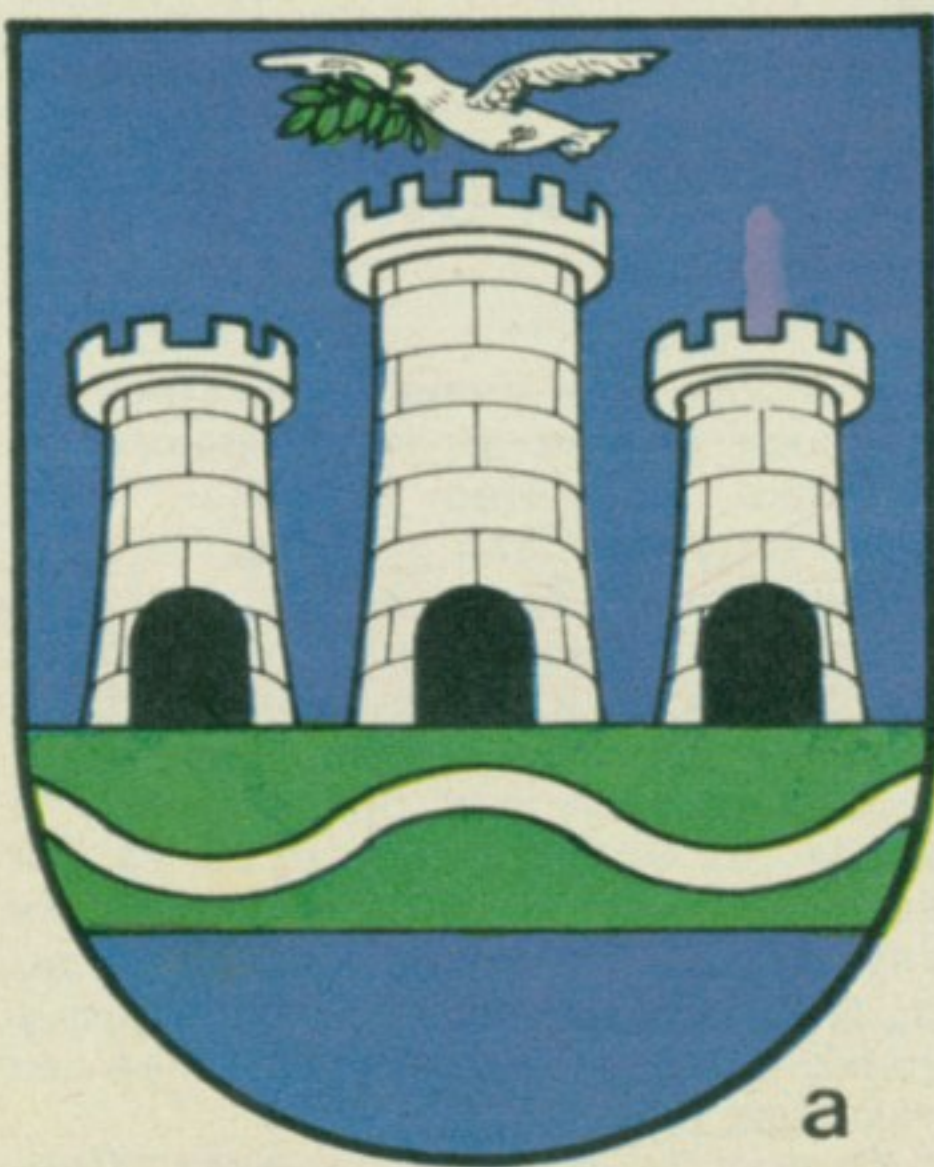

Ксмижа на Вису одабрала је за грб св. Николу, заштитника морнара.

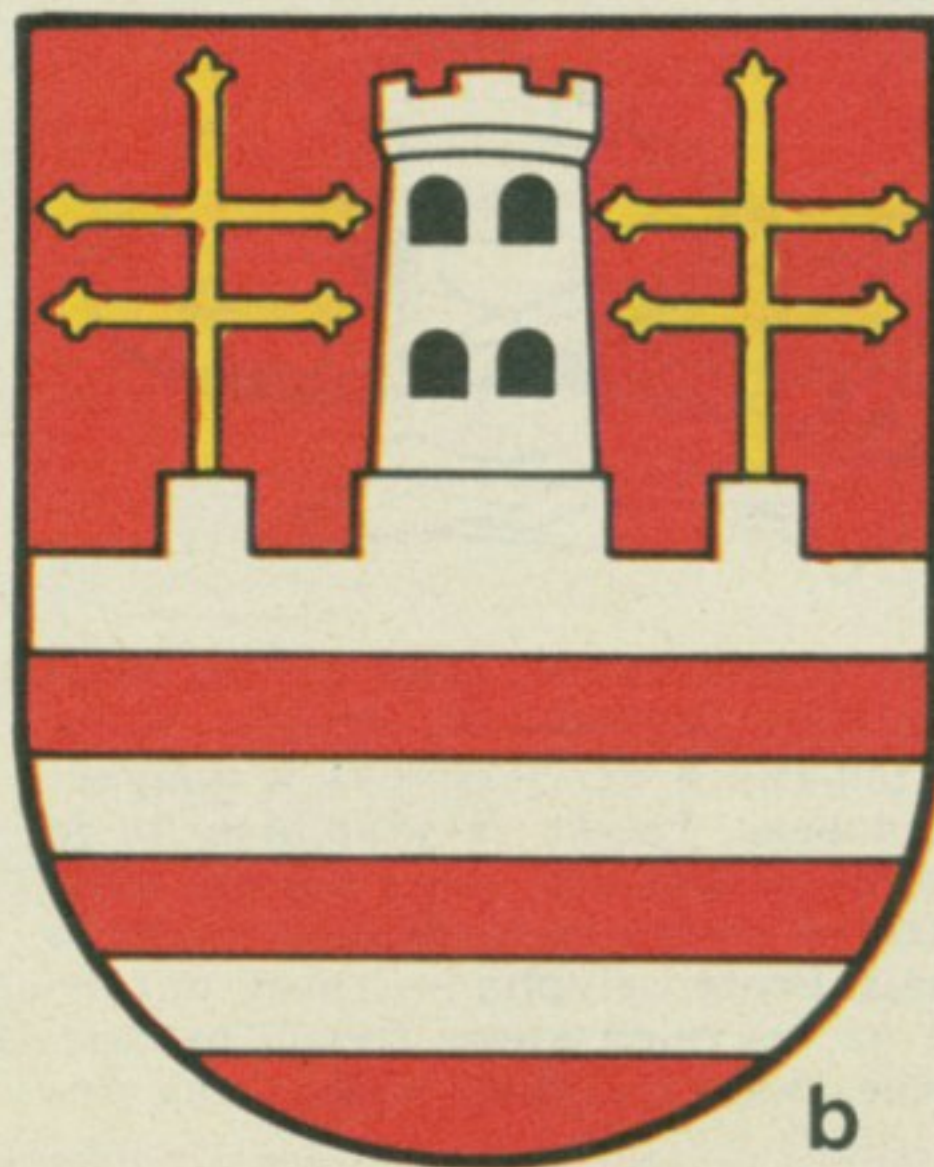
Новом Саду грб је додељен 1748. (а). У њему су представљени Дунав и градске зидине изнад којих лети голуб са маслиновом гранчицом у кљуноу. Нови Сад је задржао овај грб до данашњих дана.

Када је Београд у 12. веку потпао под власт Аустро-Угарске, у примени је био овај грб (б). Данашњи грб усвојен је на једном конкурс у тек 1931. и од тада је исти, са мањим разликама у стилизацији.

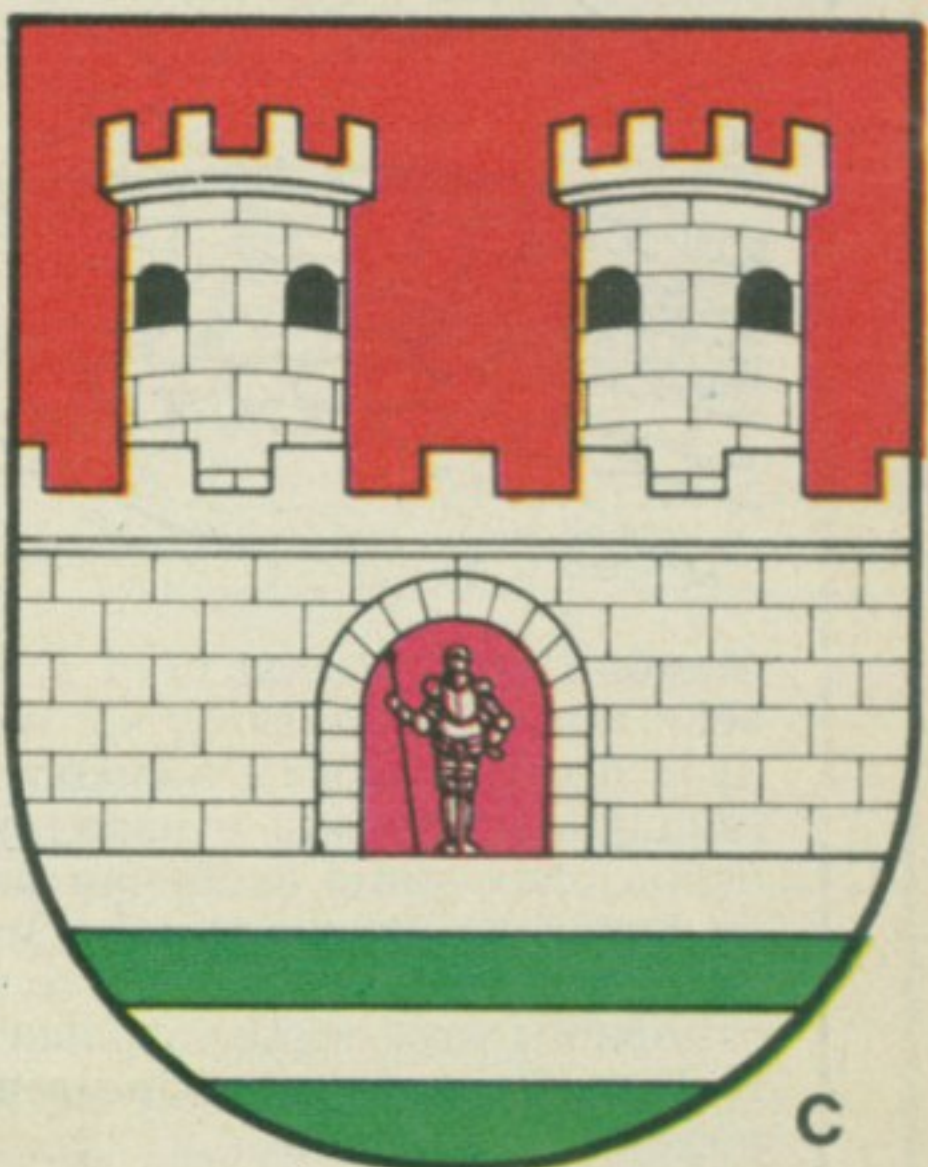
Од 1881. г. Панчево носи грб у коме две сребрне пруге представљају реке Дунав и Тамиш, а у градској капији се види фигура оклопљеног витеза са сабљом и копљем у руци (с).

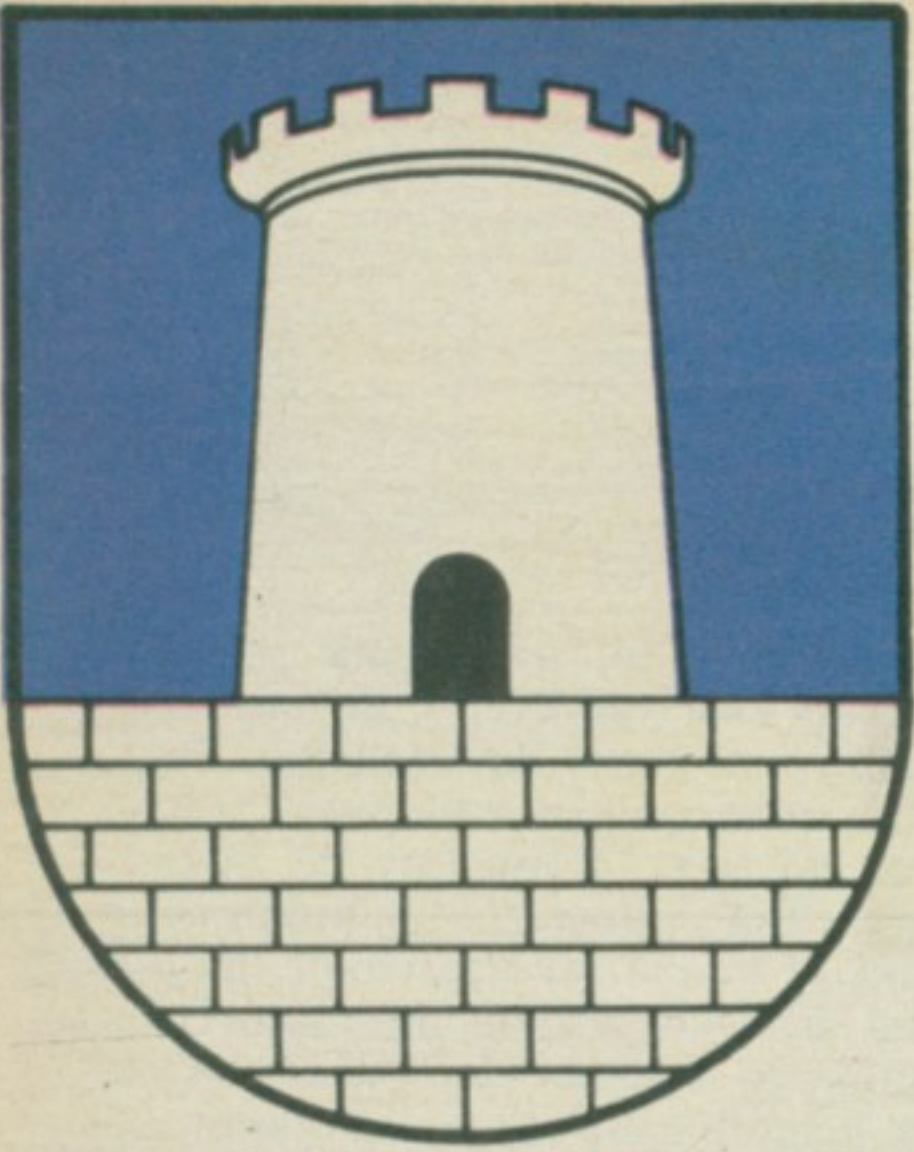
а

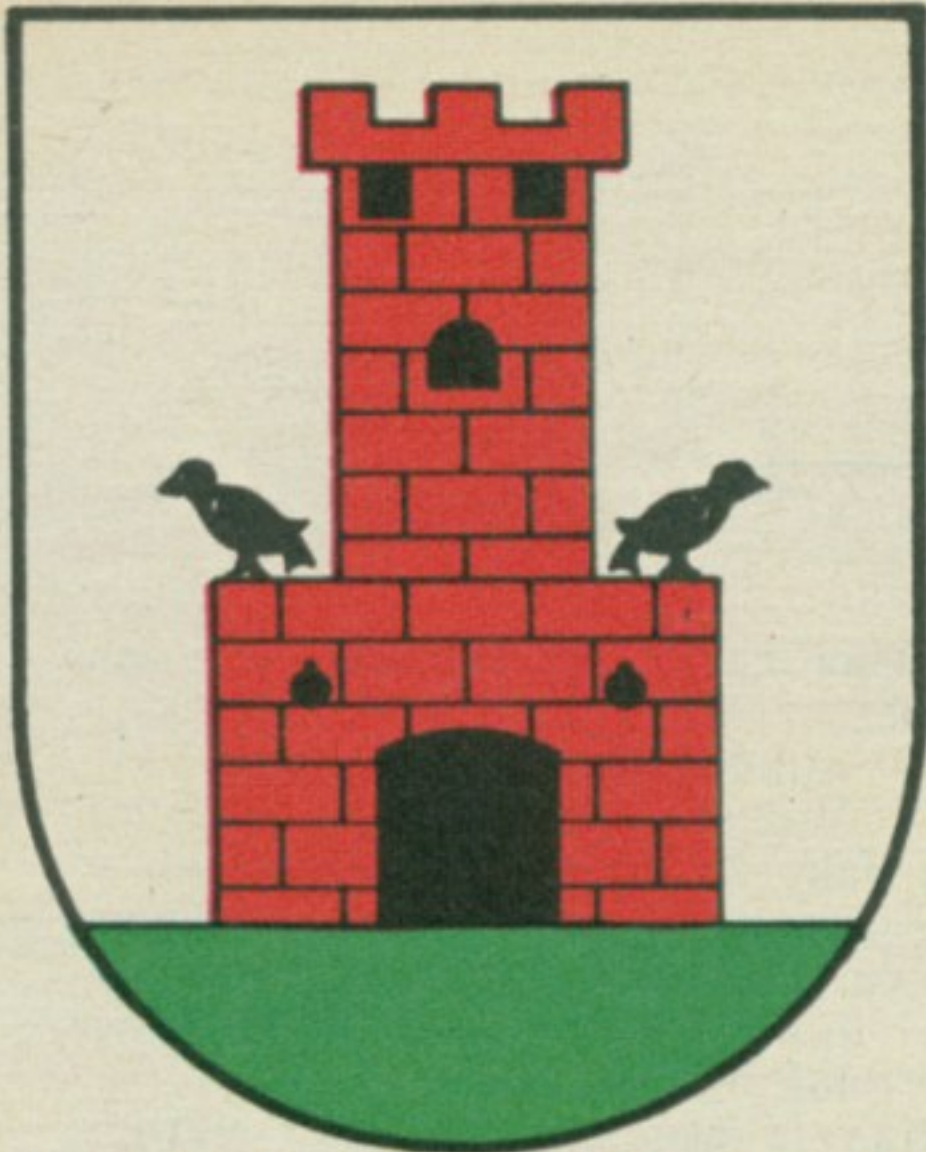
б

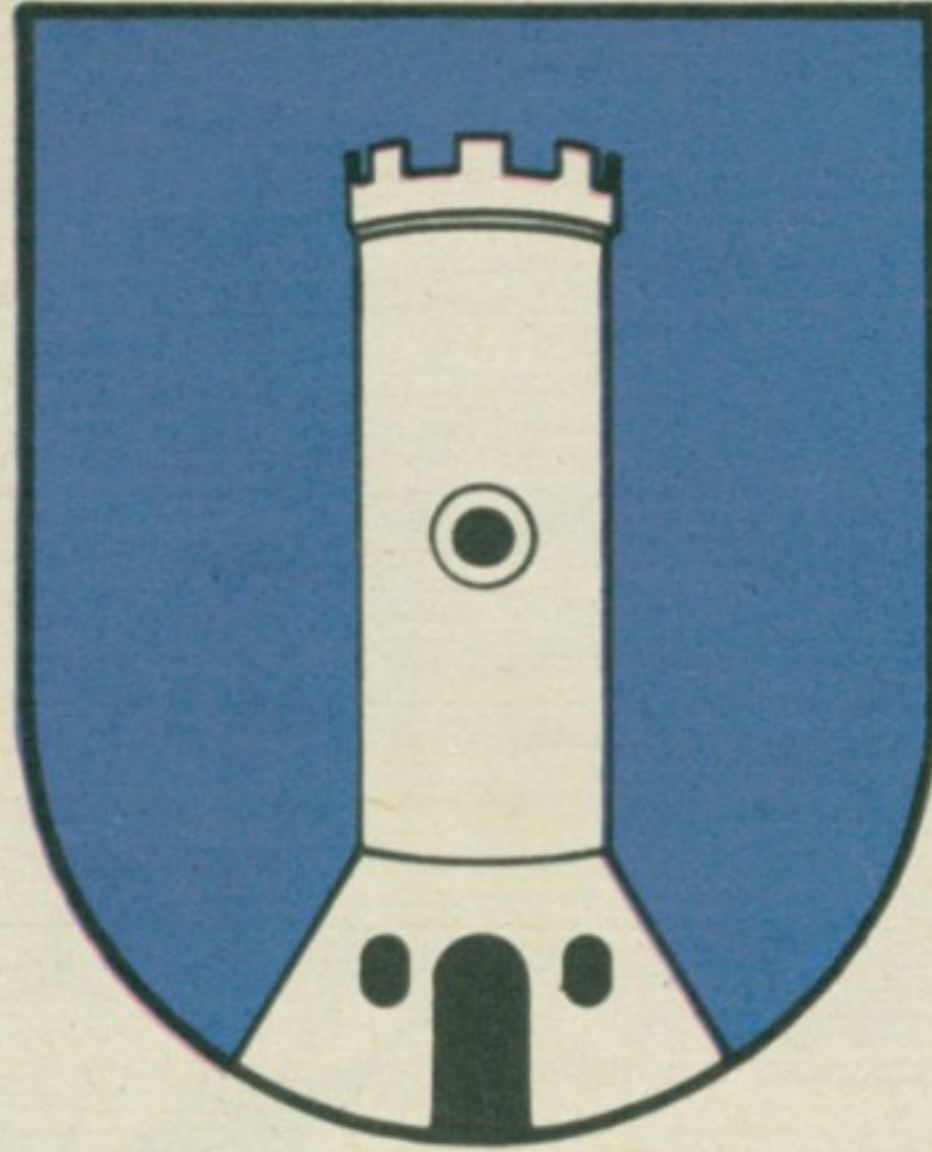
с

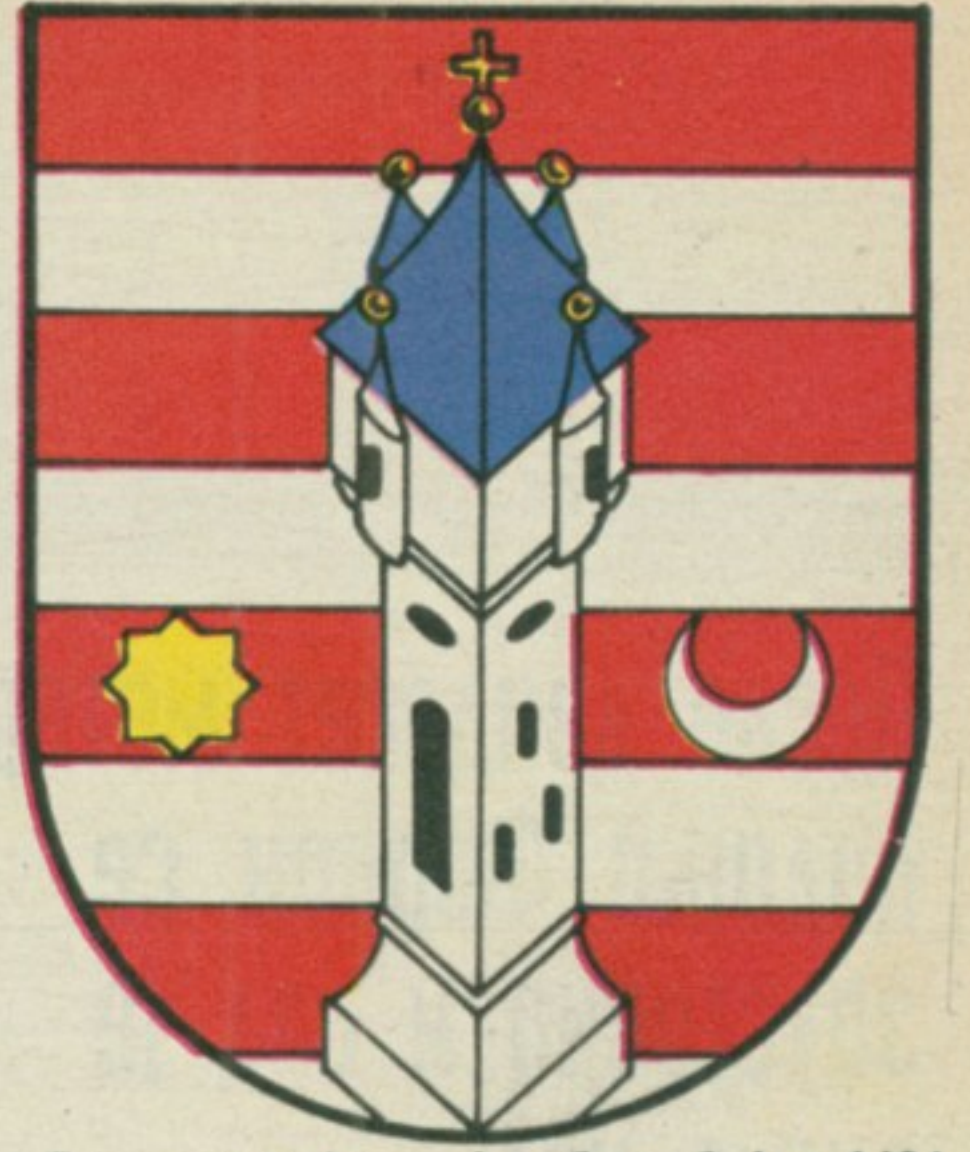
У грбу Велог Лошиња у дну куле се још види део градског бедема.

Метлика је градска права добила у 14. веку, али је грб, изгледа, из 16. века.

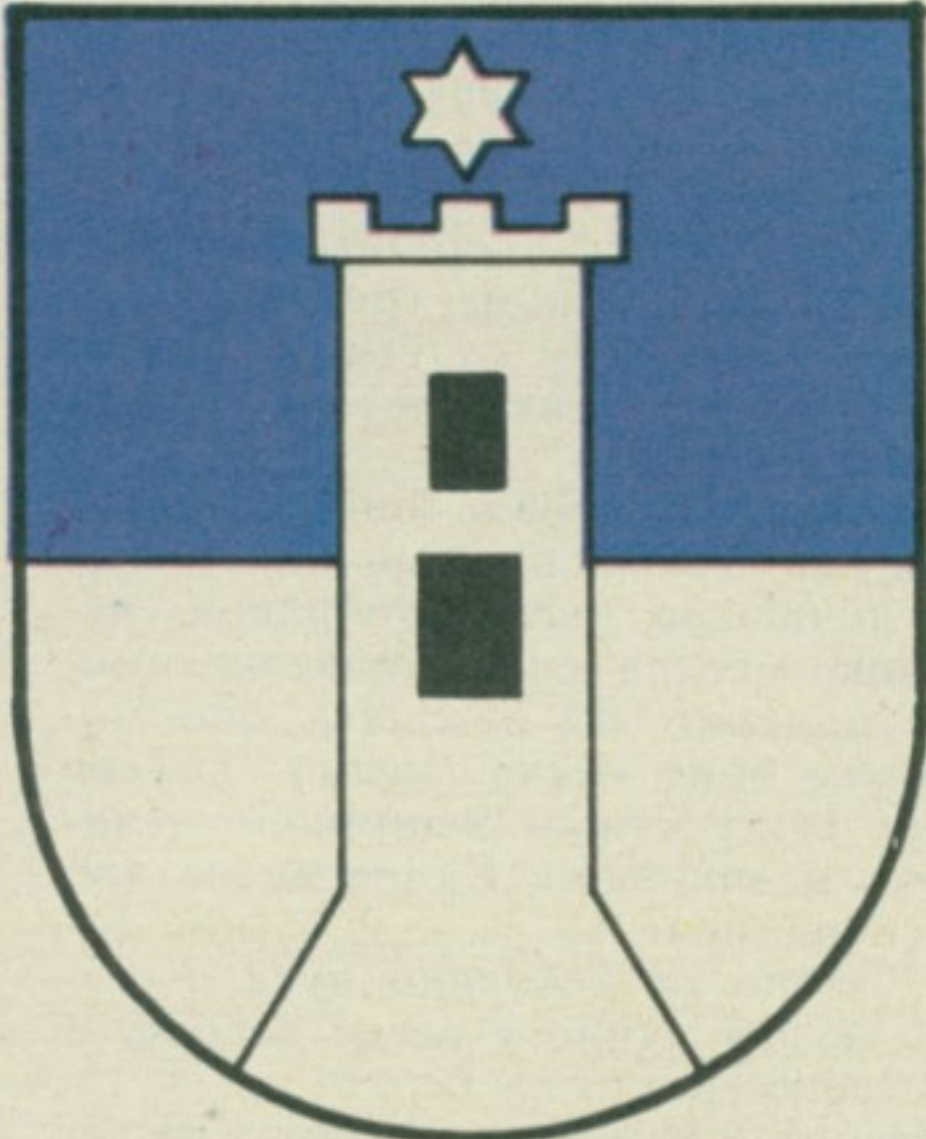
Кулу са заставом у грбу Херцег-Новог уоквирују два чемпреса.

Вараждин је свој грб, добијен 1464. године, задржао наизмењен до данас.

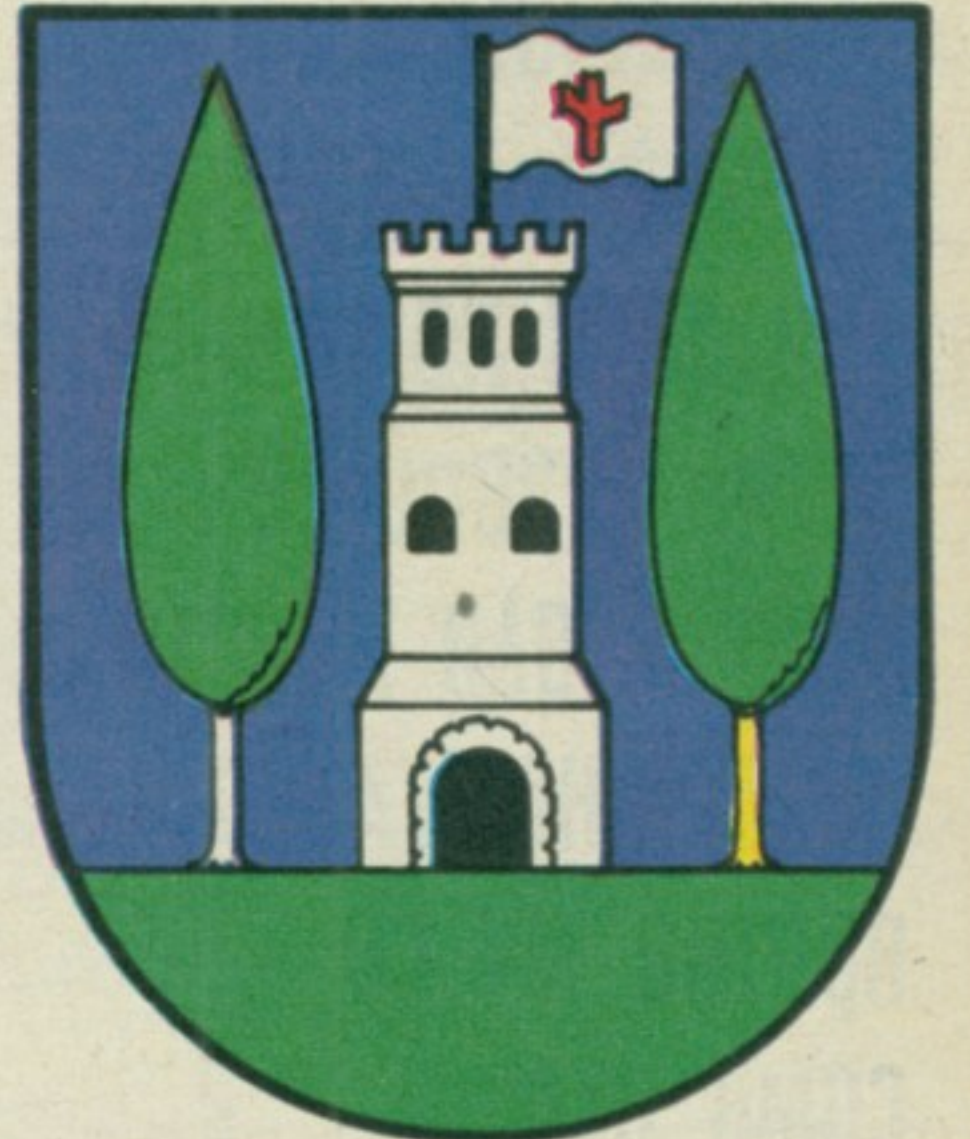
Чрномељ од 1557. има кулу на црном пољу, која подсећа на име града.

Још једна од веома упрошћених кула види се у грбу Омишља.

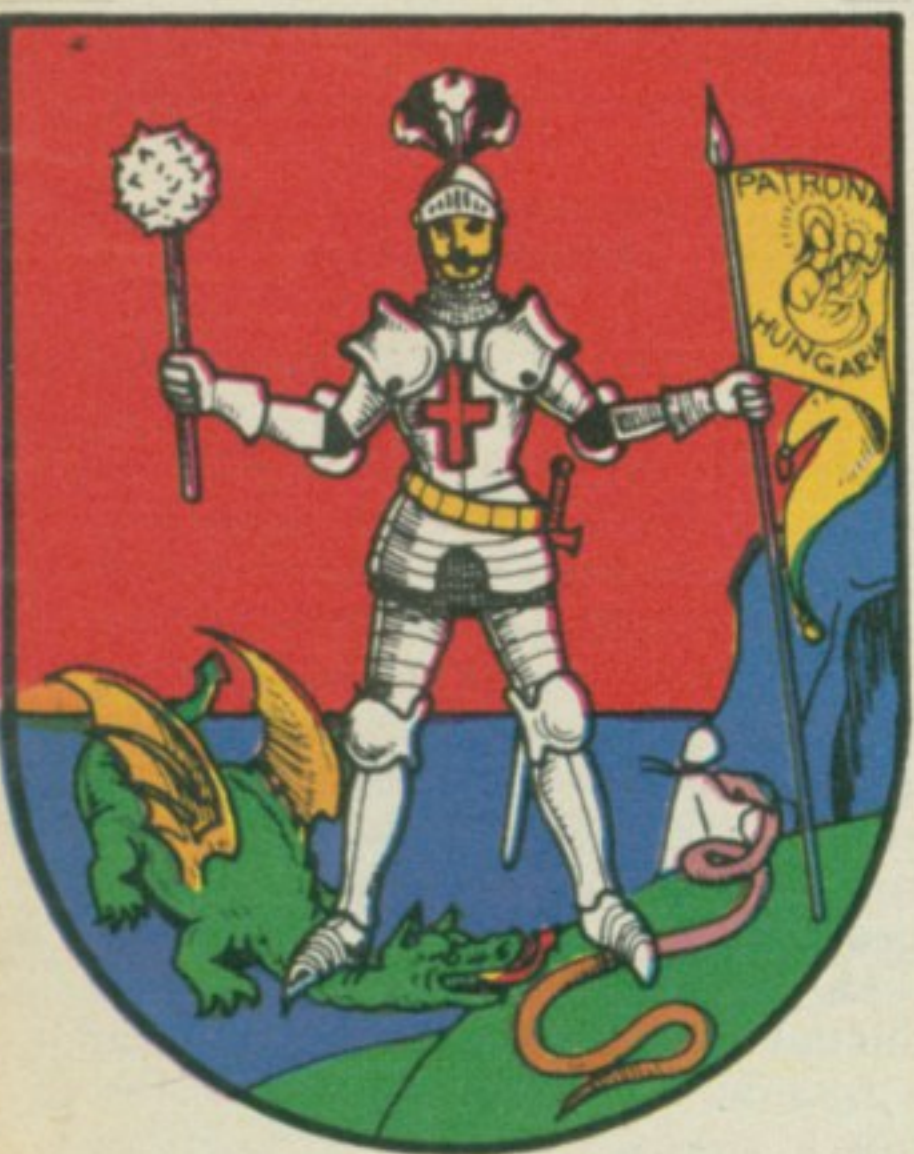
ГРАДСКЕ КУЛЕ

Градски бедеми и утврђења су омиљена тема у хералдици градских грбова. Међутим, уместо да се представља стилизовани склоп градских фортификација, код њих се често може наћи на усамљене куле, праћене неким ситнијим додатком ради лакшег распознавања. Понекад су разлике тако ситне да се састоје само у броју и облику врата и прозора. Кулу у грбу носе, између осталих, и градови Трбиж, Берам, Пазин, Савицента, Иванић-Град, Острожац, Прелог, Сусјед-град и Вузеница.

Кула у грбу Пазина веома је упрошћена.

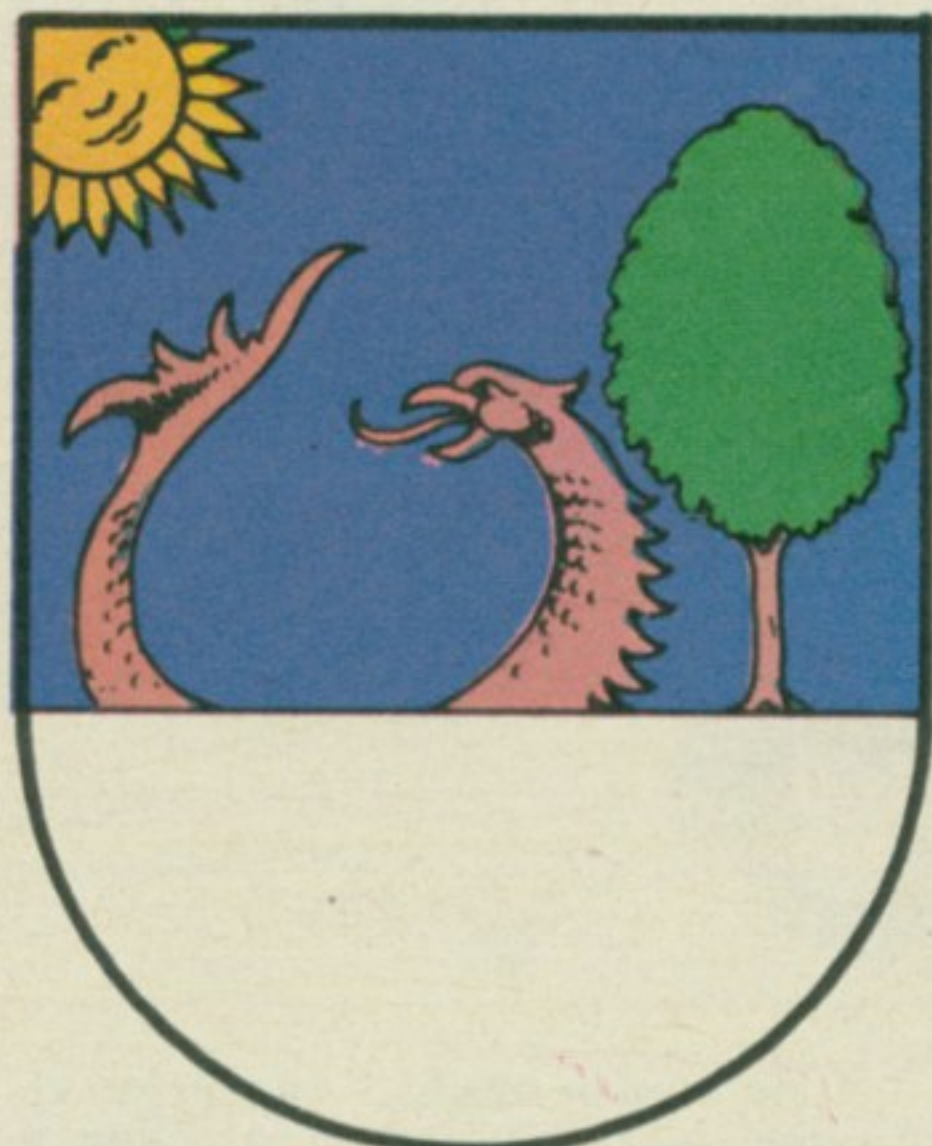
СЕЊАНИ И НЕМАНИ

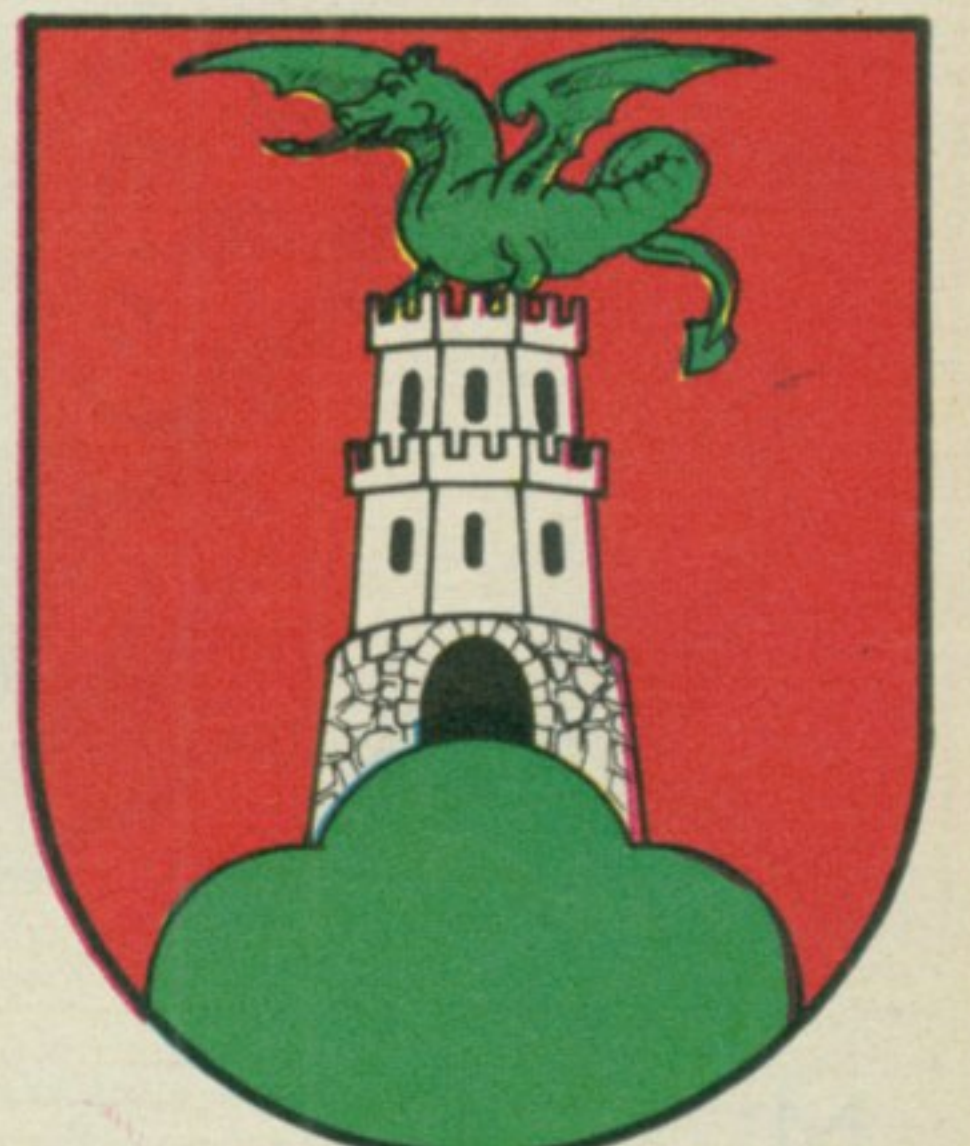
Сењ је имао веома бурну историју. У 13. веку њиме су загосподарили Франкопани који га држе све до краја 15. века када је град преотео краљ Матија. Ту је 1493. основана и глагољска штампарија, али највећу славу до стиже у 16. и 17. веку, као седиште ускока. Град је 1609. добио привилегије и исте године стари грб са св Ђорђем замењен је новим у коме један делија у оклопу гази морске и копнене немани, замахујући буздованом и држећи заставу са иконом „мађарске Богородице“.

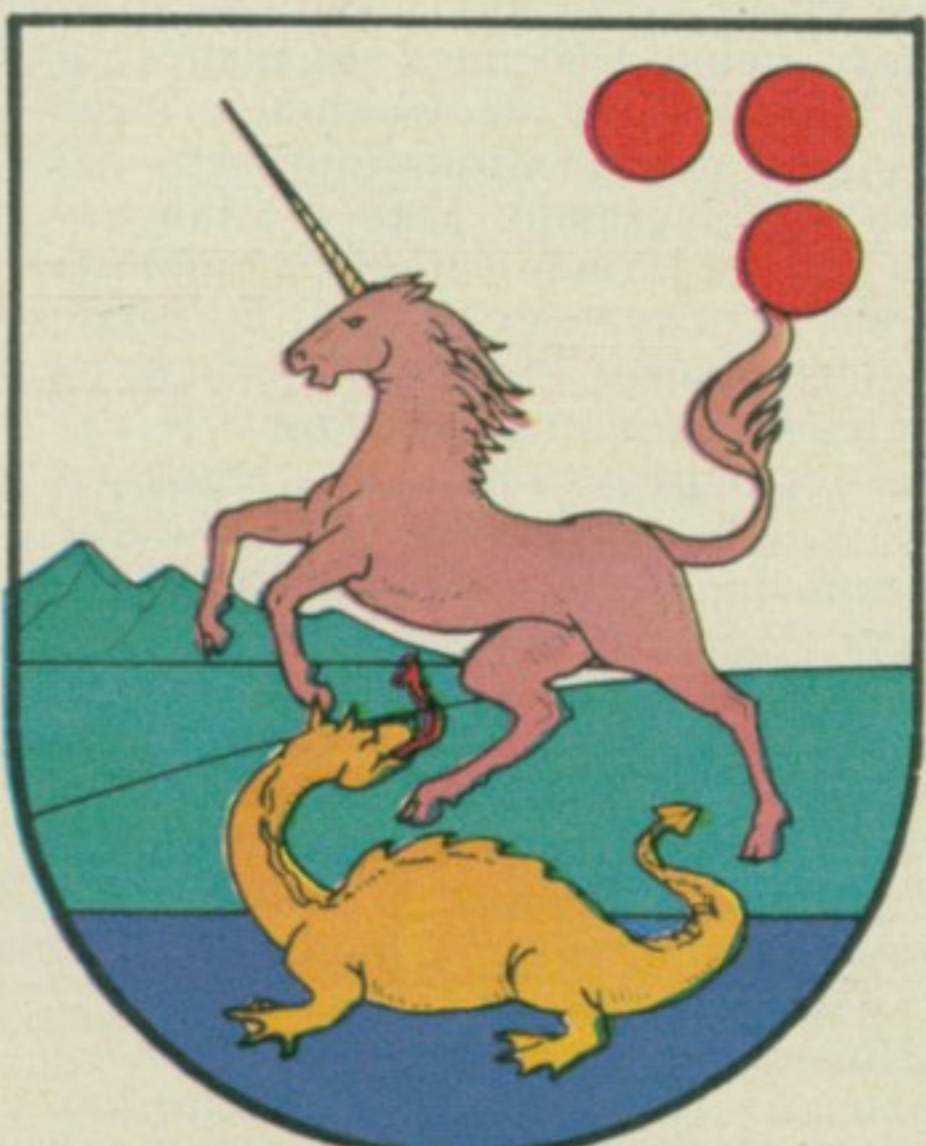
Грб Цреса у варијанти: рогати пантер на сребрно-црвеном пољу.

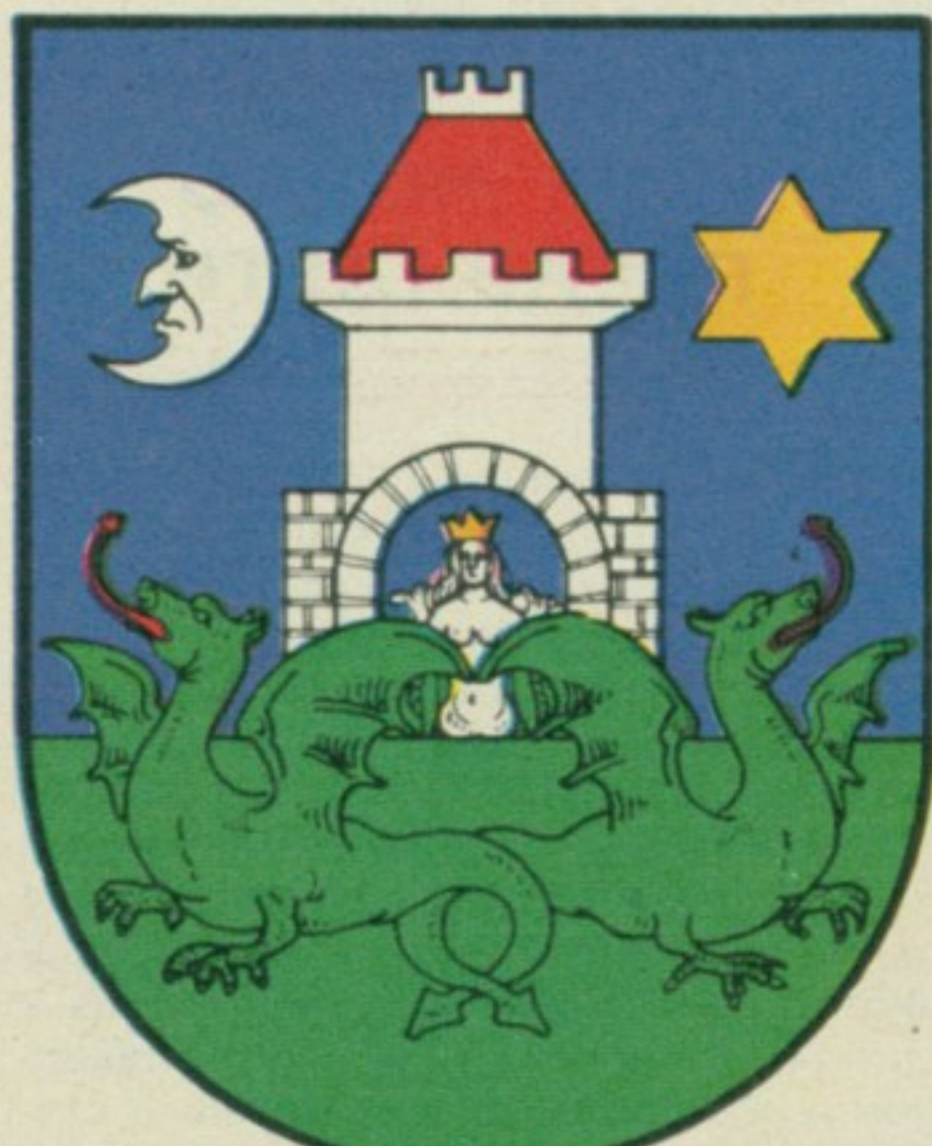
У 16. веку Севница је добила грб са ликом водене немани.

Змаја у љубљанском грбу понекад представљају и са 2 и са 4 рога.

Љутомерски грб приказује „једно-рога“ и змаја без крила.

Грб Камника, осим змајева, има и фигуру „сирене“.

ФАНТАСТИЧНЕ ЖИВОТИЊЕ

Као да је зоологија пружила мало материјала, па се на грбовима јавља и читав низ фантастичних створења. Често њихов назив нема никакве везе са стварним изгледом животиње. Тако „пантер“ (као у грбу Цреса) може да има чак и роге и да бљује ватру, а на ногама има птичје канце. „Леопард“ је у ствари исто што и „лав“, само му је глава окренута анфас. Змајева има двадесетак врста, зависно од броја ногу, крила, репа итд. Веома чест је и „једно-рог“, митска животиња слична коњу са једним рогом на челу и папцима на ногама.

ЧЕТИРИ МИЛИМЕТРА СРЕЋЕ

После двадесет метара падања Фернан се зауставио и сад је висио над провалијом с главом надоле, као паук на танкој нити. Позвао је Мишел, али уместо девојчиног гласа вратио му се само ехо.

Мишел је задовољно жмиркала на сунцу. Није се покајала што је пошла с Фернаном. Јер, испод ње се пружао тежак успон који су управо савладали. Дизао се право из једног ледника, окомит и гладак као зид, висок преко 400 метара! За младу студенткињу из Марсеља заиста велики успех.

Наслоњена на топлу стену, везана конопцем за Фернана, осећала се сигурна као код куће. Мада је био свега коју годину старији од ње, Фернан је у планинарству имао много више искуства. Сада се налазио десетак метара изнад ње, у подножју високе двоакре стене која је личила на отворену књигу што у алпинизму важи за један од најтежих успона. Њих двоје решили су да је данас заједнички освоје. Фернан који се утврђивао у подножју литице, окренуо је према њој младо лице с веселим ситним борама од планинског сунца и довикнуо јој:

— Шта мислиш? Да кренемо!

— Важи! — одговорила је црно-коса девојка и почела да се припрема.

— Не мораш одмах — насмејао се Фернан. — Седи још у тој рупи и сунчај се а кад ти дам знак, само иди за конопцем. — И, младић је нестало иза једног завоја.

НИЈЕ МОГАО ПРЕДВИДЕТИ

Кад га је следећи пут угледала, срце јој је брже закуцало. Користећи невидљиве избочине пео се лагано напредујући до места где се стена, висока као петоспратница, рачвала у два дела. Пошто се клиновима закачио за обе стране, обрисао је руке о панталоне, покретом рамена поправио ранац и почео проверу. Ништа није хтео да пропусти случају. Мишел је гледала с дивљењем како виси над провалијом. Длановима се одупревши о стену проверавао је да ли је уже добро учвршћено. Затим је још једном бацио поглед горе на гребен зисок четрнаест метара, као да од-

мерава снагу противника, и пови-као:

— Мишел, јеси ли спремна?

— Може! — одговорила је девојка. Јако и дугачко планинарско уже које их је повезивало је почело да се одмотава, најпре мало нервозно а онда мирно, пратећи ритам кретања предводника.

Кад је савладао око пет метара, Фернан је искористио мали испуст и одморио се један минут а онда кренуо према самом врху. Ноге су му се прво нашле у висини појаса, онда крај саме главе. Личио је на пијавицу. Преостало му је да се ухвати једном, па обема рукама за последњу тачку упоришта да би се коначно утврдио на гребену и извукао горе своју сапутницу кад се десило оно што није могао да предвиди.

Дунуо је изненада ветар и на малом испупчењу, на самом месту где је почињала оштра узбрдица, неколико метара изнад Мишеллине главе, померио из лежишта оно последње зрно песка испод камена који је ту стајао непомично вековима и вековима. Камен велик као песница полетео је с фијуком доле, одбио се неколико пута о стену, уз пут лупио у главу девојку и наставио свој пут у бездан.

Небо се окренуло, планина се заљуљала и Мишел је полетела у провалију!

ГОТОВ СИ!

Тамо горе Фернан се управо спремао да забоду куку и учврсти се на гребену, кад је осетио јак ударац који га је повукао надоле. Он се није дао, онолико колико човек може да издржи, чак и више јер је био искусан планинар, али врх за који се држао одлomio се и он се суновратио...

Летео је исто онако као малочас камен. Одскочио је неколико пута, ударио о стену, осетио оштар бол у десном колену и наставио — у пропаст! „Овог пута си стварно готов“, помислио је.

Пад му се учинио бесконачан. За све то време као да га је неко тестирисао напола, ломио му слабине, секао цеванице. А онда му се наједном учинило да више не иде доле, већ се пење. Као паук на танкој нити. Не, није му се учинило. После двадесет метара слободног пада заиста се зауставио. Уже и клин којим је оно било причвршћено за стену издржали су и сада су обоје — и Фернан и Мишел — висили на крајевима конопца. Младићу је глава била окренута надоле а једну руку уопште није осећао. Али, он није мислио на то. Нигде није видео девојку.

— Мишел! Мишел! — позвао је. Планина му је вратила само одјек. „Мора да је рањена!“, закључио је.

И поред страшног бола који га је раздирао Фернан је сачувао бистру главу. Одмах је почео да смишља план за спасавање.

Пре свега мора заузети правилан положај с ногама надоле. Опрезно, лагано почукао је уже. Можда се при падну разлабавило. Пошто је извршио све мере предострожности, отиснуо се и сад је слободно висио

у ваздуху. Али, ранац му је прикештио уже уза стену, па није могао да га помера. За тренутак Фернан је морао да склопи очи: земља му се љуљала, хоризонт се искривио. Једва приметним покретима најзад је успео да извуче једну руку из ремена. Ранац је полетео а Фернан се грозничаво ухватио за њега раздеравши при том лакат до крви. Само да га не испусти! Унутра је конопца за спасавање.

ОНАКО КАКО САМ ТЕ УЧИО

Сад је уже било слободно и Фернан се заљуљавио на њему удесно. Напицао је избочину у облику куке на чивилуку. Провукао је руку испод ње нашавши у исто време удобнији положај за ногу. Држећи ранац зубима наставио је, с главом надоле, да напредује, одупирући се једном ногом.

Није му било први пут да се пење на ову стену, па је знао да се два метра од овог места налази мала зараван. С натчовечанским напором успео је да дохвати и стави ранац на њу. Неповређеном руком некако се учврстио за ивицу испуста, подигао се на једну руку, на другу се ослонио, извио напред и — ноге су најзад биле тамо где треба, доле. Нашао се на заравни. Био је спасен!

— Мишел! Мишел! — почео је да дозива.

— О, Фернан!! — чуо се јасан глас, а младић се обрадовао као никад у животу.

— Јеси ли рањена?

— Нисам... Нисам много.

— Где си?

— Ту иза окуке. Јеси ли ти рањен?

— Ништа озбиљно — слагао је Фернан. — Него, не вуци конопца. Можеш ли се попети овде без њега? — Мишел је одговорила потврдно и ускоро, неколико метара десно од њега, појавиле су се прво руке, па глава и на крају рамена девојке. Али, делила их је глатка камена плоча коју она није могла да савлада.

— Не мичи се — викао је Фернан на ивици снаге. — Сувише је опасно. Бацићу ти мањи конопца с цепином и куком. Запамти, учврсти како сам те учио. Држи!

Тек кад је четврти пут бацио уже девојка је успела да га дохвати. Ишчезла је из његовог видокруга. Убрзо су се зачули ударице цепа, звекнула је и кука. „Значи, све је у реду“ — стигао је да помисли Фернан и онесвестио се.

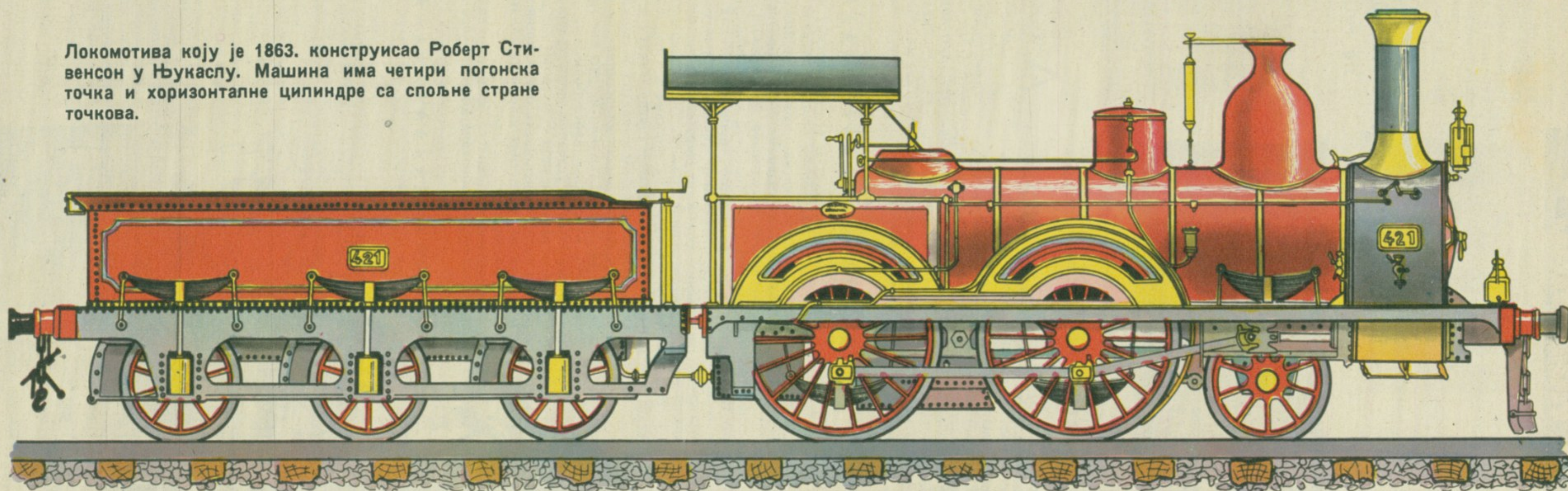
* * *

Спасилачка екипа стигла је на време. Мишел је била лакше озлеђена и могла је сама да иде, али Фернана су морали да носе. Кад су дошли да му одвежу конопца којим је био повезан с девојком, показало се да је то непотребно: висио је на крајинку дебелом свега четрици милиметра!

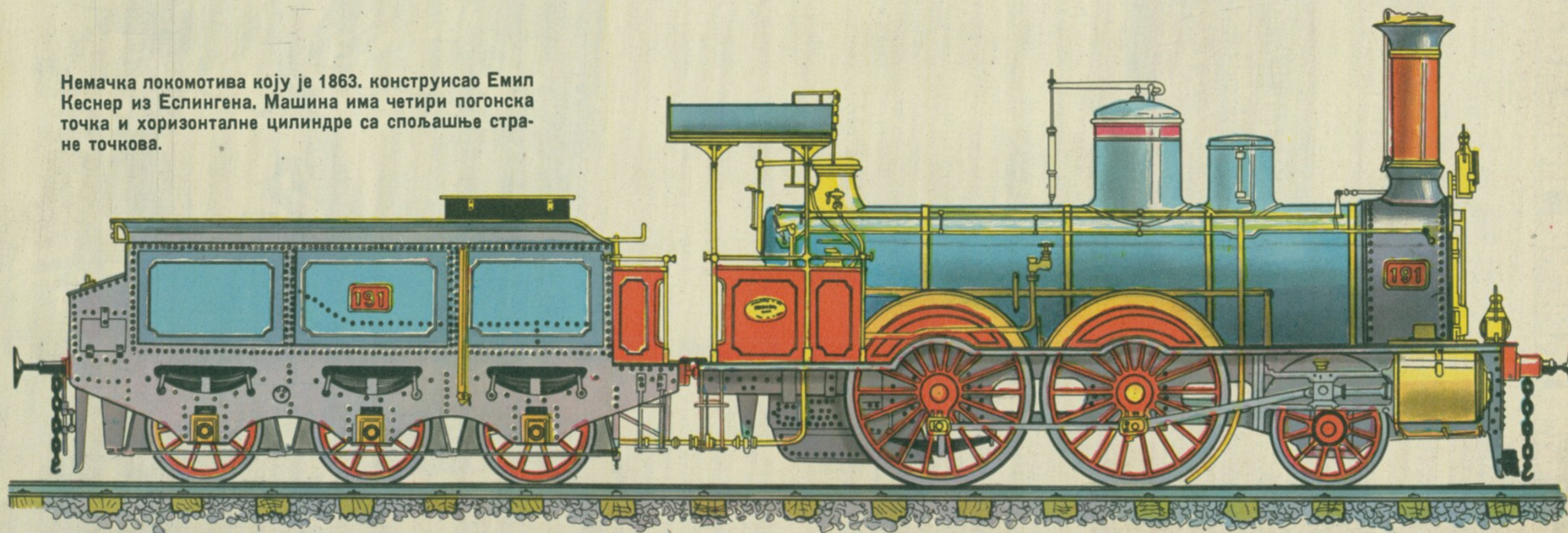
Рене Антон.

Локомотива коју је 1863. конструисао Роберт Стивенсон у Њукаслу. Машина има четири погонска точка и хоризонталне цилиндри са спољне стране точкова.

Немачка локомотива коју је 1863. конструисао Емил Кеснер из Еслингена. Машина има четири погонска точка и хоризонталне цилиндри са спољашње стране точкова.

★ БРИТАНСКИ КОМАНДОСИ КОД НАС ★

Ја сам Ерни Мејдер, родом из Њукастла. Кад сам у априлу 1944. стигао на Шолту, имао сам двадесет и три године. Баште ју жног воћа биле су у цвату, море много плавлје него у мом завичају на северу Енглеске. Али, тада нисам имао времена да у свему томе уживам. Одмах чим смо дошли, упозорени смо да нам овде неће бити лако. На острву од 52 квадратна километра има безброј места као створених за немачка упоришта. Кривудава обала крије опасности и изненађења, винограда се такође треба чувати... Укратко, свега.

А онда је дошао дан који никад нећу заборавити.

Из штаба смо добили задачку да кренемо у акцију чији је циљ: освојити једно немачко упориште и заробити бар једног живог официра или војника који би после могао да проговори и да неко обавештење о немачким снагама и плановима.

Сви лево — нас тројица десно

У 6,30 ујутру стигли смо пред дугачку једносратну кућу с десетак прозора. Зграда је прочељем била наслонена на каменито брдо тако да је с те стране није требало ни бранити. Ни највештији алпиниста није могао отуда доспети до куће. Али, то није било најгоре: испред преостале три стране — брисан простор дугачак неколико стотина метара! Све у свему кућа као да је извађена из неког војног убеника који приказује слику а испод ње потпис: зграда идеална за одбрану, а погубна

ПАКЛЕНА КУЋА

ПРИТИСНУТ ЛИЦЕМ ПРЕМА ПОДУ БАТРГАО САМ СЕ ДА ЗАУЗМЕМ НЕКИ БОЉИ ПОЛОЖАЈ, АЛИ ЊЕГОВЕ РУКЕ СТИСКАЛЕ СУ МЕ КАО КЛЕШТА. ОСЕЋАО САМ МУ ДАХ ДОК МЕ ЈЕ ЧЕЛОМ УДАРАО У ПОТИЉАК.

за оне који хоће да је освоје. А ми смо имали још и да водимо рачуна да ухватимо неког живог!

Опколили смо нечујно камену кућу на чијем су сваком прозору вириле митраљеске цеви. Можда је то само онако, понадали смо се. Али, преварили смо се. Чим су приметили први покрет, мада смо им се пришуњали као мачке, осули су на нас серију рафала. Штеповало је густо, лево и десно, држали су на оку сваки метар брисаног простора.

Лево од нас чула се минобацачка ватра, то су наши другови командоси покушавали да савладају немачку оклопну јединицу. Камен по дрхтава од експлозија, ваздух се љуља од грмљавина бомби.

Покушавамо с пребацивањем. Чим Немци прекину паљбу, наши бауљају, крећу

напред под заштитом аутомата. Нешто су се приближили, али да покушају бомбама предалеко је.

Већ је прошло пола сата. Код нас су два момка мртва, а ми се у суштини нисмо ни померили с места. Јасно је свима да нешто морамо предузети. Ако овако настави-мо, њихови стрелци средиће нас једног по једног. Да одустанемо, повучемо се и касније нападамо, не долази у обзир. Сад кад знају где смо, не смемо им окренути леђа.

Пада команда: покушати пробој.

Вођа наше групе приметио је један ситан превид непријатеља. Десна страна куће била је нешто слабије брђена. Пробаћемо с триком. Сви ће навалити на леву страну, а нас тројица смо одређени да тада кренемо десно. По војничкој логици

Немци ће бити забављени левим крилом, а ми ћемо јурнути бомбама на четири прозора која су одређена за нас.

Три пута смо пробали и сва три пута без успеха. Они унутра пакленом ватром спречавају сваки прилаз кући. Друг поред мене пао је, из рамена му липти тамна крв. Хватам се за главу... Ово је прави пакао више не могу да издржим.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Овог лета двадесет и пет британских командоса, ратних ветерана, предвођени браћом Томасом и Џеком Черчил, обишли су јадранска острва на којима су се пре 29 година заједно с партизанима борили против Немаца... После савезничког искрцавања на Сицилији, крајем 1943. и почетком 1944. из Молефета у Италији стигла је на Вис инвазиони бродовима група британских командоса. С борцима 26. делматинске дивизије они су учествовали у више опасних акција по јадранским острвима где су Немци, после капитулације Италије, хитно пребацили 118. ловачку дивизију, прекаљену у борбама и специјално обучену за рат по тешком каменитом терену. Узалуд је Адолф Хитлер, хиљаду километара одатле претио у свом Главном штабу да се план „Јесења олуја“ мора спровести у дело: збрисати јадранске отоке и посебно острво Вис на коме се налазио Врховни штаб Народноослободилачке војске. У јуначким данима који су уследили наши храбри Далматинци и британски командоси, који су у својој земљи прошли кроз ригорозан одбор и специјалну обуку, пронели су славу Виса и других наших острва широм света. Неколико акција Енглези су извели и самостално.

Два британска командоса специјално за „Политикин забавник“ причају незаборавне догађаје када су за длаку избегли смрт.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Пада команда за предак. Морамо мало да се прибегнемо. Покушаћемо још једном, па ако не успемо, морамо тражити појачање. А ми то никако нисмо желели. Ова кућа нас је нервирала. Ништа јој нисмо могли. Постала је наш лични непријатељ. Кренули смо у четврти пробој пуни мржње.

Ништа јој не можемо

Тактика остаје иста: сви лево, нас тројица десно.

ЧАРЛ

Дозволите, Питер Брендер, књижевник из Брајтона. Био сам командос и остао сам жив. То значи да имам чега да се сећам. Овим што ћу испричати хоћу да одужим један дуг, дуг који се у ствари не може вратити.

Чарлс Мекинтоша упознао сам у току она три ме-

сеца кад смо као добровољци улазили у тајне сурове ратне школе за командосе. Пао ми је у очи због надимка. Звали су га „Боксер“ мада то није било његово занимање. Како сам чуо, пре рата радио је као портир у неком малом хотелу у источном Лондону, али је у души био заљубљен у бокс. Не да се заваравало да ће икад постати неко славно име, једноставно волео је ринг и све око њега. И сад у војсци овај двадесетдогодишњи младић често је понављао да ће кад се заврши рат навући боксерске рукавице и окушати срећу.

Сваки слободан тренутак на полигону, кад би ми остали попадали измучени пентрањем, каратеом, пузањем испод бодљикаве жи-

Пуцам као изbezумљен из аутомата. Чини ми се да имам температуру преко четрдесет. На левој страни према кући пуцњава помешана с узвицима. Наши су све ближе циљу. Сад ће онај тренутак кад све зависи од нас, преломни час који ће одлучити битку.

Кренули смо напред. Још само двадесетак метара дели нас од куће. Бацисмо две бомбе. Пале су испод самих прозора. Усковитлаше се земља и камење около, а кући — ништа. Али, сад смо макар ближе, десетак метара до циља. Договорили смо се

погледом и ја сам јурнуо први. Један од наших прозора је ућутао. Одмах сам потрчао ка њему. Брзо мерим оком — до њега има око пет метара висине. Другови ме стижу. Брзо праве „лоповске степенице“ и ја сам на ивици прозора. Опрезно провирујем. Један Немац лежи на поду. Осим њега — никог. У скачем и дајем друговима знак руком да је пролаз слободан. Још једном се осврћем на улаз у собу. Никог! Окрећем се прозору да помогнем друговима да се уверу.

Одједном страховит уда-

рац повуче ме назад. Изгубих дах. Око врата ме стежу нечије снажне руке. Све ми се замаглоило пред очима. Десна рука с аутоматом беспомоћно ми клону и оружје тресну на под. Нисам стигао ни помоћ да зовнем.

Успео сам да мало померим главу. Немац који је до малочас био на поду сад ми је на леђима. Гуши ме, висок, снажан, права грдосија. По свој прилици био је само лакше рањен или ошамућен. Покушао сам да га ударим ногом назад, али нисам успео. Може да зграби свој митраљез или мој аутомат,

а онда сам готов. Батргао сам се да заузмем неки бољи положај, али његове руке стискају ме као права клешта. Осећам му дах док ме челом удара по потиљку.

Настављамо гушање у празној соби. Најзад сам га лакотом поткачио свом снагом у слабину. Урликују је од бола и скочио. И, уместо аутомата или митраљеза, дограбио је тешку старинску столицу. Ја сам само стигао да се окренем и сад сам, лежећи потпуно беспомоћан, гледао како замахује... У том тренутку мој друг који је у међувремену успео да се

узвере до прозора закорачио је у собу и притиснуо обарај. Један пуцањ, други, трећи, није могао да се заустави. Пуцао је и пуцао мада је Немац био већ мртав. Овог пута заувек.

Пробој је успео. Проклету кућу смо савладали.

Тог дана у овој акцији на острву Шолта наши командоси заробили су укупно сто немачких официра и војника. У нашој групи, која је претрпела тешке губитке, није било ниједног заробљеника.

Ерне Мејдер

И БОКСЕР' СЕ УМЕШАО

ДА ЈЕ ОСТАО ПО СТРАНИ, ИМАО ЈЕ СВЕ ШАНСЕ ДА СЕ ВРАТИ ИЗ ОВЕ АКЦИЈЕ. РЕВОЛВЕРСКИ МЕЦИ БИ ПОГОДИЛИ САМО МЕНЕ.

це, он је користио да вежба бацање ножа. Имао је дрвену таблу с кругом од креде који је стално сужавао, тако да се на крају претворио у једну тачку. Чарли је тренирањем успео да достигне право савршенство: сваки пут кад би хитнуо нож, из било ког положаја, и са даљине од десет метара — погађао би у сам центар!

Небуђени рефлекс

Па ипак, данас знам да сам га на полигону мало познавао. Тек кад су нас послали на први задатак, видело се колико Чарли одскаче од свих нас, мада смо сви били момци јаки, вешти и храбри. Чарли Мекинтош имао је, осим изванредних рефlekса, фантастичну упорност и луду храброст. А онда кад смо кренули у велику ратну акцију априла 1944. схватио сам да постоји и трећи Чарли.

Напали смо острво Корчулу. Јутро је, море мирно и глатко. Искрцавамо се с партизанима у неколико увала и као сенке нестајемо према унутрашњости острва и непријатељским положајима. На ратним картама они су обележени малим невидљивим тачкама захваљујући изванредним партизанским обавештајцима. Како је било немогуће пребројати где се све налазе делови 118. немачке дивизије они су назначили где би могли да буду. Показало се да знају свој посао, имали су нос да их намиришу.

... Погнута идемо преко оштрог камења. Около стари маслињаци. Чују се галебови који се гнезде у стенама. Где ли су се Швабе закопале? Партизани су нам

испричали да су прошарали острво на безброј места по специјалном рецепту: око јачег упоришта правили су круг од митраљеза који су чували прилаз, а у исто време ватра из центра бранила је истурене положаје. Штитили су једни друге узајамно тако да им је немогуће прићи. Наш задатак је био да им најпре нађемо слабу тачку и тако покушамо да пресечемо тај ланац.

Одбрана на два сираћа

Испред нас је огромна стена, као пресечена оштрим ножем надвоје. Пар-

тизани су нам њу означили као једно од упоришта. Претпостављамо да се митраљеско гнездо налази у удубљењу између два крака и наша група пузећи се приближава том месту. С Чарлијем Мекинтошем и још двојицом командоса, чијих се имена више не сећам, одређен сам за резерву. Ако се покаже да су партизански обавештајци у праву, и откријемо непријатеља, ми ступамо на сцену.

Мада сви пазе да се не чује ни шушањ, Немци нас ипак примећују. Митраљез је заштектао кратко само као увод у још жешћу паљбу. Ускоро нас бију још два нова митраљеза. Некако одозго. Дижемо поглед и видим оно што ми малочас

уопште није пало у очи: горе на стени, као надстрешница или шешир, стоји избочина иза које су Немци лукаво поставили митраљезе. Туку нас на два спрата и ту од пробоја нема ништа. Мало смо се примирили, али је јасно да то неће дуго трајати. Већ се раздањује и вођа доноси одлуку. Почећемо бомбама, па макар и покрај циља. Наш је задатак да откријемо све митраљезе који спречавају продор у дубину Корчуле.

Један командос баца бомбу према стени, али је оштре ивице одбијају и она експлодира скоро двадесет метара од циља. Тишина! Немци као да се нису узбудили. Ћуте, не одговарају. Или чекају?

Бачене су још три бомбе, једна за другом. Немци нису издржали. Осули су у сноповима изукрштане рафале. Сада знамо сигурно: ово је централно упориште, сувише јако. Оставићемо га за касније а сад ћемо кренути према три мања одакле је ватра слабија. Из даљине чујемо како борци 26. далматинске дивизије вичу „ура“! Ишли су у таласима храбро потискујући непријатеља који се све више увлачио у дубину Корчуле.

Чарли, ја и она два командоса примичемо се као змије укопаним Немцима. До близине одакле их можемо засути бомбама.

Бацили смо сви одједном. Земља се проломила, узвици, пуцњи, бомбе. Немци се упорно бране смртоносним сноповима олова. Чарли бауља иза мене. Опколили смо ватрену тачку. Бомбе, опет бомбе. Камење се одроњава и пада нам на главе, притисак је неподношљив. И одједном — тишина. Непријатна. Шта је то? Неки немачки трик. Не заустављамо се. Пузимо и даље.

Само је код нас тајан док се на другим местима борбе и даље воде уз крике и пуцњава.

Као гух

Бацамо још једну бомбу као проверу. Не, немамо се више чега бојати. Одбрана је сломљена. Ипак, и даље у получучећем ставу, идемо ивицом громаде која се завршава окуком. Ја сам први, иза мене на неколико метара Чарли док су она двојица скренула другом стајом. Изненада, као дух, иза окуке је изронио Немац. У руци му шмајсер уперен право у мене, а рука у којој је моје оружје оборена је на доле!

Гледамо се. Видим му по очима да ће пуцати. Није нимало збуњен. Као укопан стајао сам чекајући да ме његов рафал одбаци уназад. Одједном, уместо тога, ударац с леђа и нашао сам се на земљи. Догодило се то тако муњевито да нисам стигао ништа да разумем и помислим. Чарли! Био је то он. Кад ме је гурнуо у страну, скочио је и хитнуо нож у правцу Немца. Фијукнуло је кроз ваздух. Немац јакну. Погачен у раме затетурао се, али је успео да окрене цев ка Чарлију и пресече га преко стомака последњим рафалом. Опалио сам два пута, Немац је пао.

Брзо сам притрчао Чарлију. Лежао је на страни. Више му се није могло помоћи.

Много пута после тога размишљао сам, увек исто. Да се Чарли Мекинтош није умешао, имао је све шансе да остане жив. Штитио сам га тако да га Немац није ни видео. А и да јесте, он, онако брз као мачка, могао је да се баци лево или десно, откотрља низ падину пуну жбуња које би га сакрило. Меци би погодили само мене.

Јула ове године кад смо обишли Корчулу, одстојао сам један минут на гробу храброг човека Чарлија „Боксера“.

Питер Брендер

ЦРНА БРАДА И КОМАНДОСИ

ВЕЛИКИ СТРАХ

У ТУНЕЛУ

(Хонорар: 80 дина)

Прије пет година љетовао сам на мору недалеко од Сутомора. Од куће до плаже, и назад, ишао сам сваког дана istim путем и доста пешачио, па ми је то досадило. Једног дана сам одлучио да скратим пут. Прескочио сам преко ниског браника жељезничке пруге и, осврнуо се напријед и назад да видим нема ли воза, пошао према тунелу.

На улазу је стајала плоча с натписом: Ратац. Дужина, колико се сјећам, 500 метара.

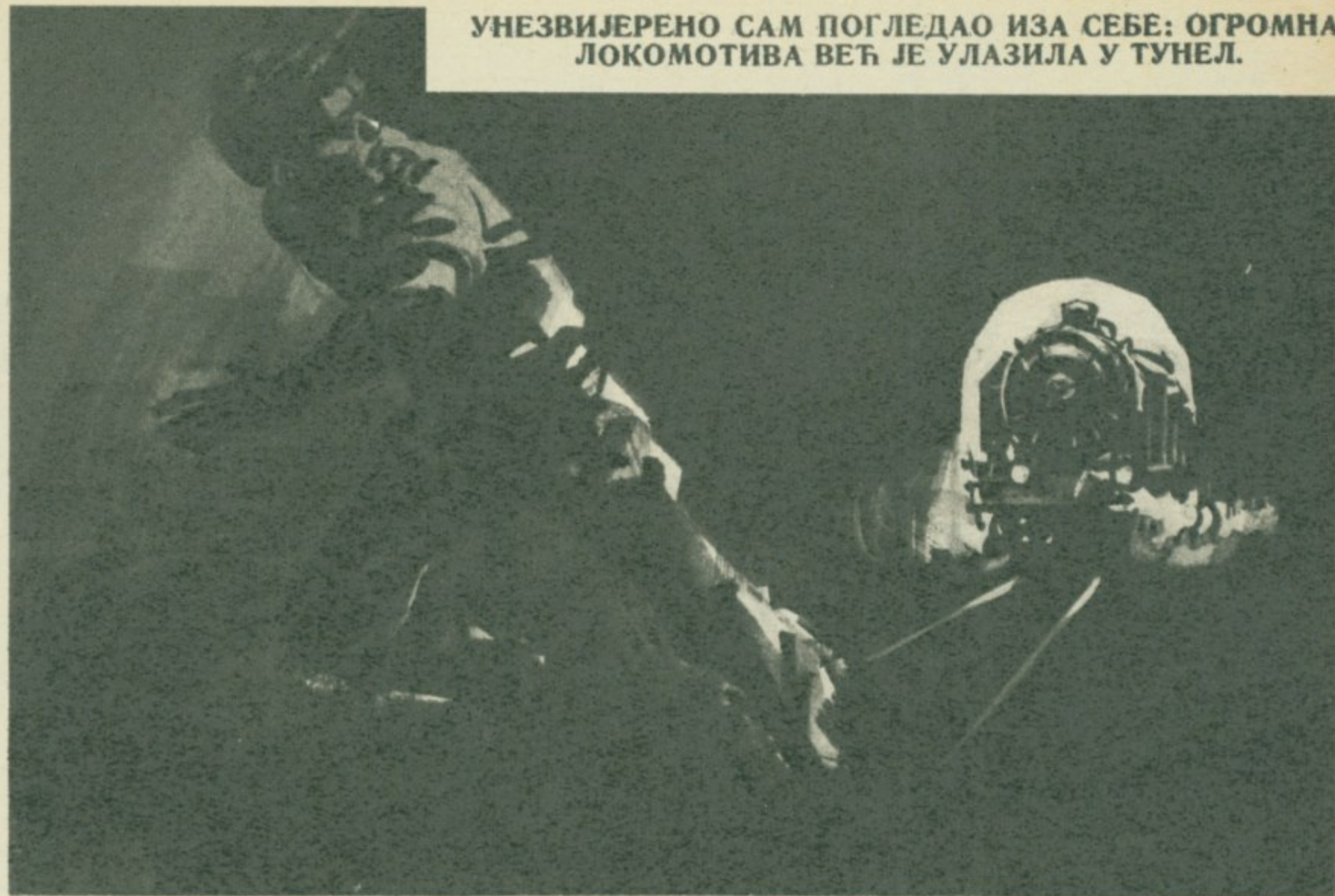
Изаз из тунела добро се видио па ми се учинило да није опасно. Ипак, пошао сам брзим корацима. Већ последије двадесетак метара слабије се видјело а мало затим наступио је прави мрак. Она свјетлост на дру-

гој страни тунела овдје ми није ништа помагала.

Саплитао сам се и ударао босим стопалима о челичне шине а још нисам прешао ни половину пута. Тек тада помислих на воз. Шта ако наиђе?! Али, ваљда нисам такав баксуз.

На неколико мјеста изнад мене капала је вода и квасила пругу па сам морао да успорим ход да се не оклизнем. Проклињао сам себе и жалио што нисам пошао уобичајеним путем. До сад бих већ био код куће! Тада се негдје иза мојих леђа зачуо оштар писак. Воз! Прво сам потрчао неколико корака а онда се унезвјерено окренуо: на самом улазу у тунел угледао сам локомотиву.

Поново сам потрчао, али

УНЕЗВИЈЕРЕНО САМ ПОГЛЕДАО ИЗА СЕБЕ: ОГРОМНА ЛОКОМОТИВА ВЕЋ ЈЕ УЛАЗИЛА У ТУНЕЛ.

се саплетох. Било ми је јасно да не могу побјећи. Између пруге и зидова, и с једне и с друге стране, било је око пола метра. Прибио сам се уз лијеви зид и почео да пузим поред њега док је клопарање воза

стравично расло и расло. Готов сам!

Тада осјетих под рукама неко удубљење у зиду и у последњем тренутку, док су путнички вагони тутњали иза мојих леђа, увукох се унутра.

Око мене је поново завлада тишина. Осмотрио сам обје стране тунела и, дрхтећи као прут, пошао према излазу.

Бранислав Табаш,
ученик, Титоград,
Новака Милошевића 34

СПАСЛО МЕ УРЛАЊЕ

(Хонорар: 100 дина)

Цео тај дан провео сам у винограду, око четири километра од села Стојанова близу Бевђелије. Била је зима, те године мразеви стегли, па сам морао да увијем лозу. Збокупљен послом нисам ни приметио како време брзо пролази. Кад сам све завршио, већ се смрљавало.

Обрисао сам блато са чизама и кренуо кући. Уз пут сам на земљи угледао дугачак прав штап и, онако више махинално, сатнуо се

и узео га. Пут је водио уз брдо Тропиште обрасло бодљикавим шибљем и оголелим дрвећем. Кад сам сти-гао на врх Тропишта, у помрчини су се назирале прве сеоске куће.

Ишао сам одмереним ко-

рацима широким блатњавим путем, уморан, не размишљајући готово ни о чему, кад ми се одједном пресече дах: на средини пута, двадесетак метара испред мене, лежао је вук! Стао сам као укопан, а по челу

сам осетио хладне капи зноја. Не померајући главу бацио сам поглед унаоколо и на рубу шуме, десно од мене, угледао читав чопор вукова! Највећи међу њима стајао је уз женку и љубоморно је чувао. По глази ми се свашта врзало. Сетио сам се оне народне приче да човек изгуби глас ако га вук угледа пре него што он њега примети. Сад кад је требало да спасавам живу главу, мене је мучила сумња да сам онемео и да нећу никад више моћи да проговорим. Ухватила ме права паника па сам отворио уста и дрекнуо колико ме глас носи. Тропиште ми је вратило одјек.

Тек тада, кад сам се уверио да нисам изгубио глас, помислих шта ћу и где ћу сад. Назад нисам могао јер је, то је опет било народно веровање, највећа грешка окренути вуку леђа. Лево од мене налазило се густо шибље а одмах иза њега стрмина. Једини излаз је био да продужим напред.

Кренуо сам корак по корак ударајући оним штапом

о земљу и урлајући и даље као луд. Вук на путу није се ни померио. Нетремице ме је гледао а ни ја нисам скидао поглед с њега. Мој положај је био све безизлазнији. У страху сам чекао кад ће ме напасти. Нарочито сам се бојао женке. Ако она направи један покрет, крупни мужјаци ће се бацити на мене и растргнути ме.

Вук који је лежао крај женке одједном се диже и режећи пође ка мени. Био је то најстрашнији тренутак. Помислио сам да ми нема спаса, али сам и даље, као хипнотисан, викао и ударао штапом по земљи. Тада женка зарежа и огромна звер се врати и спусти се крај ње. И остали вукови се склонили с пута и приђоше женки.

Сад је пут био слободан. Прошао сам поред вукова и још неколико метара ишао корак по корак а онда као избезумљен потрчао. Јурио сам, спотицао се и падао, али се нисам зауставио све док нисам стигао у село.

Кад сам испричао шта ми се догодило, неколико људи је с пушкама пожурило на оно место, али од вукова више није било ни трага.

Ристо Петровић,
пензионер, Земун,
Железничка 49

КОРАК ПО КОРАК КРЕНУО САМ ПРЕМА ВУКОВИМА: УДАРАО САМ ШТАПОМ О ЗЕМЉУ И ВИКАО КАО ЛУД.

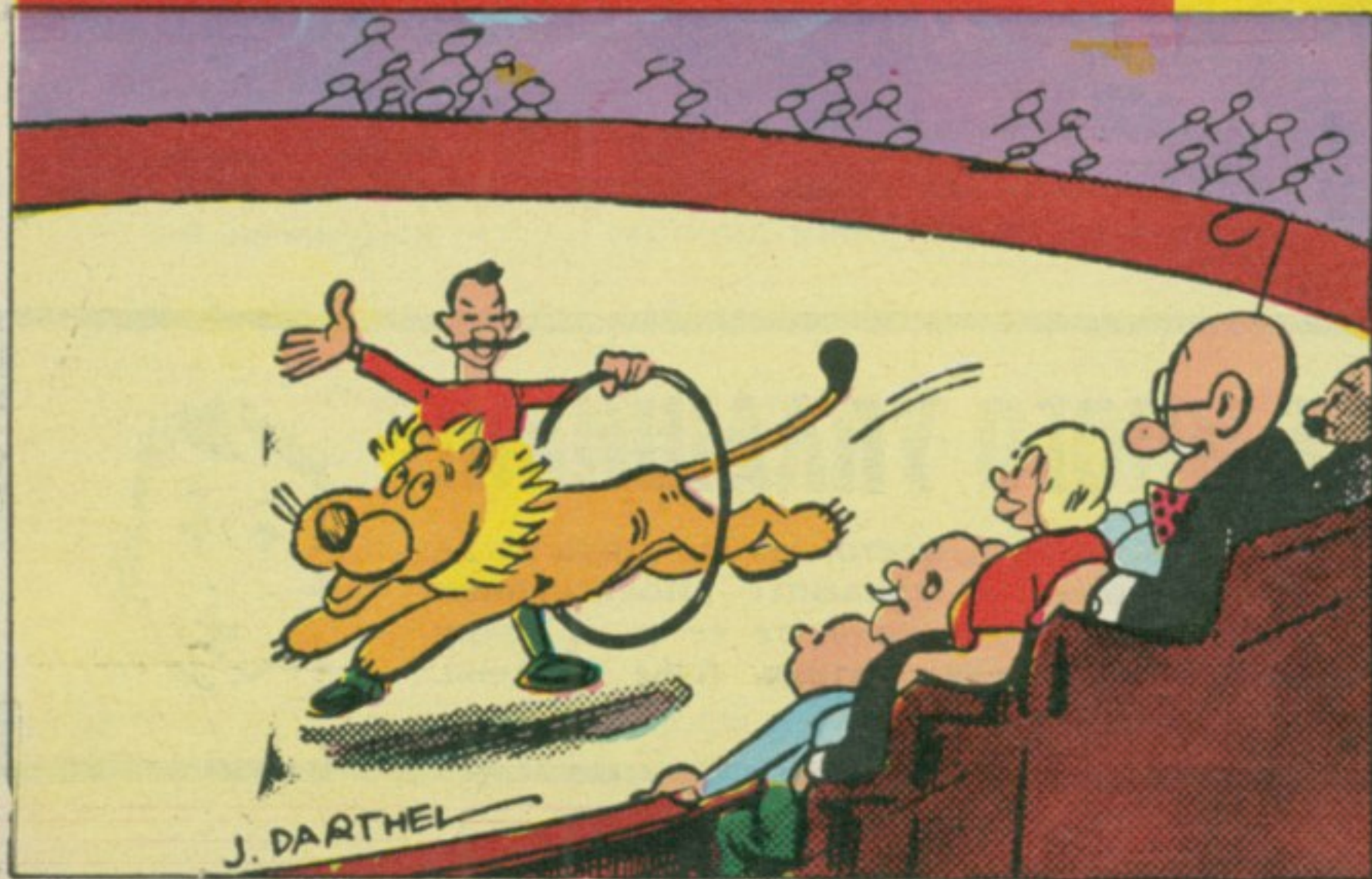
АКО СТЕ СЕ МНОГО УПЛАШИЛИ!

Опишите са овим подацима (време, место, имена лица итд.), свој истински страшни доживљај и пошаљите „Политикином забавнику“, Београд Македонска 29. Потпишите се и уз тачну адресу ставите занимање. Објављени радови биће плаћени.

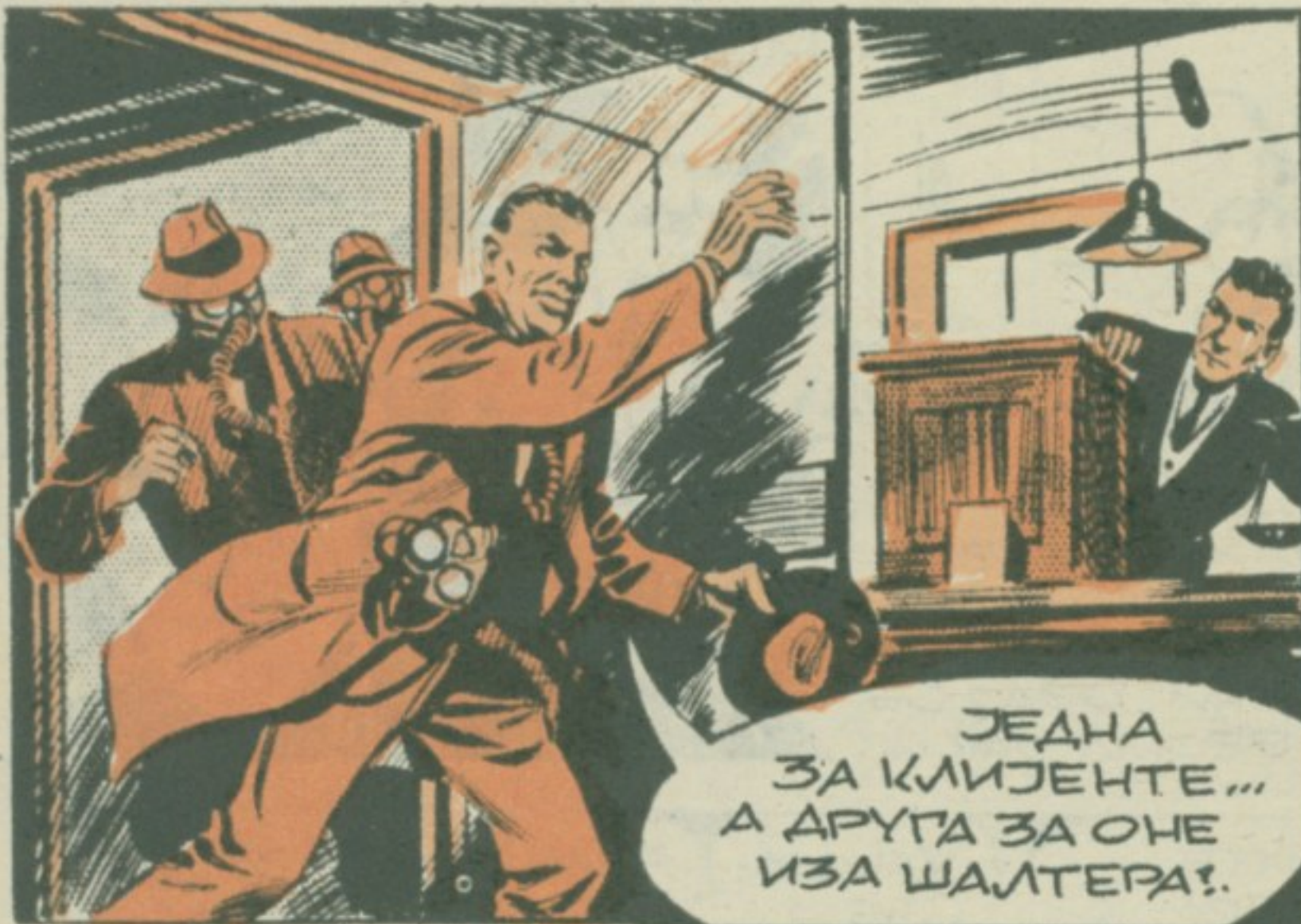
ПРОФЕСОР ОМЕГА

ПОЛ
ТЕМПА:

СЛУЧАЈ БЕЛМЕР

ПЕТ
МИНУТА
ДО
ЗАТВАРА-
ЊА
БАНКЕ...

НЕ ЖУРИТЕ... ДА
НЕ ОКРЕНЕМО
ПАЖЊУ
НА СЕБЕ!

У СКОТЛАНД ЈАРДУ, ДВАДЕСЕТ
МИНУТА КАСНИЈЕ...

ПРОСТО НЕ ВЕ-
РУЈЕМ... ГАСНЕ
БОМБЕ! НЕМО-
ГУЋЕ... УСРЕД
ЛОН-
ДОНА!

МОГУ ЛИ ДА
ЗНАМ ШТА ВАС
ЈЕ ТОЛИКО
УЗБУДИ-
ЛО?

...ПРВО САМ ОСЕТИО
СТРАХОВИТУ ГЛАЗОБОЉУ
А ПОСЛЕ НЕОБИЧНУ
ЖЕЉУ ДА ИЗВРШАВАМ
ЊИХОВА НАРЕЂЕ-
ЊА! ТО ЈЕ ТРА-
ЈАЛО ПЕТНАЕС-
ТАК МИНУ-
ТА...

...ЧАК И ДА САМ
ИМАО ГАС-МАСКУ
НЕ БИХ ИМАО
ВРЕМЕНА ДА
ЈЕ
СТАВИМ!

ШТА МИС-
ЛИТЕ... КА-
КАВ ЈЕ
ТО ГАС?

ГАС КОЈИ ДЕ-
ЛУЈЕ НА НЕРВЕ! ЗА
ВРЕМЕ РАТА ПРОНАЂЕНО
ЈЕ ВИШЕ ВРСТА АЛИ НИСУ
УПОТРЕБЉЕНИ! ОВАЈ ЈЕ
ИЗГЛЕДА ВЕОМА ЈАК...

ПЕТНАЕСТ МИНУТА
НИКО СЕ НИЈЕ НИ
ПОМАКАО ТАКО ДА
СУ СЕ КРАДЉИВ-
ЦИ МИРНО УДА-
ЉИЛИ!

КЛА-
ДИО
БИХ
СЕ ДА ЋЕ
ПОНОВИ-
ТИ
ИГРУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ОСТАВИТЕ
КОЛА И ВРА-
ТИТЕ СЕ
НА ПОСАО!

КАКО
СТЕ
ПРОШЛИ,
ФЕРО-
ЛЕ?

ОДЛИЧНО, БЕЛ-
МЕРЕ! ПУН ЏАК
НОВЦА... А НИКО
НИ ПРЕТ НИЈЕ
ДИГАО ДА
НАС ЗАУСТАВИ!

ЧЕТРАДЕСЕТ ХИЉА-
ДА ФУНТИ! ГАС
ЈЕ ДЕЛОВАО
КАО
МАЂИЈА!

МОЖЕШ ЛИ ДА
ДИГНЕШ ЈОШ КОЈУ
БОМБУ ОД СВОГ
СТРИЦА... КАКО
СЕ ОНО ЗВА-
ШЕ?

ПРОФЕ-
СОР
БЕЛМЕР-
СМИТ!

ЧУЈТЕ, ФЕРО-
ЛЕ! ЈА НЕ БИХ
ВИШЕ ПОКУША-
ВАО! ХТЕО БИХ
ДА СЕ ВРАТИМ
НА ПРАВИ
ПУТ...

ДРАГИ МОЈ
МЛАДИЊУ,
МНОГИ ИЗ
ОВОГ ПРЕ-
ДУЗЕЋА ЗА-
НОСИЛИ СУ
СЕ ИСТОМ МИ-
ШЉУ... ПА
СУ ТО ЗАБО-
РАВИ-
ЛИ!

НЕКО МОРА ДА ИХ ЈЕ
ВИДЕО КАД СУ ИЗЛАЗИ-
ЛИ ИЗ БАНКЕ? УПУ-
ТИЋУ ПОЗИВ ОЧЕ-
ВИЦИМА ПРЕКО
РАДИЈА ...

А ЗАШТО
НЕ БИСМО
ПОТРАЖИЛИ
ИЗВОР ГАСНИХ
БОМБИ?

ДОЊИ
ЋЕ-
МО И
НА
ТО!

А
ДА
ЈА
САМ
ПОКУ-
ШАМ?

КАКО? ДА
КРЕНЕТЕ
ПО РАДЊАМА
И ПИТАТЕ
ЗА ГАСНЕ
БОМБЕ?

ГАС ОДМАХ
ПОЧИЊЕ ДА
ДЕЛУЈЕ И
ДЕЈСТВО
ТРАЈЕ
15 МИ-
НУТА!

ХМ! ЗАНИМЉИВО!
НИКАД НИСМО ПРО-
ИЗВЕЛИ ГАС ТАКО
БРЗОГ ДЕЈС-
ТВА!

ДОКТОРЕ, А ДА ЛИ ЈЕ
ЗА ВРЕМЕ РАТА НЕКИ
ОД ВАШИХ КОЛЕГА БИО
БЛИЗУ ПРОНАЛА-
ЖЕЊА ТАКВОГ
ГАСА?

ДА! ЧИНИ МИ СЕ
ОЧАЈ СТАРИ ЛУДАК
БЕЛМЕР-СМИТ...

...АЛИ ЈЕ
ДОШАО МИР И ЕКС-
ПЕРИМЕНТИ СУ ОБУ-
СТАВЉЕНИ!

БЕЛМЕР-СМИТ ЖИВИ
САД НА СВОМ ШКОТСКОМ
ОСТРВУ! ПЕНЗИОНИ-
САО СЕ АЛИ БИХ СЕ
КЛАДИО ДА И ДА-
ЈЕ ЕКСПЕРИ-
МЕНТИШЕ!

ХВАЛА,
ДОКТОРЕ!

ТО ЈЕ ТО
ОСТРВО, ФЕРО-
ЛЕ! У БЛИЗИ-
НИ ЈЕ АРД-
ВИША!
ЛАБОРАТО-
РИЈА
УТВР-
ЂЕНА
КАО...

ЗАБОРАВЉАТЕ ДА
САМ ЈА ПОВЕГАО
ИЗ НАЈЧУВА-
НИЈЕГ
ФРАНЦУС-
КОГ ЗАТ-
ВОРА...

МЕНИ СЕ ВАША
ИДЕЈА НЕ СВИЂА!
ЗАДОВОЉИМО СЕ
НОВЦЕМ ДО
КОЈЕГ СМО
ДАНАС ДО-
ШЛИ!

ЧЕТРЕ-
СЕТ ХИЉА-
ДА НА ТОЛИ-
КО ЧАС! БАХ!
ЖЕЛИМ ДА
СЕ ИСТИНСКИ
ОБОГА-
ТИМ!

ТЕЛЕГРАФ
ВЕЛИКА ПАМЕТ
ПОМОЋ
ГАСНИХ БОМБИ

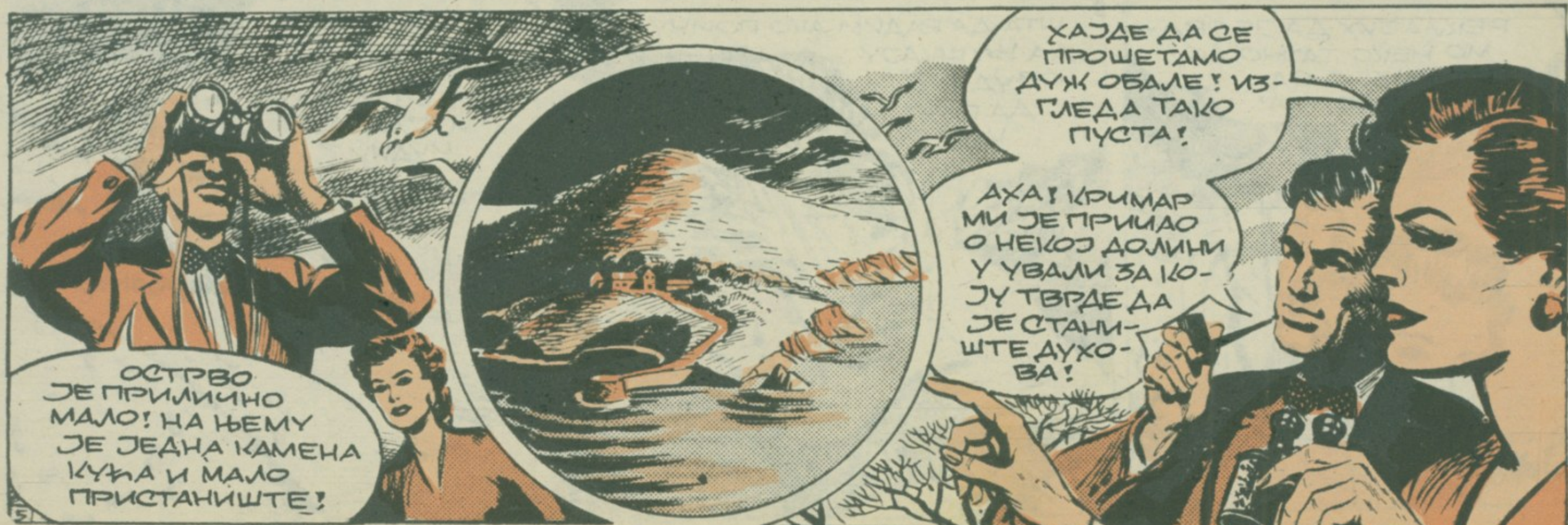
ЗДРАВО, ДРАГИ!
КАСНИШ! ДА СЕ НИСИ
ВЕЋ АНГАЖОВАО
ОКО ОВЕ ПЉА-
ЧКЕ?

ДА! ИАК НАМЕ-
РАВАМ ДА
КРЕНЕМ
У ЗАПАД-
НУ
ШКОТ-
СКУ!

НАДАМ СЕ
ДА ВОДИШ И
МЕНЕ! А САД
ДА ВЕЧЕ-
РАМО!

АХА! ЗНАЧИ,
ТАЈАНСТВЕ-
НИ НЕЗНАНАЦ
СЕ ТУ ИСКР-
ЦАО!

СТИВ! ПОПЕЊУ
СЕ УЗ СТЕЊУ! ОДМАК-
НИ СЕ ОД ОБАЛЕ И
ПАЗИ НА ПЛИМУ!

АКО МЕ
ОТКРИЈЕ...
ТИМ ГОРЕ
ПО ЊЕ-
ГА!

НА ДРУГОЈ СТРАНИ
ОСТРВА...

ГДЕ СИ, ДО-
НАЛДЕ?
НЕДОСТА-
ЈУ 24
ГАСНЕ
БОМБЕ!

ВРАТА ЛАБО-
РАТОРИЈЕ СУ
ПРОВАЉЕ-
НА! УЖАС!

АХА,
ПРОФЕСОРЕ!
МОРА ДА СЕ ТО
ДРГОДИЛО ЈУТ-
РОС, ДОКСМО БИ-
ЛИ У АРАВИШУ!

НИКО НЕ МОЖЕ
ПО ДАНУ ДА НАПУ-
СТИ ОСТРВО А
ДА НЕ БУДЕ
ПРИМЕЋЕН!

ТАЈНО! ОНДА
ЈЕ ТАЈ ЈОШ НА
ОСТРВУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ПОЛЕ! ПОЛЕ, ЧУВАЈ
СЕ! ГОРЕ НА СТЕ-
НИ ЈЕ НЕКИ
ЧОВЕК!

ШТА ЛИ ТО
СТИВ ВИМЕ?
НЕ ЧУЈЕМ
ЈЕ!

ЧУВАЈ СЕ
ПОЛЕ! НА-
ОРУЖАН
ЈЕ!

ШТЕТА ШТО МЕ
ЈЕ ЖЕНА СПА-
ЗИЛА! ШТЕТА
ПО ЊУ! ПУСТИ-
ЋУ ЈЕ ДА ПРИ-
ЂЕ ОБАЛИ
ПАЊУ ИХ
ОБОЈЕ...

ПРОКЛЕ-
ТА ВАРАЛИЦА!
ДА УКРАДЕ СТАРЧЕВЕ
БОМБЕ! РАЗНЕЊУ МУ
ГЛАВУ... САМО КАДГА НАЂЕМ!

ПРВО
ЋУ ЖЕНУ...
ДА НЕ БИ
УТЕКЛА ЧАМ-
ЦЕМ И ДИП-
ЛА УЗБУ-
НУ!

ОХ! НЕ МОГУ
ДА БЕЖИМ
И ОСТА-
ВИМ
ПОЛА!

ШТА...?
МОРА ДА ЈЕ НА
ОСТРВУ
НЕКИ
МАНИ-
ЈАК!

ПРОМАШИО САМ ЈЕ...
ДО ВРАГА! А МОРАМ
ЈЕ УКЛОНИТИ...
А ОНДА
И ЊЕГА!

ТАЈ СЕБИ МНОГО
ДОПУШ-
ТА... ДА
ПУЏА
НА НА-
ШЕМ
ОСТР-
ВУ!

ЕНО ГА!
АЛИ НА КОЈ
ЊАВОЛА
ПУЏА?

СРЕЋА
ШТО СЕ СТИВ
УКЛОНИЛА БАН
ЊЕГОВОГ ДОМА-
ШАЈА! ЈОШ МА-
ЛО ПА САМ
НА ВРХУ...

БАЏИ ПИШТОЉ
ИЛИ КУ-
ТЕ РАЗ-
И НЕТИ!

ЗАР
САД ДА
СЕ ОКЛИ-
ЗНЕМ?

ШТА ТИ...?

ДОНАЛД!
МАНИЈАК ЊЕ
ГА УБИТИ!

ДА НИСАМ УГАНУО
ЧЛАНАК РАСТРП-
НУО БИХ ТЕ ГОЛИМ
РУКАМА!

ПО ТВОМ ПОГЛЕДУ
ВИДИМ ДА СЕ НЕКО НАЛАЗИ
ИЗА МЕНЕ! ХВАЛА НА ОПО-
МЕНИ!

А-А-А-Х!

И ОВАЈ ЈЕ ИЗБАЧЕН
ИЗ ИГРЕ! ИПАК НЕ СМЕМ
ДА ЧЕКАМ НОЈ
ДА БИХ СЕ ИЗ-
УБИО САОСТР-
ВА!

ОХ! МОЈА
ГЛАВА! ПО-
БЕГАО ЈЕ,
А, ДОНАЛ-
ДЕ?

АХА! И ПО-
КРАО ЈЕ ПРО-
ФЕСОРА! ЈА
НЕ МОГУ ДА
ИДЕМ... МО-

РАЋЕТЕ
САМИ ЗА
ЊИМ!

ХВАЛА НА ЧАМЦУ,
ПРОФЕСОРЕ! ВА-
ШЕГ ЧОВЕКА ЊЕТЕ
НАЊИ НА ДРУГОЈ
СТРАНИ ОСТРВА...
СА ИШЧАШЕНОМ
НОГОМ!

СТИВ! КРЕНИ
ПРЕМА ЛУЦИ!
ТАМО ЋУ
ТЕ ЧЕКА-
ТИ!

ПОЛ
ЈЕ ВАН
ОПАСНО-
СТИ!

ПОМА ЧАСА КАСНИЈЕ НА КОПНУ...

НИСАМ ВАС
ОЧЕКИВАО ТА-
КО РАНО! ШТА
СЕ ДОГО-
ДИЛО?

КАСНИЈЕ ЋУ
ТИ ИСПРИЧА-
ТИ! ПРИПРЕ-
МИ КОЛА...
БРЗО!

КО СТЕ ВИ?
И КОГА ЋАВО-
ЛА ОВДЕ
ТРАЖИ-
ТЕ?

ЈА САМ
ПОЛ ТЕМП... И
НИСАМ ПРИЈАТЕЉ
ЧОВЕКА КОЈИ ВАМ
ЈЕ УКРАО ЧАМАЦ
И... ГАС!

ВАША ПРИ-
ЧА ЈЕ НЕВЕ-
РОВАТНА,
ТЕМП!

ЕВО И МОЈЕ
ЖЕНЕ С ХОТЕЛ-
СКИМ ЧАМЦЕМ!
ПРОФЕСОРЕ, ТАЈ
ЧОВЕК МЕ ЈЕ ОНЕ-
СВЕСТИО ПРЕ НО
ШТО САМ МУ ВИ-
ДЕО ЛИЦЕ...

А ЈА САМ ГА ДОБ-
РО ЗАПАМТИО И
ПРЕПОЗНАЋУ ГА...
АКО ЈЕ У КАР-
ТОТЕЦИ СКОТ-
ЛАНД ЈАРДА!

ПОЊИ
ЋЕТЕ С
НАМА
У ЛОН-
ДОН?!
СЈАЈНО!

НАЗАД СМО
У АРДВИШУ!
ЈАВИЋУ АМБУ-
ЛАНТНОЈ СЛУ-
ЖБИ ДА ОДУ
ПО ДОНАЛ-
ДА НА
ОСТРВО!

А ЈА ЋУ ОБАВЕС-
ТИТИ ПОЛИЦИЈУ
ДА МОТРЕ НА КО-
ЛА... МАДА СУ
ЗЛОЧИНЦИ
ВЕЋ ДАЛЕКО!

ОД ГЛАЗГОВА
ЋЕМО ВО-
ЗОМ? ЗАР
НИЈЕ РИ-
ЗИЧНО
НАПУСТИ-
ТИ КОЛА?

БЕЗ БРИ-
ТЕ! ШЧЕПА-
ЋЕ ЗАГУШУ
ПРЕЧАСНОГ
БИСКУПА...
"ПОЗДЈММО"
САМ ИХ ОД
ЊЕГА!

СТРАШНО МЕ ЈЕ СВЕ ОВО
ПОТРЕСЛО! ЗАР ДА
ЛОПОВИ ИСКОРИСТЕ МОЈ
ГАС ЗА ПУЉАЧКУ БАНКЕ? БУР-
МУТ ЋЕ МЕ МАЛО
СМИРИТИ!

СТИВ, ОДМАЗИМО У
ЛОНДОН! И
ПРОФЕ-
СОР ЋЕ
С
НАМА!

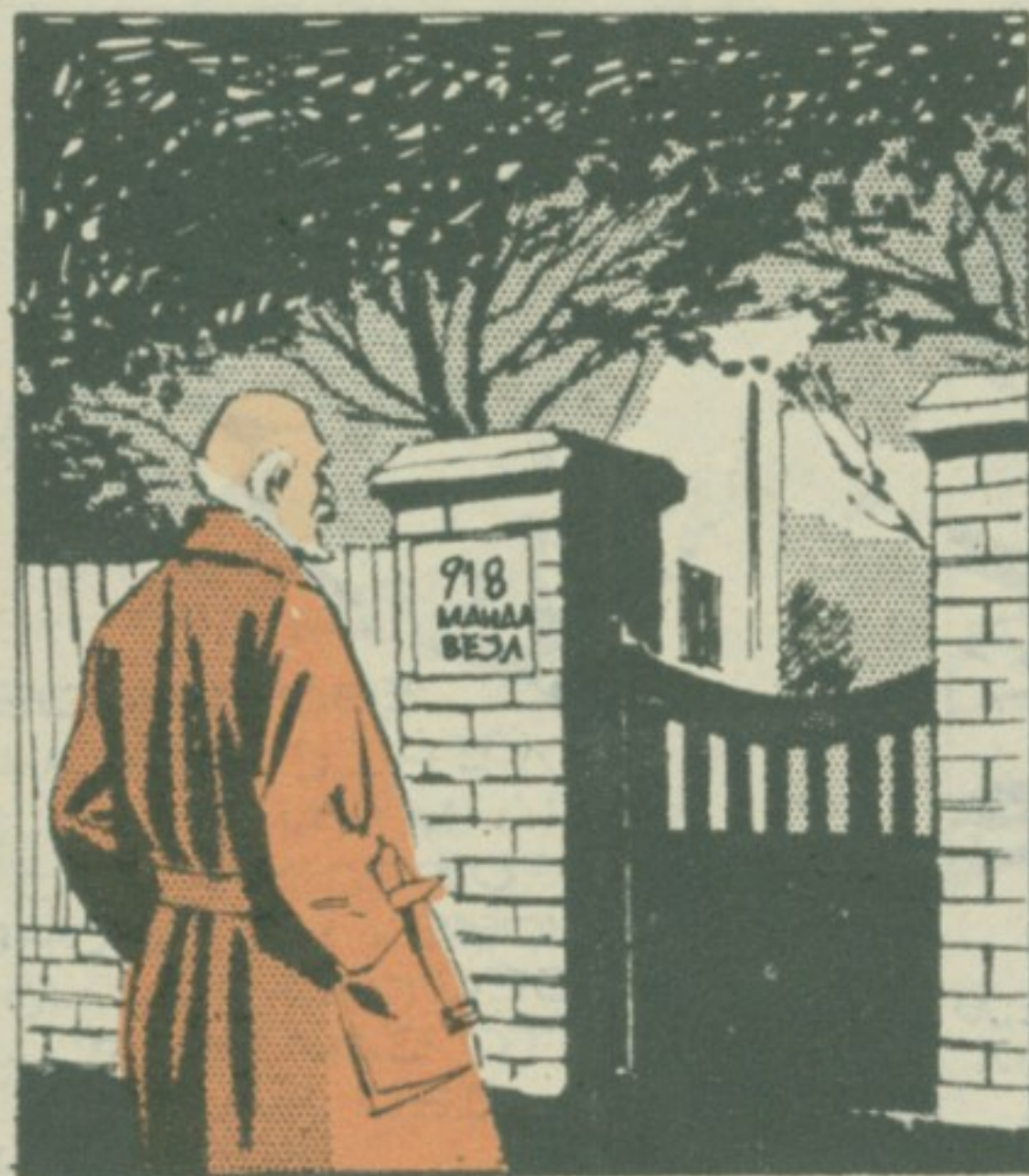
У ЦЕЛОМ
ХОТЕЛУ ОСЕЋА
СЕ ЊЕГОВ
БУРМУТ!

БЕРОЛ И БЕЛМЕР НАСТАВИЛИ
СУ ПУТ...

ТВОЈ СТРИЈ И
ЊЕГОВ МОМАК ВИ-
ДЕЛИ СУ МЕ НА
ОСТРВУ! ТРЕ-
БАЛО ЈЕ ДА
ИХ УБИЈЕМ!

ОХ! КАМО
СРЕЋЕ
ДА СЕ У
ОВО
НИСАМ
УПЛИ-
ТАО!

ПРЕНИ СЕ... СПРЕЧИ
ГА! ЗНАШ ШТА
НАС ЧЕКА АКО
ОБАВЕСТИ
ТЕМП-
ЛА!

ФЕРОЛЕ...
ЈА... УБИО
САМ ГА!

ОДЛИЧНО СИ
ТО ОБАВАО,
МЛАДИЋУ!

КРВОЛОК!
КАКО ТО ХЛАД-
НОКРВНО
КАЖЕ!

ВИ СТЕ МЕ НАВЕЛИ ДА
ГА УБИЈЕМ! ИЗ ОВОГ СЕ
НЕЋЕМО ИЗВУЋИ! КАКО ДА
СЕ ОСЛОБОДИ-
МО ТЕЛА?

ПРЕПУСТИ ТО МЕНИ! ЗА-
КОПАЋЕМО ГА ТАМО ГДЕ ГА
НИКО НЕЋЕ ТРАЖИТИ! ЈОШ
ЋЕ НАМ И ПОЛИЦИЈА ПО-
МОЋИ!

ПОЛИЦИ-
ЈА? ВИ СТЕ ЛУ-
ДИ!

У ОБЛИЖЊОЈ ПОЛИЦИЈСКОЈ
СТАНИЦИ...

ЕЛЕКТРИЧНА ЦЕН-
ТРАЛА! КВАР У
УЛИЦИ МАИДАВЕЗЛ!
МОРАЋЕ ДА РАС-
КОПАЈУ ПЛОЧНИК!

У РЕДУ!
САМО НЕКА
ПОСТАВЕ
ТАБЛЕ ЗА УПО-
ЗОРЕЊЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ТЕЛЕФОНИРАО
ЈЕ ФЕРОЛ!
ТРЕБА СМЕСТА
ДА КРЕНЕМО
У МАИ-
ДА
ВЕЗЛ!

ХМ! ДА ПОНЕ-
СЕМО КОМПРЕ-
СОР И АШОВЕ...
И ПРАЗАН САН-
ДУК ДУГАЧАК
БАР 180
САНТИМЕ-
ТАРА?!

СИГУРНИ
СТЕ ДА
ЋЕМО...?

БЕЗ БРИГЕ!
РАСКОПАВА-
ЋЕ УЛИЦА У
ЛОНДОНУ ЈЕ
ОБИЧНА СТВАР...
НАЈМАЊЕ
СУМЊИВА!
ИДЕМ ДА
САМЕКАМ
ОСТА-
ЛЕ!

НЕЋЕМО
ДУГО... ДИ-
ЋЕМО СА-
МО ДЕО
ПЛОЧНИ-
КА!

ЗНАМ! ГАДНО
ЈЕ КАД КОПА-
ЈУ ЗБОГ ДЕ-
БЕЛИХ-КАНА-
ЛИЗАЦИОНИХ
ЦЕВИ!

ПРЕЋИТЕ
НА
ДРУГУ
СТРАНУ

ДРУГИ КАМИ-
ОН СТИЖЕ ЗА
НАМА! ДОНЕО
САМ САН-
ДУК!

ОДЛИЧНО!
ПОЧНИ ДА БУ-
ДИШ КОМПРЕ-
СОРОМ...

АКО ВАС
НЕКО ПИТА...
ВИ СТЕ ИЗ
ЕЛЕКТРИЧНЕ
ЦЕНТРАЛЕ!

БЕЗ
БРИ-
ГЕ!

ПРЕЋИТЕ
НА
ДРУГУ

ПАЗИТЕ ДА
НЕ ОШТЕТИТЕ
НЕКИ КАБЛ!
ЧИМ ЖАЏА ОКРЕ-
НЕ ЛЕЂА...
УНЕСИТЕ
САНДУК
У КУ-
ЋУ!

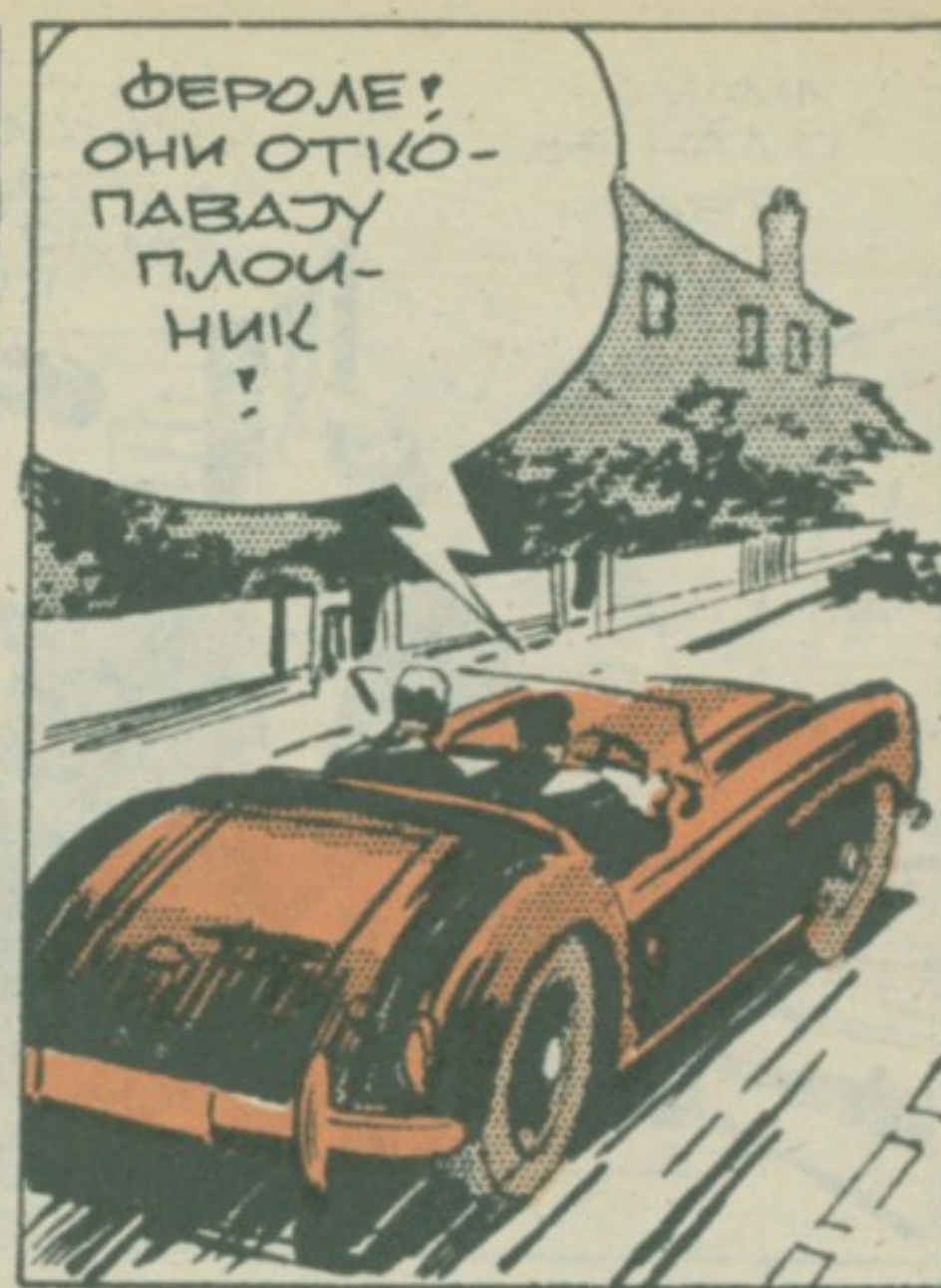

НА КРАЈУ РАДНОГ ДАНА...

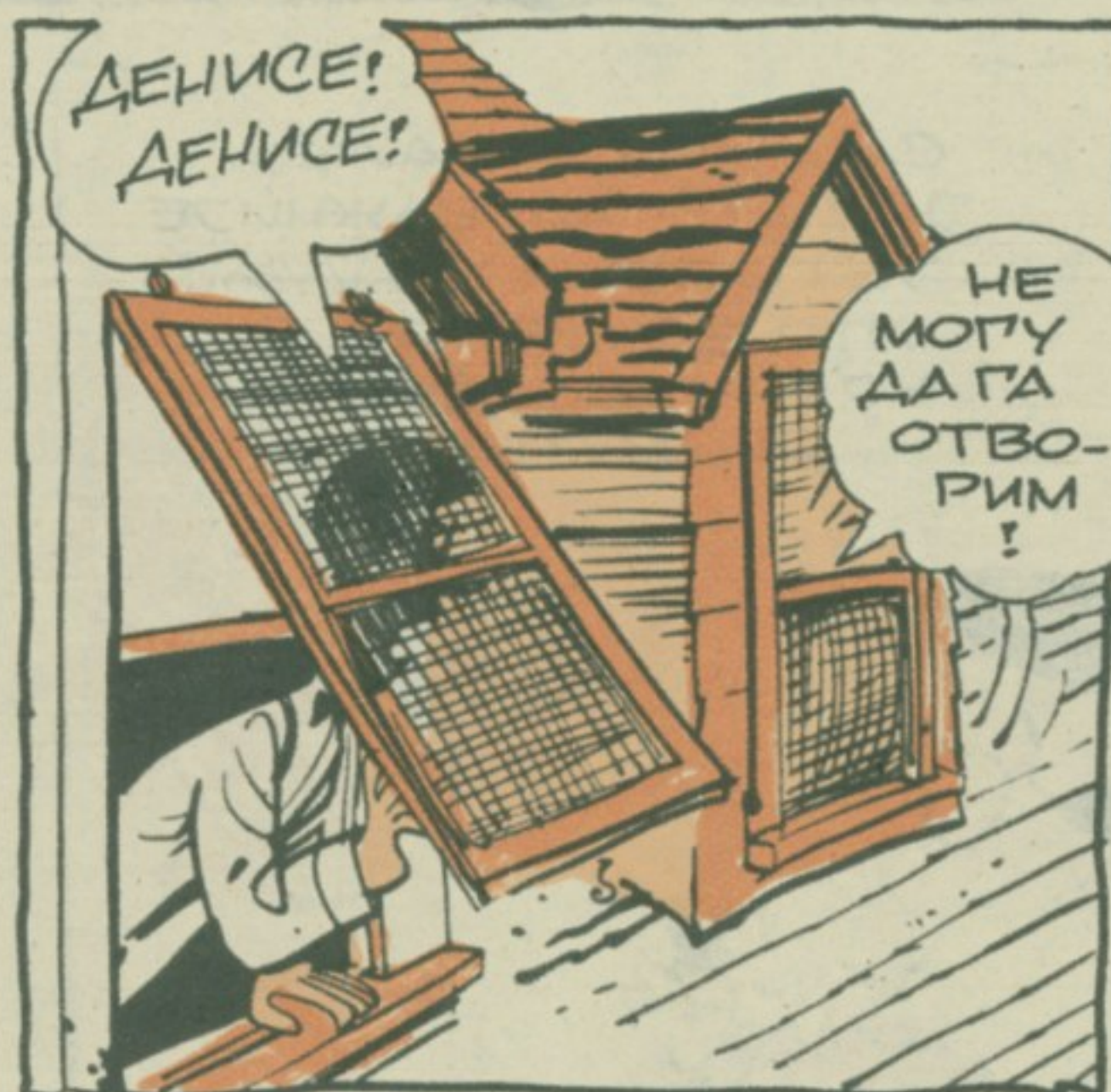

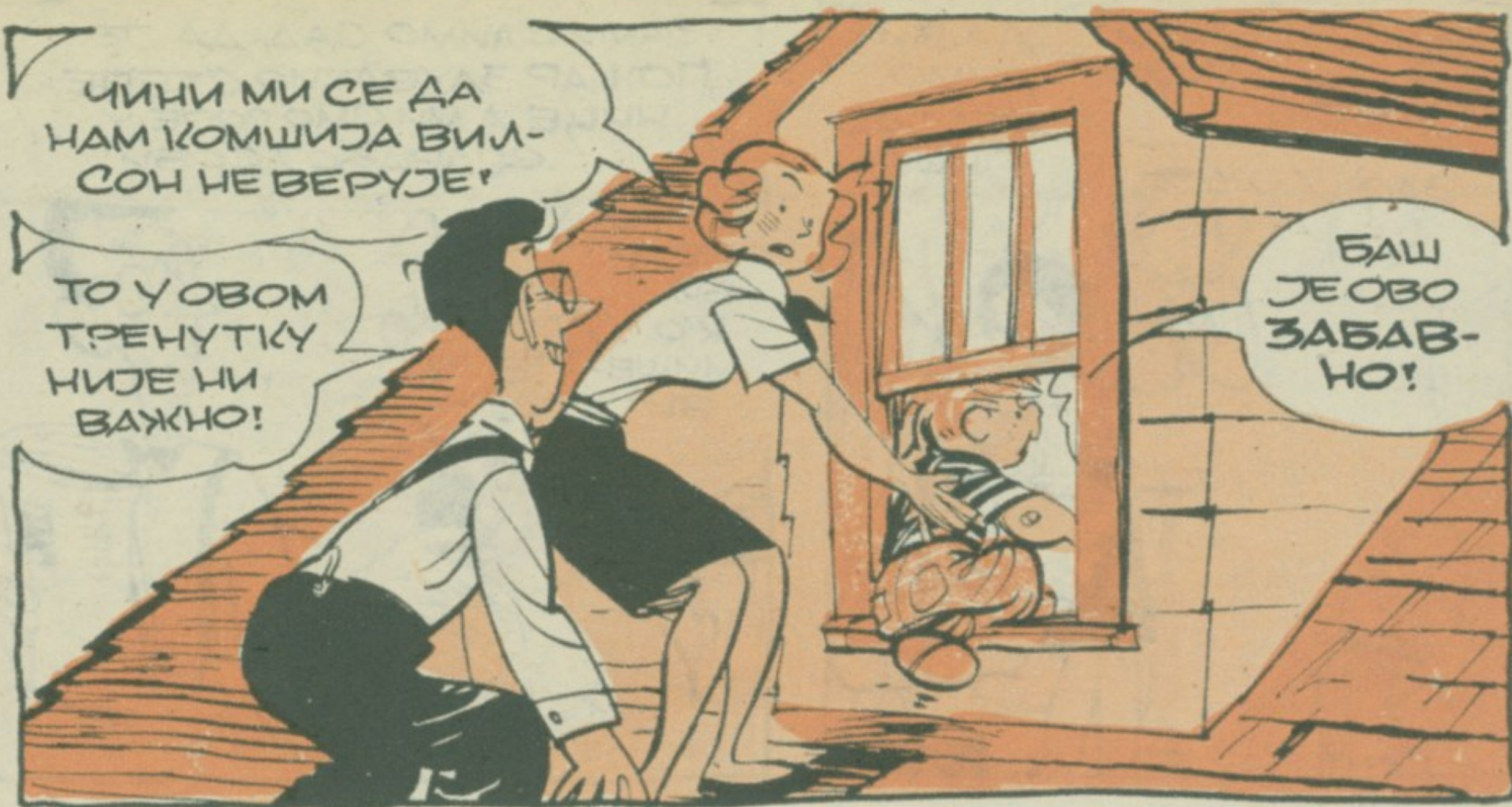
КРАЈ

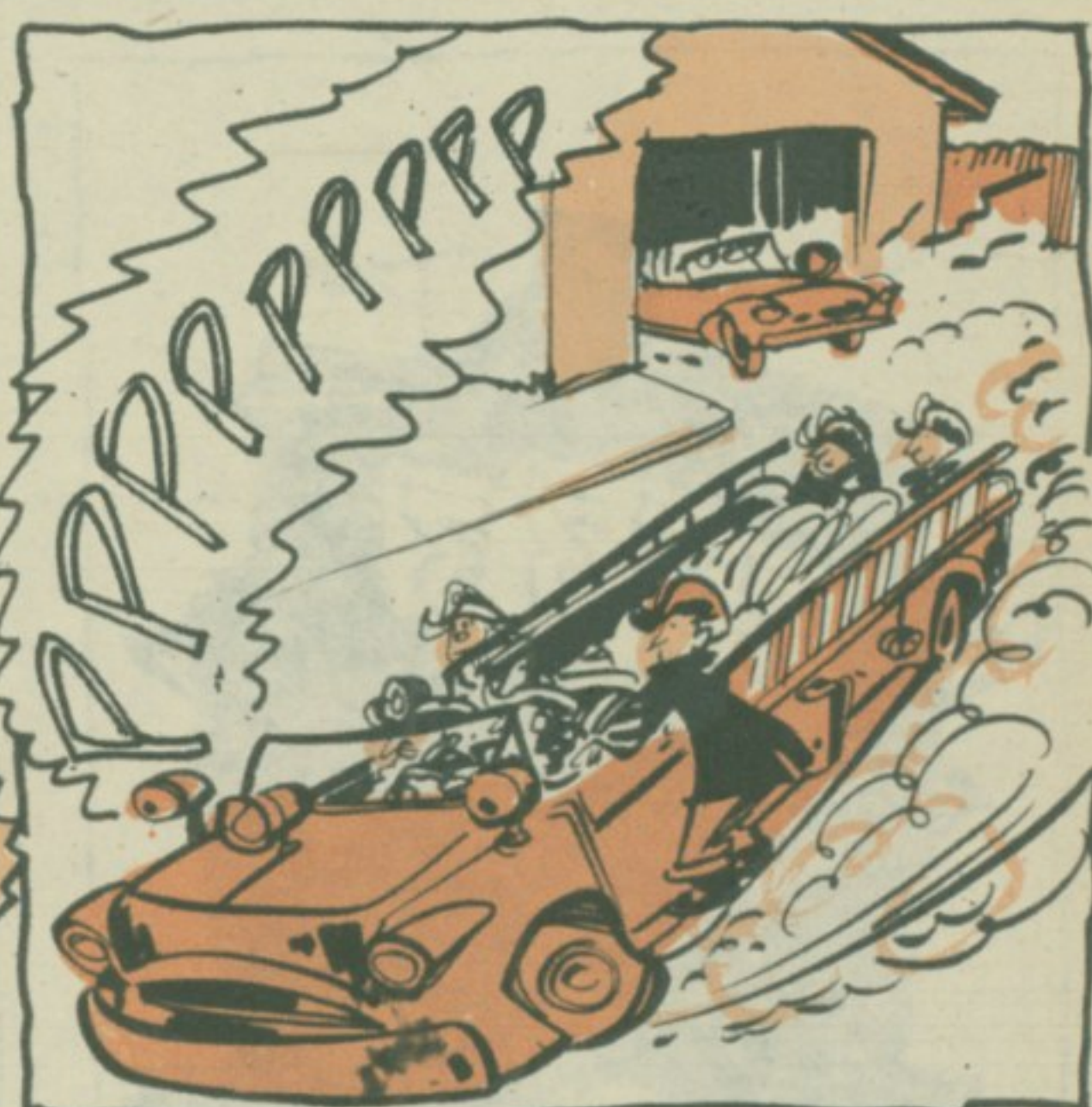

ЛАЖНА
УЗБУНА

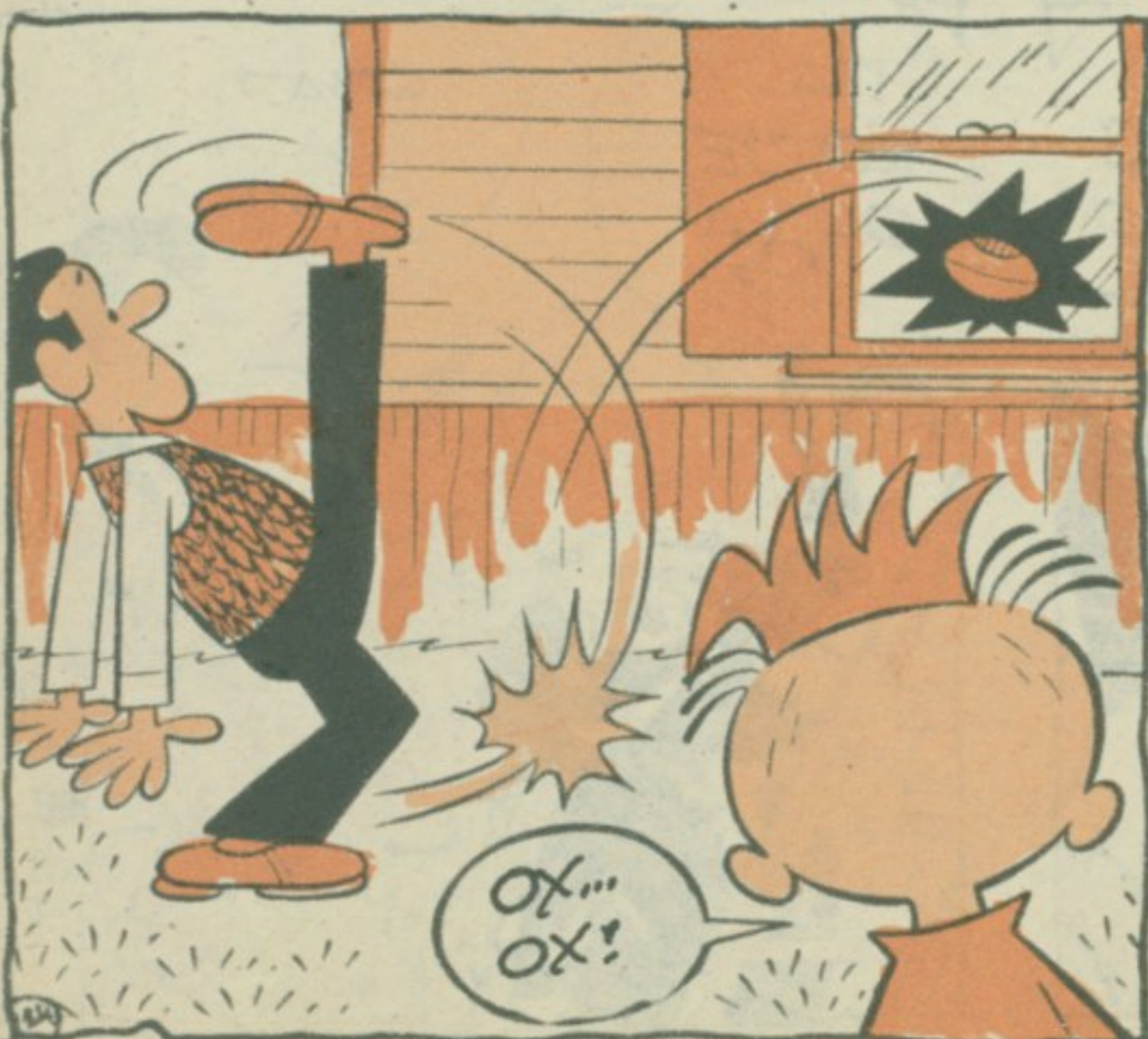

КАНКЕРЧЕ

Народна књижевност

НЕ ПРОПУСТИТЕ ПРИЛИКУ ДА КУПИТЕ НОВУ БИБЛИОТЕКУ!

У десет књига и десет циклуса сабрано је преко 180 наших најлепших јуначких песама.

ПОСЕБАН ПОПУСТ ЗА ЧИТАОЦЕ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА: ЦЕНА БИБЛИОТЕКЕ У КЊИЖАРИ ЈЕ 100, А ПРЕКО ЗАБАВНИКА 70 ДИНАРА.

Богатство нашег народног стваралаштва, његов висок уметнички домет, давно је познато у свету. Њиме се поносе наши народи јер им је помогло да истрају и сачувају своје националне одлике у најмрачнијим периодима историје, и није случајно што се проучавању народних умотворина посвећује толика пажња у нашим школама. Свака од ових књига неопходна је у настави српскохрватског језика као драгоцен лектира без које нема дубљег познавања нашег народног предања.

БУГАРШТИЦЕ, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Васић Павле. Формат 12 x 17. Страна 132. Тираж 10.000. Повез, картонирано. Ћирилица.

КОСОВО, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Поморишац Васа. Формат 12 x 17. Страна 132. Тираж 10.000. Повез: картонирано. Ћирилица.

КРАЉЕВИЋ МАРКО, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Николић Сава. Формат 12 x 17. Страна 160. Тираж 10.000. Повез: картонирано. Ћирилица.

НЕИСТОРИЈСКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Поморишац Васа. Формат 12 x 17. Страна 149. Тираж 10.000. Повез: картонирано. Ћирилица.

НЕМАЊИЋИ И МРЊАВЧЕВИЋИ, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Савић Драган. Формат 12 x 17. Страна 130. Тираж 10.000. Повез: картонирано. Латиница.

ОСЛОБОЂЕЊЕ СРБИЈЕ, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Николић Сава. Формат 12 x 17. Страна 137. Тираж 10.000. Повез: картонирано. Ћирилица.

ОСЛОБОЂЕЊЕ ЦРНЕ ГОРЕ, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Руварац Ратко. Формат 12 x 17. Страна 137. Тираж 10.000. Повез: картонирано. Ћирилица.

УСКОЦИ, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Руварац Ратко. Формат 12 x 17. Страна 158. Тираж 10.000. Повез: картонирано. Ћирилица.

ХАЈДУЦИ, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Савић Драган. Формат 12 x 17. Страна 158. Тираж 10.000. Повез: картонирано. Ћирилица.

ЦРНОЈЕВИЋИ, ЈАКШИЋИ И БРАНКОВИЋИ, II издање, 1965. Приређивач: Живанчевић Милорад. Илустратор: Николић Сава. Формат 12 x 17. Страна 156. Тираж 10.000. Повез: картонирано. Ћирилица.

ИП „НАРОДНА КЊИГА“ 11001 Београд, Шафарикова 11

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем библиотеку „НАРОДНА КЊИЖЕВНОСТ“

1. ЗА ГОТОВО по цени од 70 дин. и платићу поштару кад ми донесе библиотеку (поузећем).
2. НА ОТПЛАТУ по цени од 90 дин. у три месечне рате. Прву рату од 30 дин. платићу поштару кад ми донесе библиотеку.

(купац)

(Пошт. број, место, улица и број)

(Потпис наручиоца)

(Овера предузећа за купце на отплату)

У случају спора признајем надлежност суда у Београду. Попуни, изрежи, залепи на дописницу и пошаљи на адресу: ИП „НАРОДНА КЊИГА“, 11001 Београд, Шафарикова 11.

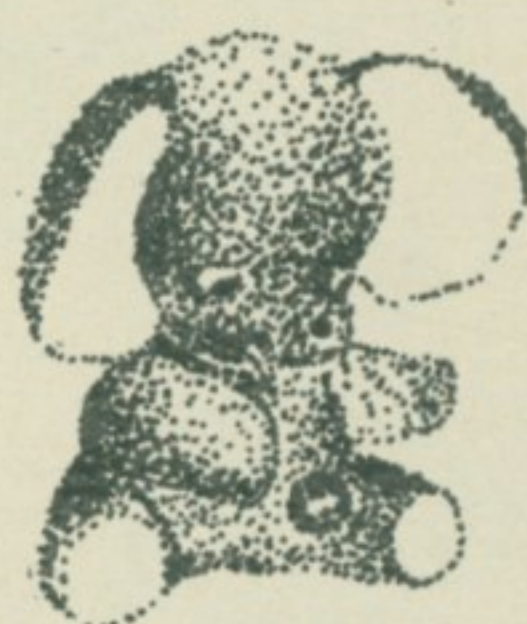
ХОБИ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА МЕХАНОТЕХНИКА из Изоле вам нуди:

Најмлађима и свима онима који желе да имају своју маскоту нудимо квалитетне и лепе моделе плив-животиња. Израђене су од најквалитетнијег материјала, могу се прати и беспрекорно одржавати. Могу служити као украси у аутомобилу.

НАЗИВ МОДЕЛА

1. Арт. Б-214
Медо 35 см —
цена 117,— дин.

2. Арт. Б-230
Слон 22 см —
цена 117,10 дин.

3. Арт. Б-225
Лав 25 см —
цена 126,— дин.

6. Арт. Б-226
Мајмун 50 см —
цена 135,— дин.

4. Арт. Б-204
Маца 50 см —
цена 135,— дин.

5. Арт. 205
Лав 50 см —
цена 135,— дин.

Посебност ових модела је у томе да су им шапице израђене од материјала који се лепи на текстил.

НАРУЏБЕНИЦА

МЕХАНОТЕХНИКА: 66310 — Изола

Неопозиво наручујем пливашку маскоту (навести број артикла) — платићу поштару кад ми донесе.

Број арт. _____

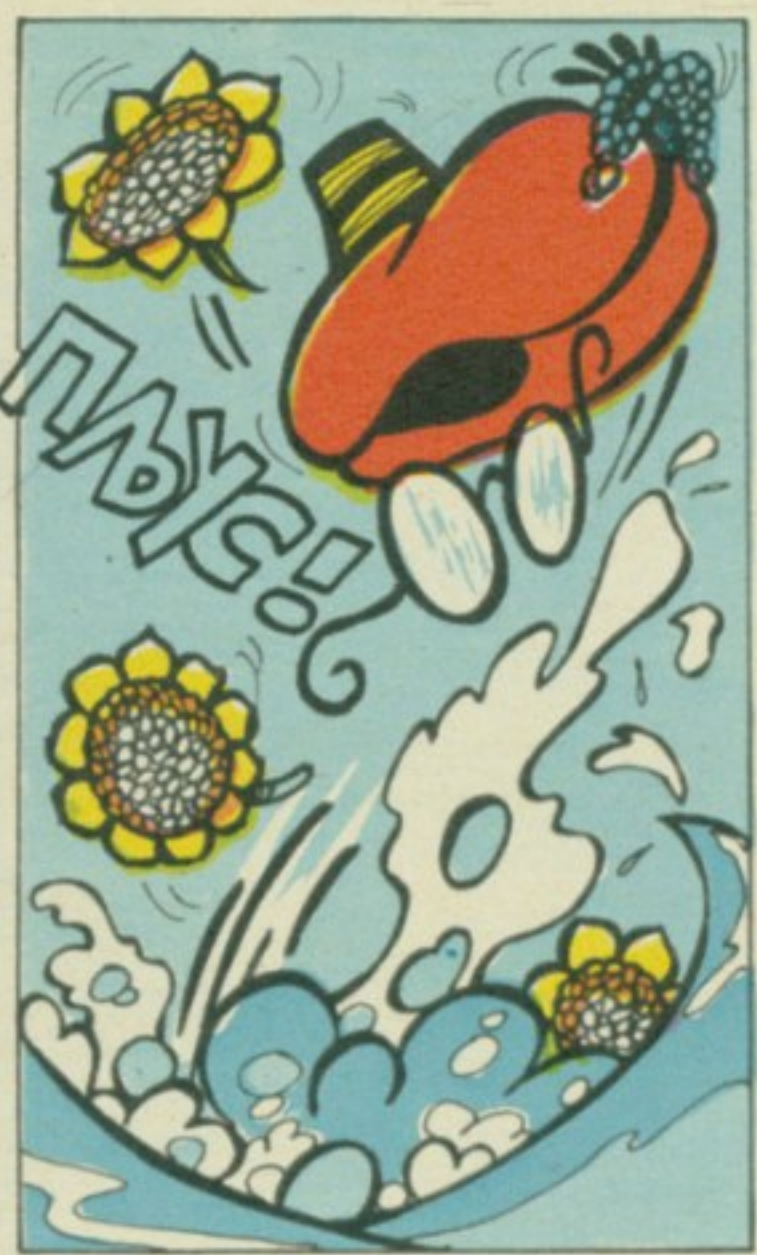
Име и презиме _____

Поштански број, место _____

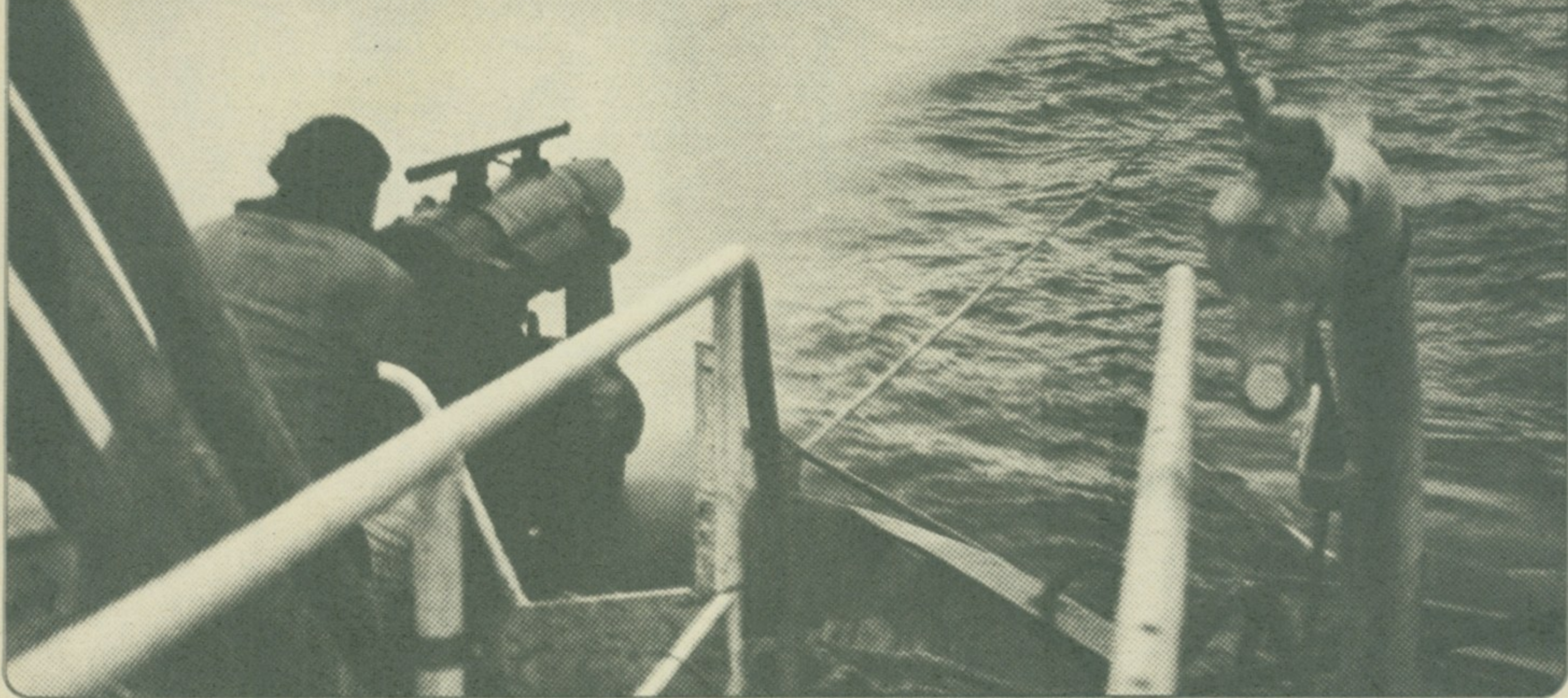
Улица и број _____

(Попуњава лице које плаћа по поузећу)

ДОЖИВЉАЈИ ИБН ТУПА

КИТОВА УСКОРО НЕЋЕ БИТИ НИ ЗА ЛЕК

Изумом и употребом електричног харпуна, човек је највеће животиње на Земљи довео скоро до истребљења.

ПУСТИТЕ ИХ ДА

Човек је ловио китове током најмање десет хиљада година и то је одувек био тежак и мукотрпан посао. Још од времена када су се дрвени бродови на весла први пут отиснули од обале, у доба када се нафта није искористављавала, китово уље је било скоро неопходно за осветљење. Све земље на обалама Атлантика сладе су своје флоте у лов на китове. Међу њима највише су се истикале САД, Велика Британија, Норвешка и Холандија а одмах за њима и Француска.

О лову на китове се приповедало и писало са извесним заносом као што је често случај кад је реч о узбудљивим и опасним авантурама. Међутим, они који су добро познавали све те гобе лова на китове и који су настојали да ово тешко занимање прикажу онако какво је оно у стварности, описивали су га као грубу и сурову борбу с морем и његовим најјачим становником. Овако је живот људи који лове китове и борбу китова да се одрже у животу описао и Херман Мелвил, писац чувеног романа „Моби Дик“, који је и сам

годинама био ловац на китове.

Путовања посада на бродовима китоловцима трајала су обично годинама, све док се складишта не би напунила бурадима с китовом машћу. А до тог дана, који су исцрпљени људи жељно чекали дисциплина је морала бити гвоздена а ловци чврсти и упорни или би умрли од напора. Овакав начин живота многи нису издржали.

Назубљени харпуни

Док није пронађено савршеније оружје, китови су убијани назубљеним харпунима. Нападнут или рањен кит брани се бесомучно и тада је веома опасан. У тим тренуцима кит има заиста дивовску снагу и у стању је да брод потпуно размрска једним ударцем репа. Године 1894. један рањени кит напао је брод китоловац „Гарсија“ и потопио га у Варангер фјорду у Норвешкој. Слична судбина задесила је и брод „Јарфјорд“ иако се ова барка кретала брзином од двадесет пет чво

рова на сат. Кит убица може разбити ледену санту дебелу преко једног метра, иако најкрупнији примерак ове врсте није дужи од девет метара. Највећи до сада запажени кит била је женка плавог кита чија је дужина износила скоро 34 метра. Вероватно је тежила преко 170 тона што одговара тежини 35 слонова или 2380 људи или 136 милиона патуљастих кртица које су најмањи познати живи сисари. А када је нападнут, овакав кит је у стању да потпуно искочи из воде.

Ако би ловци харпуном успешно погодили циљ, пажљиво су прилазили киту и покушавали да погоде неки већи крвни суд, плућа или срце. Знак да је један од ових органа погођен био је кад би из ноздрва кита, које се налазе на врху главе, шикнуо снажан млаз крви. С мртвог кита би сљуштили дебео слој сланине. Десетине тона меса никога нису интересовале. То се остављало ајкулама. Међутим, у прошлом веку су у свету постале веома тражене велике плоче из чељусту китова. Ове плоче су се углавном користиле за корсете и сукње и временом се достигле тако високу цену да је вред

ност плочица само из једног кита била довољна да исплати сву опрему брода за једну сезону. Сада су се китови убијали и због плочица и због уља и сировине од кита постајале су све бројније.

Без склоништа и сјаса

Иако је споменути начин лова на китове био примитиван, људи су ипак успели да искорене неколико врста китова, пре свих правог кита и уљущура. За њих није било ни склоништа ни спаса. Бродови китоловци, њихови капетани и снажне посаде нису знали за границе у географској ширини. Прогањали су китове од Гренланда до Антарктика, улазили у Пацифик, пловили до Алеута и до Арктика. Али, док су прогањали и лозили правог, клонили су се највећег од свих, плавог кита. Посаде малих бродова китоловаца нису се усуђивале да нападну тако велико чудовиште. Највећи сисар на Земљи за њих је ипак био превелик залагај.

Године 1865. је година револуције у лову на китове.

Норвежанин Свен Фојн је пронашао убитачну харпунску пушку и тако потписао смртну пресуду за неколико врста китова. Фојн је изумео оружје које је великом брзином избацивало хартун тежак 50 килограма снабдевен експлозивном главом. Тако су за кратко време Норвежани постали најспремнији китоловци на свету. Само су они имали искуства с Фојновом пушком и преносили су тајну њеног руковања с оца на сина. Харпунска пушка је била затворен монопол који су поседовали искључиво Норвежани.

Сада су се ловци на китове могли ухватити укоштац и са плавим и са грбавим китом. Њихова снага и величина нису им више пружали никакву безбедност. Своје флоте, опремљене добрм бродовима, врсним стрелцима и харпунским пушкама, Норвешка је слала на скоро сва мора и океане. То исто чиниле су и Енглеска, Холандија и све друге највеће китоловачке силе. Али, морале су пре поласка у лов да у домовини Свена Фојна најме људе који су умели да погоде кита харпунском пушком са палубе „бродова убица“, како су људи често називали ову

врсту бродова. То су били малени и брзи бродови, погодни за успешно маневрисање на уском простору. Испод палубе су имали специјалне и јаке опруге за избацавање харпуна с додатком снажног парног витла, тако да је цела направа подсећала на циновску удицу с дебелим канапом. Педест килограма тежак харпун избациван је под дејством барутних гасова. Дно харпуна опремљено је експлозивним набојем које одлаже пуцањ за три секунде, тако да барут пре експлозије добро сагори. При самој експлозији излећу и три куке које кита чврсто закаче. На тај начин, ако није убијен одмах, кит постаје готово непокретна мета.

Бродови фабрике

Одавно је познато да је при родно „узгајалиште“ китова Антарктик. За китоловце жељне доброг улова то није било далеко ма одакле да су испловљавали. Убијали су китове често пре него што су подивгли младе што је показивало кратковидост и непромишљеност. Грамзивост удружења са уз напредовањем техником нису киту остављала много могућности да се одржи у животу. Првобитни бродови убице најчешће су испловљавали из базе на обали као што су

данас употребљава као квалитетно ђубриво. И у цревима кита ова материја се налази у знатним количинама. На бродовима фабрикама ни кости нису остале неискоришћене. Прво су куване да би се и из њих искористила извесна количина уља, а остатак би се самлео у прах који се користи у пољопривреди. Међу производима добијеним од сисара кит се налази на другом месту, одмах после домаћих сисара.

Сћурујом ћроћиб јолујаџа

У овако добро организованом лову китови су нестајали брзо и само други светски рат, када су се људи убијали међусобно, донекле је спасао китове од потпуног уништења. Тих шест година дало је китовима могућност и време да ојачају и узгоје младе. Како женка кита рађа младунче просечно једном у две године, сваки тренутак овог изненадног ловостаја био је драгоцен да китови донесу на свет неколико нових генерација. Међутим, ускоро су се утишали и опустели фронтови и дошао је мир. Али не и за китове. Поново су флоте китоловаца испловиле на мора и океане. Мања група људи је добро

ко би „надувани“ кит остајао на површини као огромна плутаћа. Овај нови напад кита би докрајчио.

Китоловци су одмах након проналаска сонара и радара прихватили и ове апарате у откривању китова. Уграђене у бродове и у хеликоптере, ове прецизне справе су непогрешиво откривале китове а китоловце наводили тачно на циљ. Конкуренција је постајала све јача и у китоловству су могле опстати само најорганизованије флоте. А опстанак је условљен већим бројем убијених китова и ценом бар нешто нижом него код супарничких ловаца.

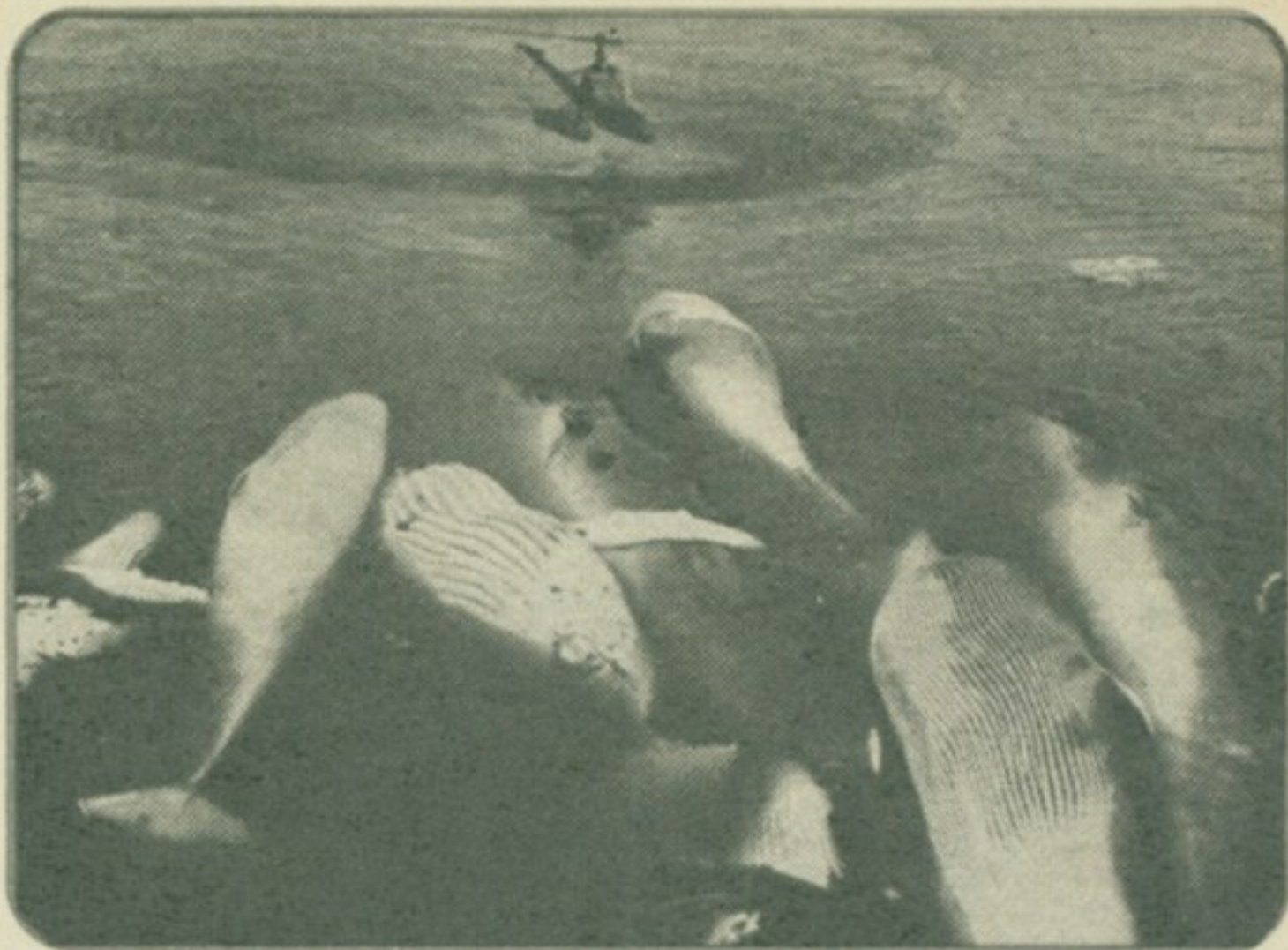
Међународна комисија за заштиту китова и даље је немоћна. Мада се састаје сваке године, ниједна година од рата до данас није прошла без много убијених китова. Потписници међународне повеље којом се захтева обустава лова на китове су многи познати научници, међу којима је и чувени морепловац Тор Хајердал. Али, ни ауторитет ових научника, њихова запажања о истребљењу китова и апели потпуно су немоћни против циновске и специјализоване индустрије којој је једини извор сировина — кит.

Песма кићова

Мада китови изгледају грубо и застрашујуће, то су изразито интелигентне, често чак и осећајне животиње. Недавно су научници открили да китови испуштају специфичан и због високих фреквенција за људско ухо нечујан звук. Ове гласове китови шаљу и примају слично прецизном сонару што им много помаже у оријентацији у води. Чак и слеп кит непогрешиво проналази пролаз ка слободном мору. Доказано је да овим звуком, који је назван „песма кита“, морски голијати међусобно комуницирају. Научници су експериментима утврдили да се кит може научити да слуша одређена наређења, као: скачи, пливај, дођи и сл. При томе нису потребни пропратни покрети руком. Дресер се може и сакрити и говорити преко микрофона, кит ће без поговора извршавати све наредбе које је научио и које „разуме“. Зар то већ није један вид споразумевања између људи и китова?

Многе морнарице већ користе разум китова за разне експерименте. Често уместо ронилаца дубине посећују дресирани китови. У цревима ових животиња налази се и тзв. високомолекуларни шећер с којим се све чешће експериментише као са сировином за производњу лека против болести срца. Како ће се људи осећати ако научници једног дана заиста докажу да ова врста шећера из црева кита заиста лечи најраширенију болест данашњице, а у морима и океанима китова више не буде?

И. Л.

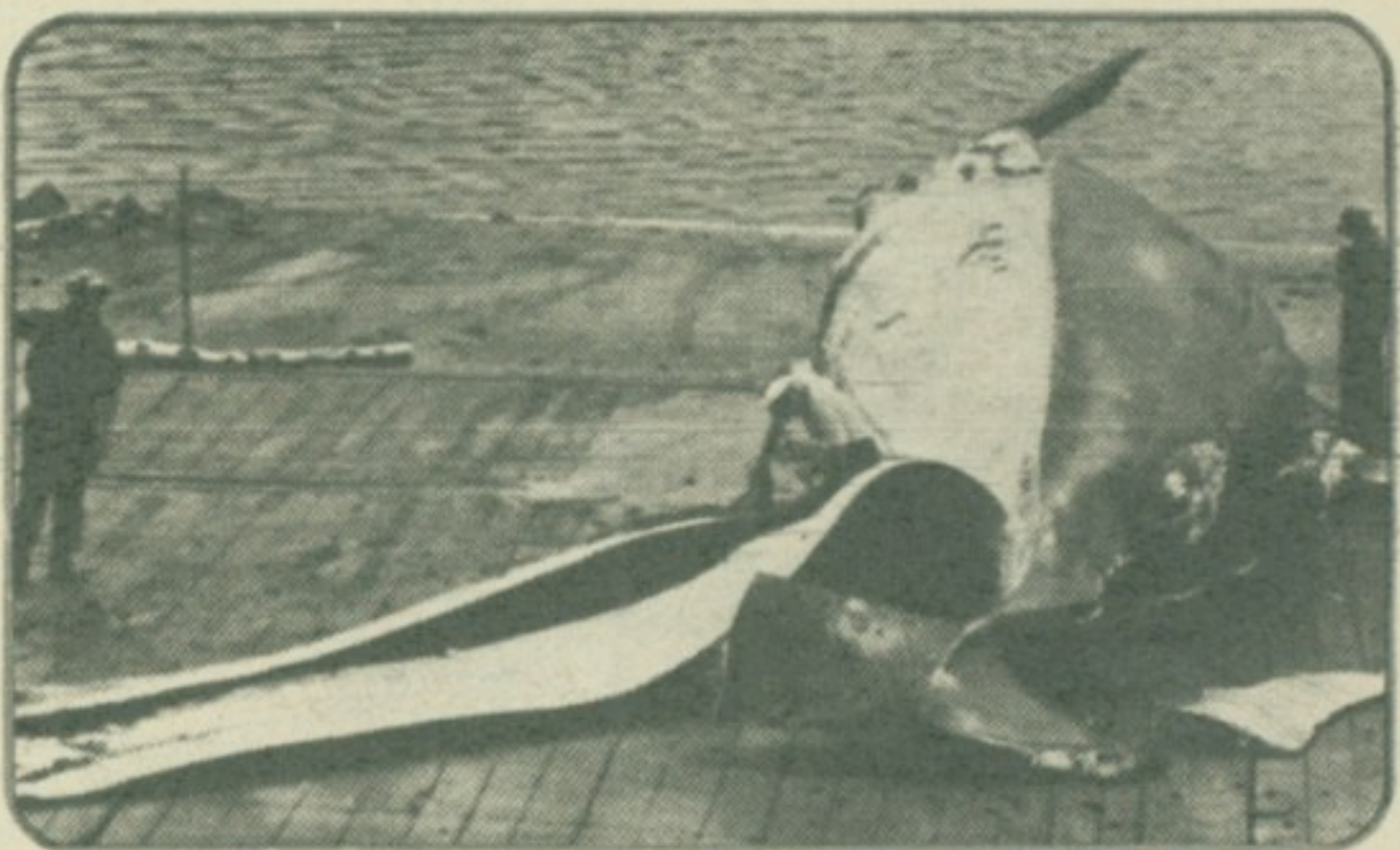
Савремена техника помаже да лов на китове буде што успешнији и масовнији.

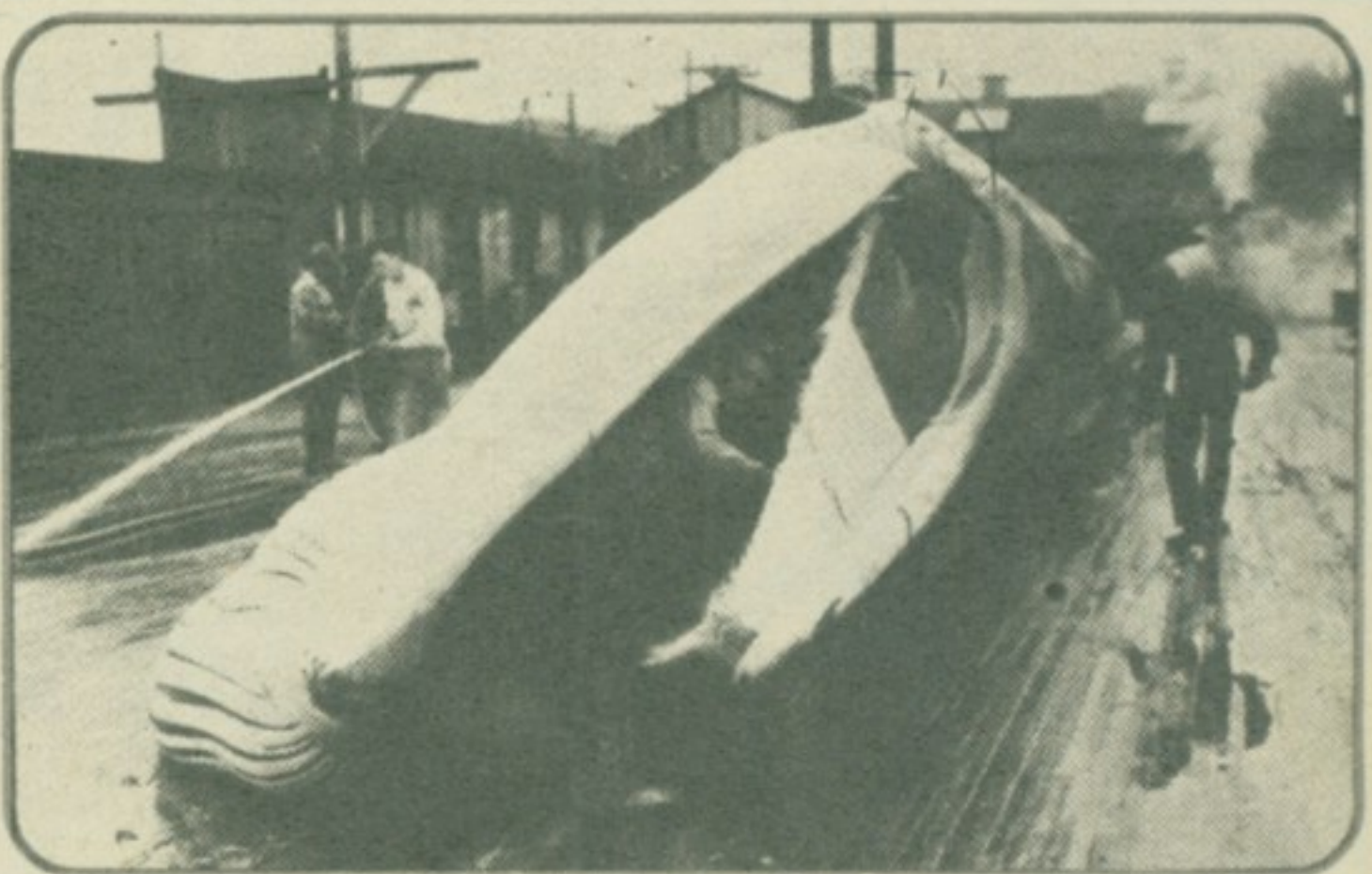
Циновски плави кит, смртоносно погођен са два харпуна, последњи пут је узбукао површину мора.

Један за другим, грбави китови се одвлаче у специјалне докове где их очекују касapi и постројења за прераду.

Са овог кита, тешког 50 тона, прво се скида кожа и дебео слој сланине.

Можда већ за неколико година ловци на китове неће моћи да се фотографишу у огромним чељустима грбавог кита јер ће људи ове циновске животиње вероватно потпуно уништити.

ЖИВЕ

оне на Фокландским острвима на јужној обали Јужне Америке. То, је међутим, било неекономично јер је кита требало вући назад у обалну базу при чему се губило и много времена и много новца. Примитивни бродови китоловци били су грађени само за убијање а не и за прераду сировина од кита. Када посада није била заузета ловом пропадало је гориво, новац и време. Зато су конструисани бродови фабрике, који су бродове намењене само за убијање пратили до руба антарктичког леда. Лов на китове постао је тако још боље организован. Изглед да се китови извуку били су минимални. Клади су их од децембра до априла, цело антарктичко лето. Бродови фабрике могли су да обраде и двадесет китова дневно тако да се сада није губило скоро ништа. Под високим притиском добијало се квалитетно и драгоцено уље које се упумпавало у танкове. Месо се кувало да би се и из њега исцрпило што више уља. Искувано месо су пресовали и тако добијали материју звану „гуано“, по хемијском саставу сличну измету неких јужноамеричких птица. Гуано се и

учила да за китове долази смак света па је формирана Међународна комисија за заштиту китова. Показало се да је то само блед и неуспео покушај да се апелује на људску савест. Све модернија индустрија за лов и прераду китова била је глува за настојања и апеле ове организације. Неколико усамљених гласова била су немоћнији и тиши од харпунских пушака. Појавило се и ново оружје, електрични харпун, убитажније и прецизније од ранијих, примитивнијих алатки. Неки су га назвали „хуманим“ јер његов хитац, набијен с неколико хиљада волти електричне струје, убија кита веома брзо. Ловци су тврдили да на тај начин китови умиру безболно, поштеђени дуге и мучне агоније с којом су били суочени када се ловило обичним харпуном. Више се није гађало у срце или у плућа. Настојало се да се само успостави електрично коло и тада је смрт неизбежна. Ако би кит случајно одолео електричној струји, био би бар онесвешћен и то би за упорне ловце било довољно. Кроз цев увучену у грудну шупљину убацили би у његово тело компримирани ваздух и та-

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ДАЈТЕ НЕДЕЉЕ: РОБ!

СПОРТСКИ
ЛИСТ
КОЈИ СЕ
НАЈВИШЕ
ЧИТА У
ЈУГОСЛАВИЈИ

Tempo

ДОНОСИ СПЕЦИЈАЛНЕ
ПРИЛОГЕ ЗА НАЈМЛАЂЕ
ЧИТАОЦЕ:

- Асови о себи: КАКО САМ ПОЧЕО
- Спортска енциклопедија
- Приче за историју спорта
- Правила спортских игара и тренинга
- „ТЕМПО“ своје читаоце учи како да буду здрави, снажни и лепо грађени

Tempo

ИЗЛАЗИ СРЕДОМ
И СТАЈЕ 2 ДИНАРА

БИБЛИОТЕКА НА ДЛАНУ

Сачекали смо да се сви читаоци врате са годишњег одмора и тек тада је жири Политикиног забавника између 78 малих и минијатурних књига изабрао 4 најмање и најлепше.

Од 78 приспелих књижница само 20 је у потпуности задовољило услове конкурса, односно било прописно укорићено, обрезао, обрађено и одштампано као што су књиге које се про-

ЗАВРШЕН ЗАБАВНИКОВ КОНКУРС ЗА НАЈМАЊУ КЊИГУ

дају у нормалним књижарама. Разуме се да су само такве књиге дошле у обзир за награђивање мада су и оне друге, које нису задовољиле пропозиције конкурса, биле веома лепе.

Две равноправне прве награде, по један РЕПОРТЕРСКИ ТРАНЗИСТОРСКИ МАГНЕТОФОН, добили су АНДРУШКО КАРОЛИ из Сенте за књжицу КУБИКАШ величине 8 x 7 милиметара и ВИЛИМ ЈУРШИЋ из Загреба за књжицу R величине 7 x 8 милиметара.

Трећу награду, РУЧНИ ЧАСОВНИК, добило је друштво ФОРУМ ХОБИ из Новог Сада за књжицу ТИТО ВОЈВОДИНА димензија 13 x 13 милиметара.

И четврта награда, такође РУЧНИ ЧАСОВНИК, припала је истом друштву за књжицу БОДРИГЕРА ХУМОР величине 21 x 21 милиметар.

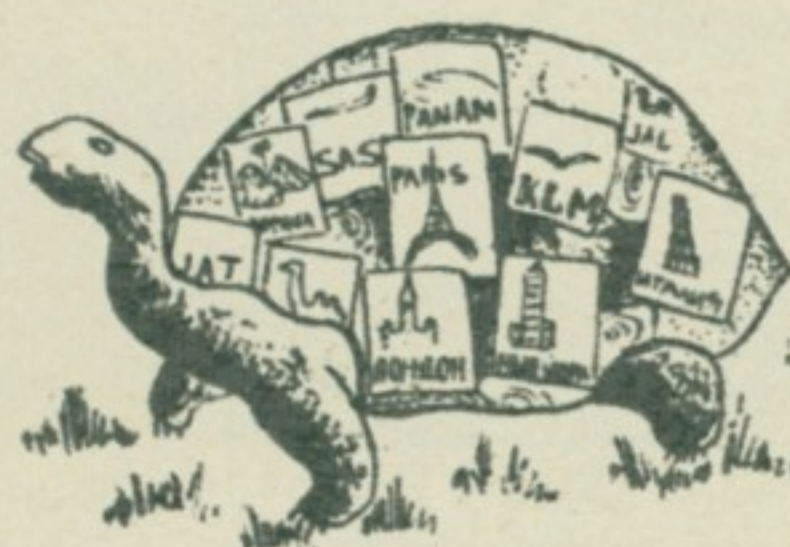
ХУМОР

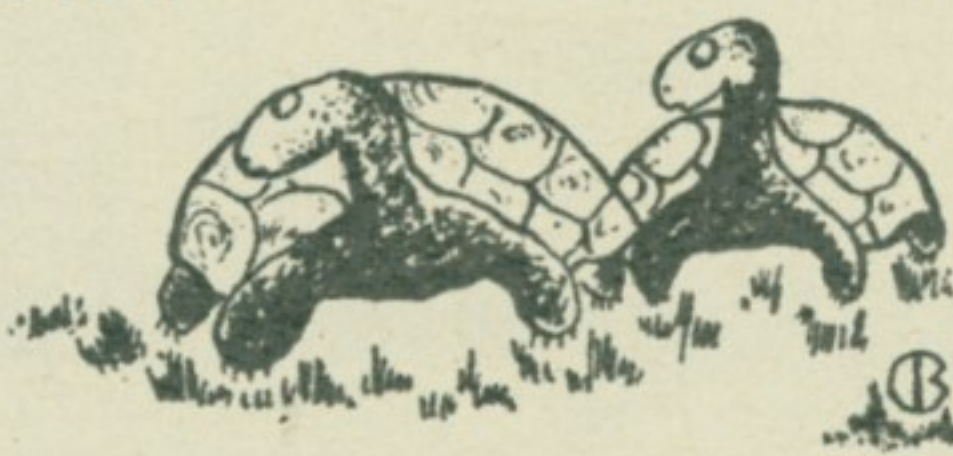
— А сада да пробамо рефлексе!

— Терај у Меку!

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

$$\log x = \cos 60^\circ$$

$$\Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ
РЕШАВАЈУ
ЗАДАЦИ ИЗ
МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 50 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 160 динара!

ЦЕЛА
МАТУРА
У ЈЕДНОЈ
КЊИЗИ!

СА „ПРИРУЧНИКОМ ЗА НОВУ МАТУРУ“ МОЖЕТЕ БРЗО И УСПЕШНО ДА ОБНОВИТЕ ЦЕЛО СРЕДЊОШКОЛСКО ГРАДИВО!

НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“ у сарадњи са групом познатих педагога приредило је специјално за гимназијалце и средњошколце „ПРИРУЧНИК ЗА НОВУ МАТУРУ“ који садржи сажето градиво из СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА, ИСТОРИЈЕ, ГЕОГРАФИЈЕ, БИОЛОГИЈЕ, ХЕМИЈЕ, ФИЗИКЕ и МАТЕМАТИКЕ по наставном плану од I до IV разреда.

Ово је јединствен приручник, штампан на 378 страна, за припрему матуре и за брзо и успешно понављање градива у току школске године. Можете га добити поузећем, по цени од 40 н. дин. за само неколико дана ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбином на: НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд.

**ЗАБАВНИКОВА
ЕНЦИКЛОПЕДИЈА**

ВЕЛИКИ ЛЈУДИ

ЦИНГИС КАН

**ОСВЕТНИК
ИЗ СТЕПЕ** | 1

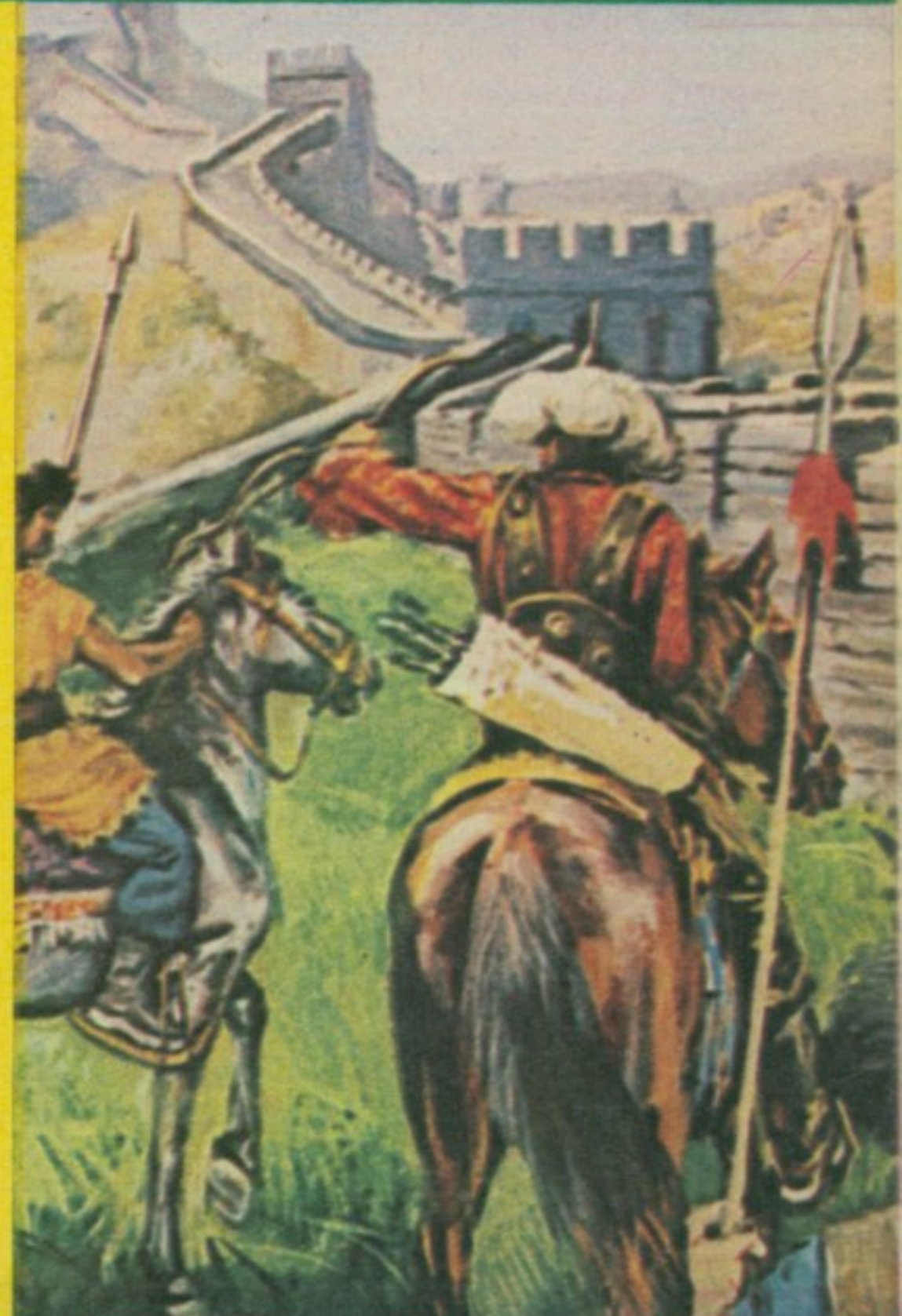
БУДИ ХРАБАР КАО ТЕМУЦИН! — Када се Есегеју, поглавци монголоког племена Дака, године 1167. родио први син, отац му је поштујући један стари обичај народа дао име — **Темуцин**, у славу храброг непријатеља кога је управо победио и — погубио! Још као савсим мали дечак Темуцин се најрадије играо луком и стрелама. Цео свој живот он ће провести на коњу с оружјем у руци а касније, као неустрашив ратник и силан војсковођа, постаће господар највеће територије којом је икада владао један човек!

ПОЧИЊЕ ОДМАЗДА. — Једног дана док је ловио у степи, пресрели су га људи који су прогнали његову породицу. Дечак је коњанике гледао право у очи, погледом пуним мржње. Уграбили су га мада се бранио као вучић, одвели у свој логор и оковали. Али, мали Темуцин је, док су већали да ли да га одмах убију или одложе казну, успео да побегне натраг у своју степену. Ускоро ће одатле почети да се свети људима за све зло које су му нанели.

НЕПИСМЕН. — Следећих двадесетак година Темуцин је снагом оружја и склапајући савезе успео да уједини сва монголска племена. Рођена је моћна и велика Монголска Империја! Све државе на граници овог огромног царства нашле су се у опасности. У крви и пламену Темуцин је почео свој освајачки поход бацајући на колена јаче и развијеније цивилизације. Године 1206. проглашен је за Цингис-кана, великог кана. Одмах је старо обичајно право степе прогласио за закон — **јаса** — само што су сад у његовој основи били послушност и оданост врховном владару. И док је неписмен изговарао речи закона, смишљао је нову освету...

да и груб живот били лепши од свега, чак и од богатих градова у које су Монголи тако ретко залазили. Дечак је грађане у богатој одећи виђао само понекад кад би долазили да тргују стоком или заврбују чувене монголске ратнике да им бране границе. Отац му је говорио да никад не сме заборавити да су људи из града подмукли и претвртљиви.

СУРОВА ШКОЛА. — Иако син поглавице, мали Темучин прошао је кроз све мукe сувог ратничког одгоја, баш као и сва друга мушка деца његовог племена. Учио се издржљивости и дисциплини, јахао брзе полудивље коње без седла! Опрезан, снажан, и изнад свега поносан, Темучин је био рођени ратник. За њега су бескрајна степа и хитри коњи, слобо-

БЕЗ ОЧЕВЕ ЗАШТИТЕ. — Међутим, Темучин није имао још ни пуних десет година а његовог оца отровали су сами Монголи. Есегеј је пао као жртва племенских размирица које су биле честе и кржаве. Удовицу и њена три сина није чекало ништа добро: пошто су постали терет за племе, Темучина и његову породицу изагнали су из заједнице. Самци и беспомоћни, сада су живели у дивљини од оно мало хране што се овде могло наћи. Темучин је као најстарији често одлазио у лов одакле се никада није враћао празних руку.

ИЛИ ОН ИЛИ РАТ. — Темучин и његова браћа постали су страх и трепет за своју околину. Изненадним препадима и засадама за кратко време успели су да поврате имање свога оца. Сада су поново могли равноправно да јашу с осталим припадницима племена, и учествују у борби за власт. И, када је дошло време да се изабере владар свих Монгола, за кана је проглашен млади Темучин! Он није био најмоћнији, али је зато био најопаснији. Свима је било јасно, да ће, ако одаберу неког другог, он започети рат до истребљења. Као кан није оклевао да се свети свима који су га уведили.

ПРЕСТОНИЦА У ПЛАМЕНУ. — Владар номадских племена на северу Кине пре много година преварно је Џингис-кана који му то није заборавио. На челу непобедиве монголске коњице кренуо је да се свети. Пуних десет година Монголи су харали северном Кином уништавајући све. Године 1215. освојена је престоница Пекинг и потпуно уништена пламеном. Империја Чин предала је сву земљу северно од Жуте реке. Али Џингис-Кан се ни тада није смирио, окренуо се према средњој Азији и Русији.

НАСТАВИТЕ СЕ

ХИТ СТРАНА

Сваког петка читајте у Забавнику све о најбољим певачима и ансамблима света. Сваког понедељка на Радио-Београду 1, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, слушајте најновије хитове.

ДИСКОГРАФИЈА

Dr. JOHN

АЛБУМИ:

- »GRIS-GRIS« (ATCO SD 33234)
- »BABYLON« (ATCO SD 33270)
- »REMEDIES« (ATCO SD 33316)
- »THE SUN, MOON HERBS« (WEA 33362)
- »GUMBO« (ATCO SD 7006)
- »IN THE RIGHT PLACE« (ATCO SD 7018)

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће изванредно очуване ЛП плоче: JETHRO TULL: »AQUALUNG« (130 нд), U-RIAH HEPP: »THE MAGICIAN'S BIRTHDAY« (130 нд), HUMBLE PIE: »SMOKIN'« (50 нд), CCR: »CREEDENCE GOLD« (35 нд). Такође продајем грамофон ISKRAMON STEREO RS 70 по цени од 600 нд и грамофон ISKRAMONO (с прикључком за радио) по цени од 120 нд. Оба грамофона ку у извршном стању.

Хинко Хајндл
Алиновића 12
55000 Сплит

За ЛП плоче групе ЕЛП: »TRILOGY« и »TARKUS« нудим ових пет албума: JIMI HENDRIX: »IN THE WEST«, ALICE COOPER: »BILLION BABIES«, IKE AND TINA TURNER: »LET'S DANCE«, TEN YEARS AFTER: »UNDEAD« и MELANIE: »STONEGROUND WORDS«.

Плоче шаљем поузданом.
Владимир Биондић
Омладинска 6
55000 Славонски Брод

Продајем ЛП плоче ових група: GRAND FUNK, TASTE, BLACK SABBATH, WINGS, PINK FLOYD, EXETERION, ROLLING STONES, TIME, КОРНИ ГРУПА и плоче певача: JOHN MAYALL, JANIS JOPLIN и RAY CHARLES. Неке од плоча су потпуно нове. Цена 30 — 130 нд.

Сашо Бомбол,
Ј. Јосифовски 35
91000 Скопље

Продајем добро очуване сингл плоче ових група и певача: APHRODITA'S CHILD, ROLLING STONES, TOM JONES, МИШО КОВАЧ, КРУНОСЛАВ СЛАВИНАЦ, PRO ARTE. Шаљем списак и ценовник.

Наско Назов,
Огражден 5
92400 Струмица

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

РАСТАНАК

Музика: Драган Поповић
Текст: Марина Туцаковић
Изводи: Група »ДАГ«

Растаћу се са зором, ноћи ћу са тугом,
Не гледајући рубље иза куће што се суши,
Мирис кафе, мир...
Гнезда, слике, дом...
И балконе маглом још покривене...

Оставићу све што волех као дете,
Људе, снове, жеље,
Звук клавира, мир...
Фењер стари, дом...
Гледајући празно свог детињства траг.

Остављам лепе, чак и птице свет,
Грамофон стари и дувана дим.
Никада више нећу знати за мир.

Године ће можда остати у мени.
Сви минути, дани једном проведени,

Старе цркве кров
и даљина звук.

Корак људи тако лак, весело и тих.

Нестаћу с небом, можда опет сам
Без оних прича, оних боја сна,
Никада више нећу бити ту.

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: РАСТАНАК можете чути у понедељак, 22. октобра у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00!

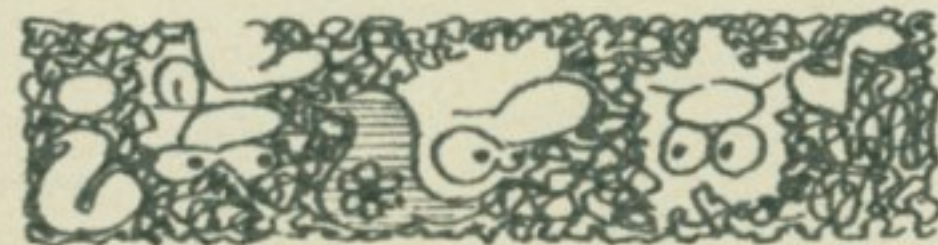
КАО ХИТРЕ БЕЛЕ САНКЕ
ДОНОСЕ НАМ ДАНИ
СЕТУ И РАСТАНКЕ...

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

SLADE c/o Valerie Andrews 46, Brook Street, London W1, England.

ELTON JOHN c/o Helen Walters DJM Records, James House, 71-75, New Oxford Street London WC1 England.

ЗДЕНКА КОВАЧИЧЕК

Ако се рачунају вокалне могућности, успеле интерпретације и оданост музици онда је Зденка Ковачичек увек међу првима. Њена способност да од често веома просечних песама изванредним певањем ланова и неочекивана остварења као да је правило. Па опет, та изузетна уметница, пред којом прави пријатељи песме морају да изгубе равнодушност, и поред свих квалитета није успела да се уздигне до заслужених висина, до потпуне афирмације.

Зденка је одавно на сцени. Каријери је почела почетком шездесетих година у вокалном дуету »Хани«. После неколико успешних година, уморна од деценијских песмица, Зденка је изабрала оно што се тада најмање очекивало: пошла је у свет. Међутим, у западној Европи, куда је отишла, владали су другачији и јачи закони шоу-бизниса. Та неписана правила морала је поштовати и Зденка. Годинама је мењала клубове, саставе, земље. Временом је постала позната у многим музичким клубовима. Када су је упознали, музички стручњаци и продуценти нудили су јој све примамљивије услове, али Зденка је сада могла да бира и у њој је победила она увек присутна и обавезама спутана носталгија. Зденка се враћа у домовину. Сада је за нове генерације непозната, за старе познанике већ заборављена али жељна свог краја и своје песме. Повратак у Југославију значио је и рад од почетка. Први корак: опатијски фестивал 1970. године на најугледнијој музичкој смотри код нас наступила је као дебитант и добила прву награду стручног жирија. Следећег пролећа, на за-

гребачком фестивалу певала је у веома јакој конкуренцији на поп-смотри. Седам дана узастопно наступала је пред одушевљеном публиком с композицијом Корнелија Ковача »Отворила сам прозор«. Није освојила ниједну од награда али је често помињана као морални победник. Задивљени њеном интерпретацијом чланови славне енглеске групе »Манго Цери« тврдили су уз честитке да још нису чули бољу певачицу. Два месеца касније, на фестивалу Београдско пролеће 1971. добија награду предвиђену за најбољег дебитанта иако композиција коју је изводила, »Љубав« Војкана Борисављевића, уопште и није ушла у финале. Затим је следила једна дужа пауза без наступа, турнеја, ТВ емисија, фестивала. Мало људи је било заинтересовано за Зденку и због тога што њен помало необичан глас није пристајао свуда. Готово целу 1972. годину одсуствовала је са наших позорница. Тих дванаест месеци провела је у Совјетском Савезу где је донела одлуку да унеколико промени стил и репертоар прилагоди широј публици. По повратку више пажње поклања квалитетној поп-музици и започиње сарадњу са добром загребачком групом »Нирване«. Ту комбинацију млада публика радо прихвата. На највећем овогодишњем скупу младих, »Бум« фестивалу у Љубљани, заборављена примадона поп-музике коначно се враћа и у потпуности тријумфује. Тако је њена одлука нашла и свој смисао. Схватила је да су њена права публика — млади. Њене способности, не увек довољно признате, најзад су добиле праве пријатеље.

ДЕБИТАНТИ НА »ЗАГРЕБУ 73«

На традиционалном фестивалу забавне музике који се управо одржава у Загребу београдску поп-музику заступаће групе »EX ART« и »ДАГ« и млади певач Срђан Марјановић. За трио »ДАГ« (што је у ствари скраћеница од Драган — Александар — Грујица) који постоји непуну годину дана

ово је прва прилика за праву афирмацију. Група свира углавном акустичну музику а чланови су Драган Поповић, гитара, усна хармоника и певач, Александар Миловановић, гитара, прим, шаргија, усна хармоника и певач и Грујица Миловановић, удараљке и певач.

ЗДЕНКА КОВАЧИЧЕК

Ветар

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

У шест и тридесет изненада зазвони телефон. Децембарско вече се спустило. Томсон подиже слушалицу.

— Слушам.
— Херб?
— А, то си ти, Алине!
— Је ли ти жена код куће?
— Јесте, а зашто питаш?
— Желео бих да дођеш вечерас код мене...

— Имаћемо госте.
— Хтео бих да ноћаш код мене.
— Дошао бих радо, али схвати да би ме жена и познаници убили! А шта се десило? Опет тај ветар?
— Да, опет ветар — одговори после кратког колебања глас у слушалици.

— Али ноћ је ведро и мирна. Ветар се једва осећа.

— Довољан је и такав. Допире до мојих прозора и њише завесе. Тек да ми се покаже.

Касно!

— А зашто ти не би дошао код нас? — упита Херб Томсон.

— Већ је касно за то. Може да ме шчепа уз пут. То је ђаволски да леко. Немам смелости да пређем тих педесетак километара. У сваком случају хвала ти.

— Узми прашак за спавање.

— Стајао сам на вратима преко један сат, Хербе. Видео сам како се отима на западу. Тамо је било мало облака и нагло почеше да се растурају. Тако се откинуо ветар!

— Узми прашак и позови ме кад год зажелиш. Чак и у позним часовима.

— Добро, али бих ипак волео да си крај мене. Мада, не бих желео да ти се нешто деси. Ти си мој најбољи пријатељ и због тога не бих то желео. Можда ће бити и боље да се сам томе одупрем. Извини што сам те узнемиравао.

— Којешта! А зашто си ми онда пријатељ? Кажем ти шта треба да радиш. Седи и пиши мало. Заборавићеш и Хималаје, Долину ветрова и го своје предубеђење о олујама и ураганима.

— У праву си. Можда ће то бити најбоље. Хвала што ми дозвољаваш да те овако узнемиравам.

Херб Томсон одложи слушалицу.

— Је л' то био Алин? — упита његова жена.

Клигну главом у знак одговора. — Он и ти његови урагани који дувају по планинама, по долинама, ти урагани топли и хладни — рече.

— Преживео је тешке дане на Хималајима за време рата — одговори Херб Томсон.

— Ваљда не верујеш у његове приче о тој долини?

Тако је причао Алин!

— У тој долини било је свега и свачега — кише, града, ветра. Алин ми је то причао можда око сто пута. Нема шта, зна добро да прича. Онда се попео врло високо. Области

и све остало... Котлина којом одјекују гласови... Као да дува неколико ветрова одједном а не само један. Ветрови из целог света. Тако је о томе причао Алин...

Опет зазвони телефон.
— Не дижи слушалицу — рече му жена.

Седели су а телефон је зврјао, зврјао девет пута. Најзад је умукнуо. Вечерали су. У кухињи је дашак ветра лако љуљао завесу на одшкринутом прозору.

Телефон опет зазвони.

— Морам да му се јавим — прогунђа подижући слушалицу.

— То си ти, Алине?

— Хербе, он је овде. Пробао се! Видео сам како се приближава њи шући лишће. Стигао је до врата моје куће и хтео је да упадне унутра, али сам му их треснуо пред носом.

Томсон ништа не одговори. Није могао да смисли никакав одговор. Жена га је посматрала стојећи на вратима која воде у ходник.

— Дакле, то је стварно занимљиво — рече најзад.

— Он кружи око куће. Хербе. Не могу да се макнем одавде. Ништа не могу да учиним. Али, бар сам га на време спазио. Учинило му се да ме већ има у рукама и онда, када је хтео да ме шчепа, треснуо сам вратима. Био сам спреман

Ветар се шуњао око Алинове куће, трескао прозорским капцима, завијао и смејао се.

за тај сусрет, припремао сам се не дељама.

— Ма немој? Причај ми о томе нешто, Алине, стара момчино — рече Херб Томсон уморно одмичући слушалицу од ува.

— Почео сам пре шест недеља... Мислио сам да сам га већ победио, да се предао, да је дошао крај прогањању и да неће више покушавати да ме ухвати. Али он је чекао повољну прилику. Пре шест недеља чуо сам како се смејао и нешто шапутао шуњајући се око моје куће. То је трајало можда један сат, не дуже. Није био много јак. Морао је да се повуче.

Томсон клигну главом.

— Уживам да слушам то. Збиља, мило ми је да те слушам. Жена је буљила у њега.

ЈАК ЈЕ И ВЕШТ И УЖИВА ДА МЕ МУЧИ

РЕЈ БРЕДБЕРИ

— Вратио се наредне ноћи. Трескао је прозорским капцима, разносио искре из димњака. Долазио је тако пет ноћи узастопце, сваки пут све јачи. Када сам отварао предња врата, улазио је у кућу и покушавао да ме извуче напоље, али није био довољно јак. Сада јесте. Облеће око целе куће, хуче на крову. Ломи дрвеће.

— То је доста чудно, овде се не осећа ветар, Алине.

— Наравно да га не осећаш, ње му није стало до тебе, већ само до мене. То је убица, Хербе, највећи, најпроклетiji, праискоиски убица који је икада ловио жртве. То је најбољи ловачки пас који покушава да ме наљуши и ухвати. Увлачи свој циновски нос у кућу, њуши, а када ме осети у салону, усмерава тамо своју снагу, а када сам у кухињи он опет иде за мном. Сада проба да се провуче кроз прозоре, али сам их затворио чврсто, променио сам шарке и кваке. Кућа је доста јака. Стара је али солидно грађена. Све сијалице су упаљене. Ветар ме прати из собе у собу гледајући кроз све прозоре... Ох!

— Шта ти се десило?

— Баш сада ломи предња врата!

— Како би било да проведеш код мене ноћ, Алине?

— Не могу. Не могу да изиђем из куће. Више ништа не може да

нутак, причекај... Ево ме опет — већ сам ту, рече глас у слушалици. — Направила се мала пукотина испод врата и запушио сам је ватом да ми не зебу ноге. Уосталом, мило ми је што ниси дошао, Хербе, не бих желео да се и ти увалиш у ову невољу. Сада је он разбио један прозор на соби. Ушао је у кућу. Руши слике са зидова. Чујеш ли?

То је забава

Херб Томсон поче да послушати. Кроз слушалицу је допирало дивље урликање, звиждање и ломљава. Алин покуша да надвече те шумове:

— Чујеш ли?

Херб Томсон прогута пљувачку:

— Чујем.

— Хоће да ме ухвати живог, Хербе. Он не жели да сруши целу кућу једним снажним махом јер би ме то убило. Он ме хоће живог, да ме извуче. Он хоће оно што је у мени. Моје мисли, мој мозак. Хоће моју снагу, моје знање. Хоће мој интелект. То је велики талас ветрова из целог света. Онај исти ветар који је пре годину дана опустошио Целебес, онај исти пампер који је харао по Аргентини, онај гајфун који се хранио жртвама на Хавајима, ураган који је савршио афричке обале овог пролећа. То је део свих олуја којима сам измакао. Он ме је отерао с Хималаја — из Долине ветрова где планира сва своја пустошења, јурио ме је јер ме није трпео као сведока његових недела. Некаква сила одавно му је удахнула живот. Знам где се рађа и где умире. И баш због тога ме он не трпи јер сам написао књигу против њега у којој сам дао упутства како да се уништи. Он жели да ме увуче у своје циновско тело, да ме лиши савести. Хоће да будем на његовој страни.

— Морамо да завршимо, Алине, моја жена... гости су већ стигли. Јави се после једног часа, Алине.

У току једног часа телефон је звонио још три пута, али Херб није дизао слушалицу. Играо је карте с гостима.

Часовник у предсобљу гласно откуца девет и готово истовремено опет зазвони телефон.

— Хербе, тражио сам те неколико пута...

— Нисам могао да подигнем слушалицу. Жена ми је забранила, због гостију...

— Ђаскате, смејете се, играте карте, је л' тако? Колико желим да сам сад с вама и да не знам оно што знам!... Али, ево ме затвореног у кухињи. Предњи зид је срушен, али ја ћу му умаћи. Када попусте кухињска врата, побећи ћу у подрум. У најбољем случају тамо могу да останем до јутра. Мораће да сруши цео овај ђаволски дом да би ме ухватио, а под у подруму већ ома је солидан. Уосталом, имам лопату и моћи ћу се још дубље саkritи.

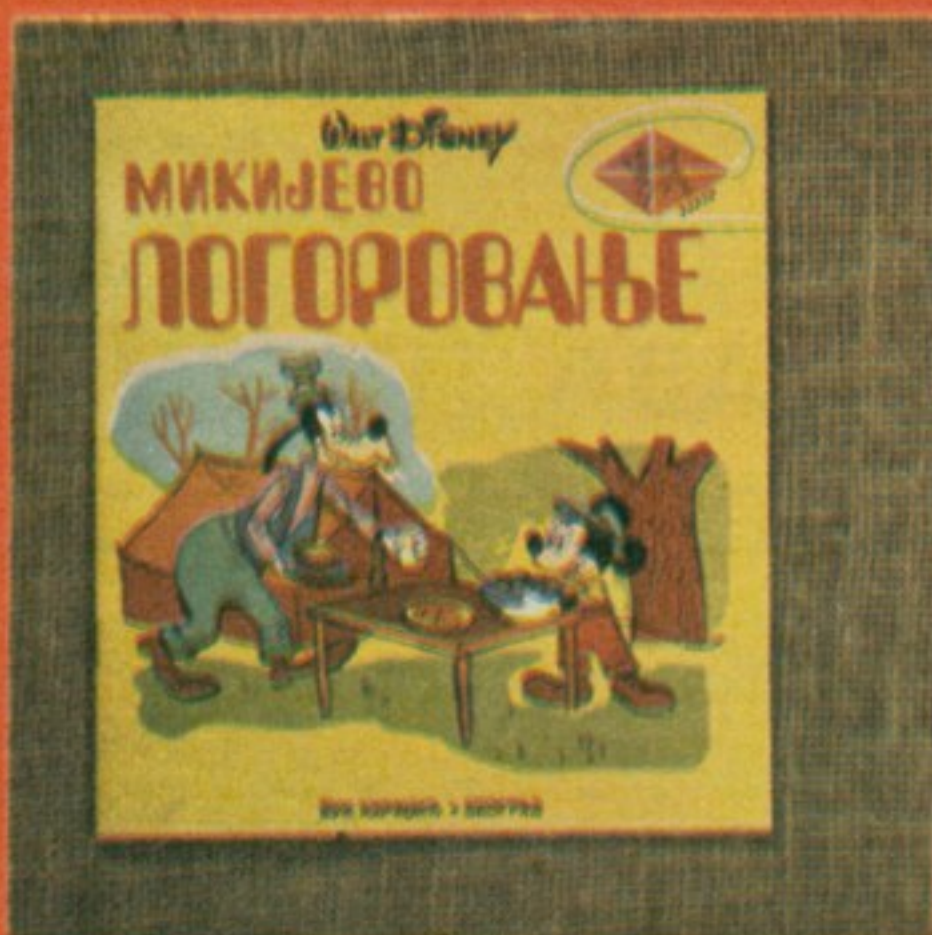
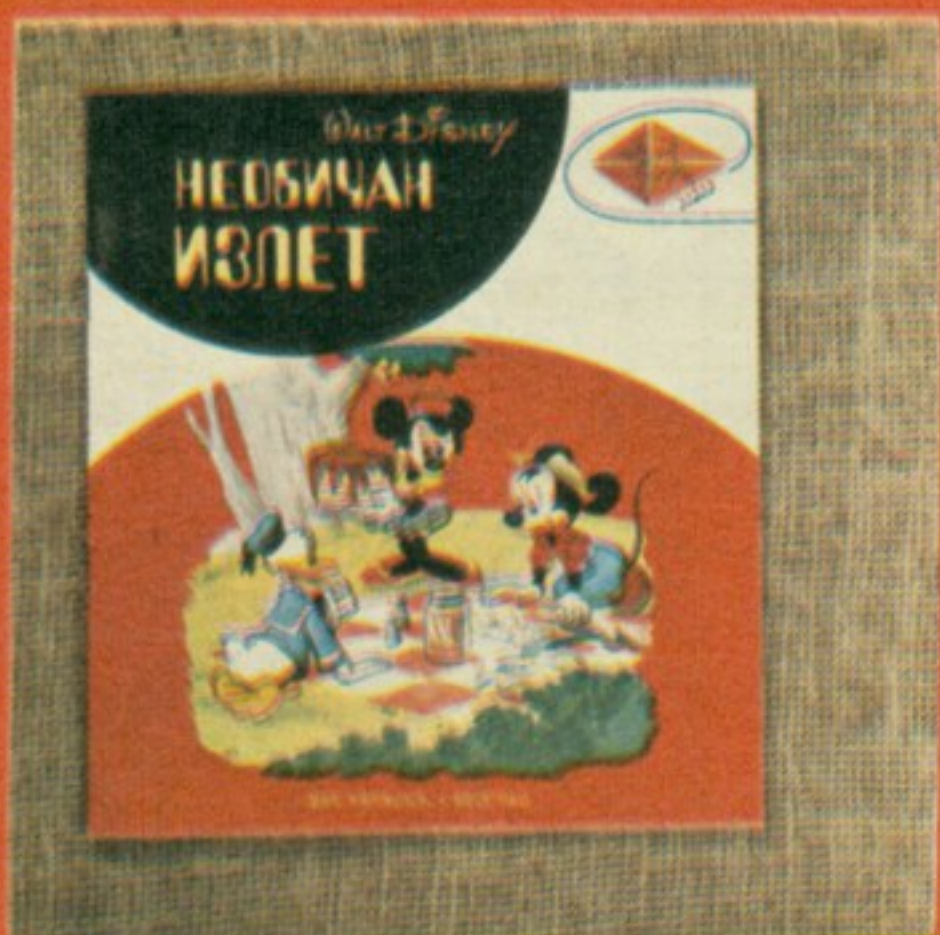
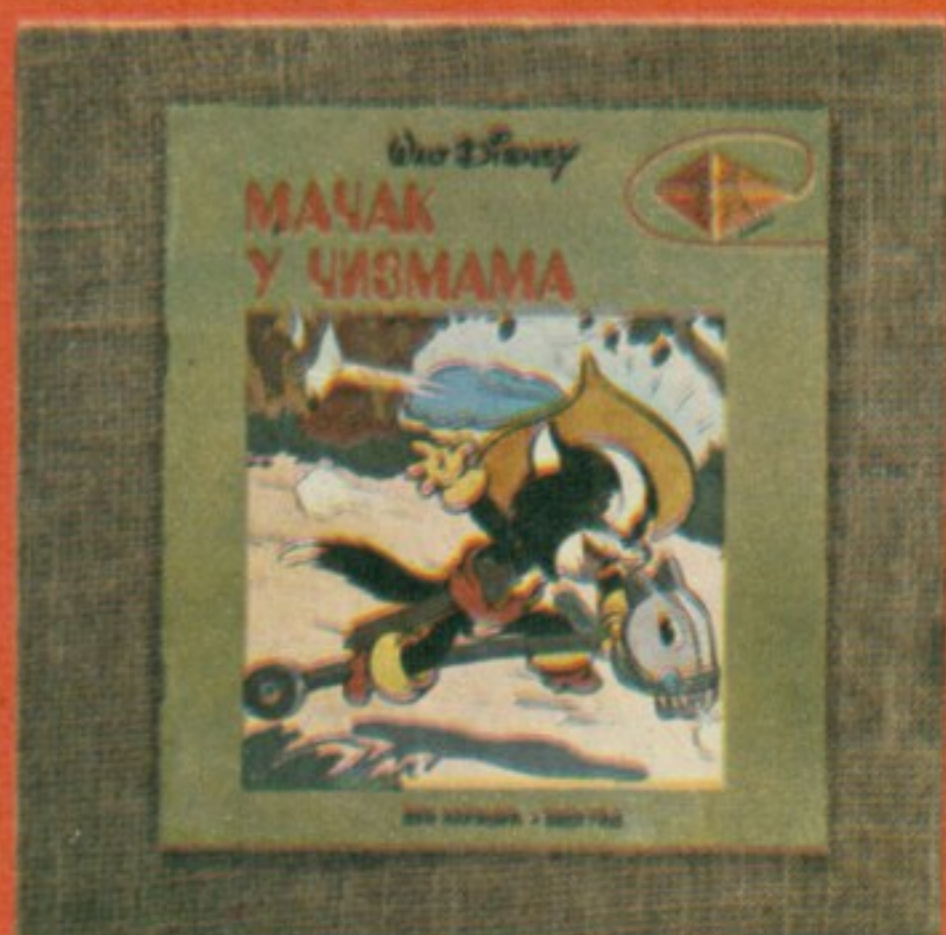
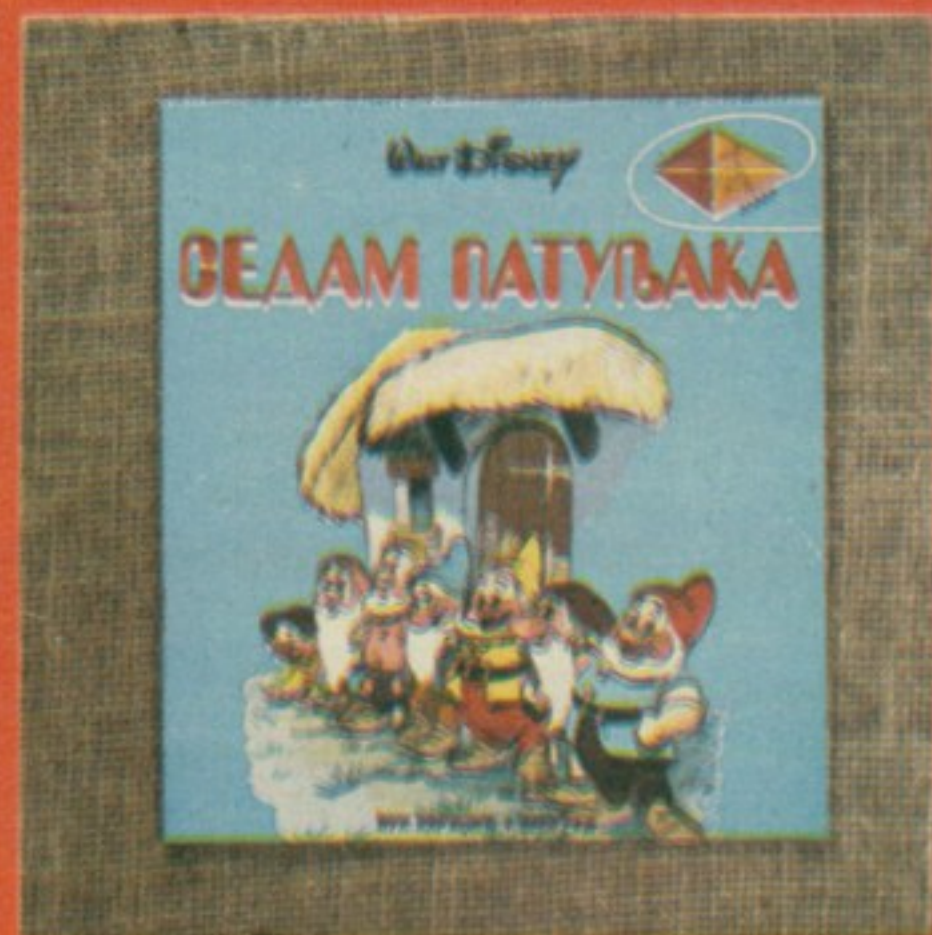
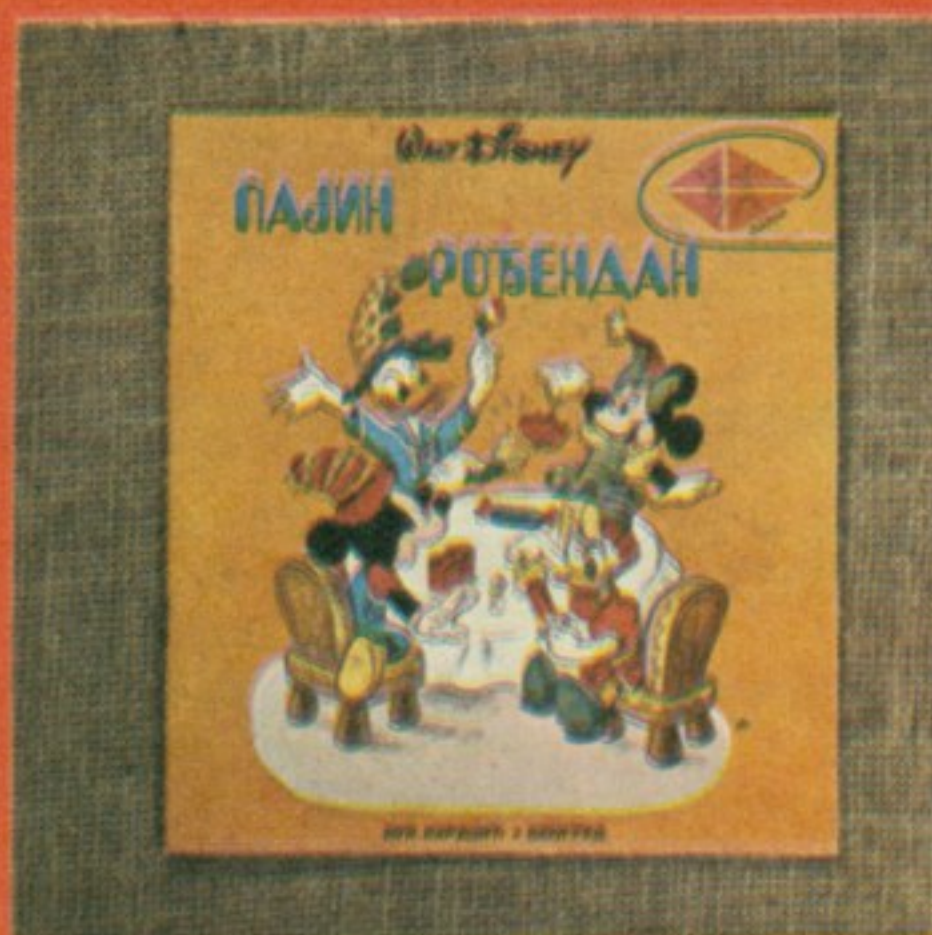
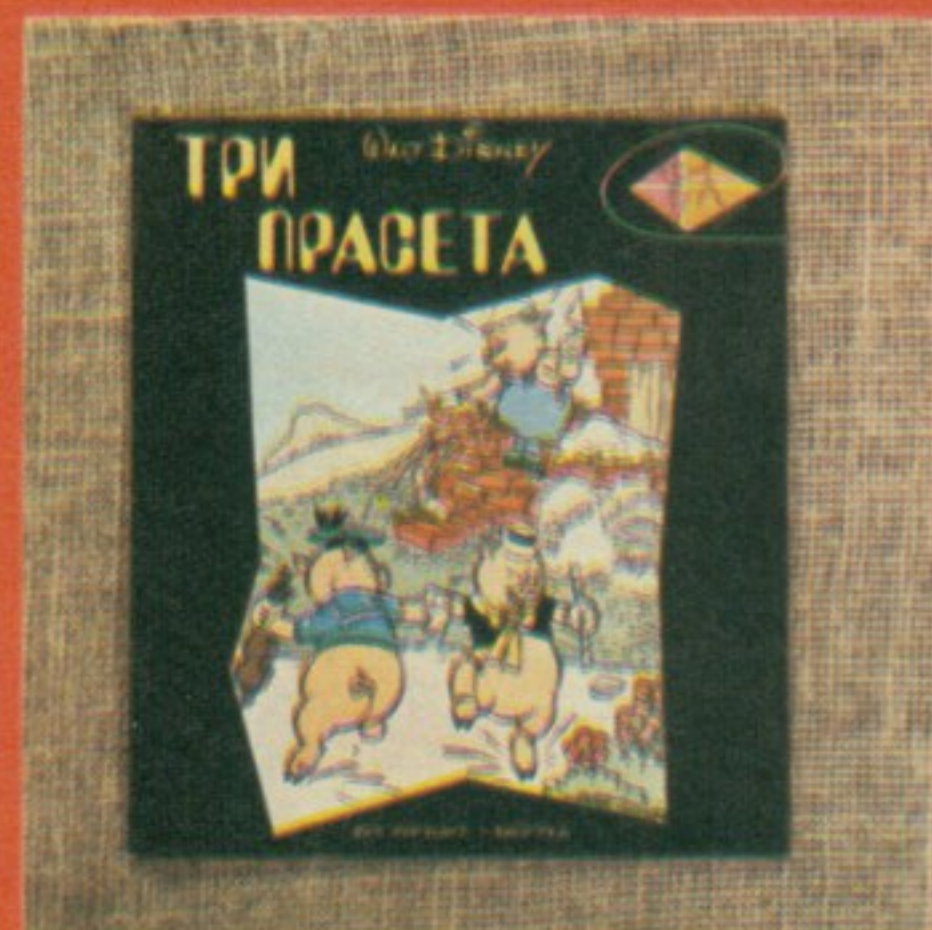
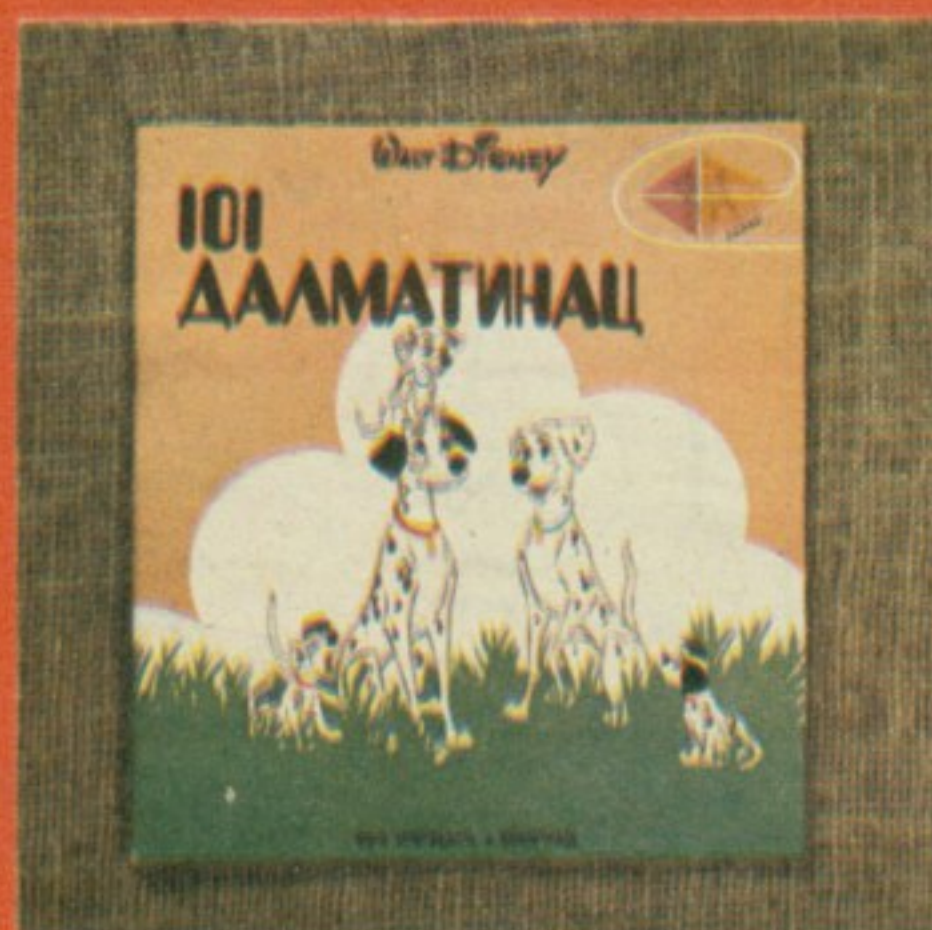
Из слушалице су допирали стравични гласови.

— Шта је то? — упита Томсон потресен дрхтавицом.

БИБЛИОТЕКА БАМБИ

необични доживљаји незаборавних дизнијевих јунака у 10 књига

Библиотека Бамби писана је за најмлађе. Јунаци из царства Дизнијеве маште чине живот безбрижним и пружају најлепше задовољство деци. Читав један свет у 10 књига:

Комплет „Библиотека Бамби“ у књижари стаје 60 динара, ЧИТАОЦИ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА УЖИВАЈУ ПОСЕБАН ПОПУСТ, ТАКО ДА КОМПЛЕТ ДОВИЈАЈУ ЗА СВЕГА 30 ДИНАРА.

Може се наручити само цео комплет.

Књиге су штампане ћирилицом у вишебојној првокласној техници. Формата 23 x 20,5 см.

Купци из Београда могу подићи књиге сваког радног дана до 15 часова у предузећу „Вук Караџић“, Краљевића Марка бр. 9.

Попуни, изрежи и пошаљи нарудбеницу на адресу: Издавачко предузеће „Вук Караџић“, 11001 Београд, Краљевића Марка 9.

Издавачко предузеће „ВУК КАРАѢИЋ“, 11001 Београд,

Краљевића Марка 9

НАРУДБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет „БИБЛИОТЕКА БАМБИ“ ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕТЕМ, по повлашћеној цени од 30.— динара (платиће поштару приликом пријема комплета)

Име и презиме _____

Занимање _____ Пошт. бр. и место _____

Адреса стана _____

(Потпис купца, л. к. бр.)

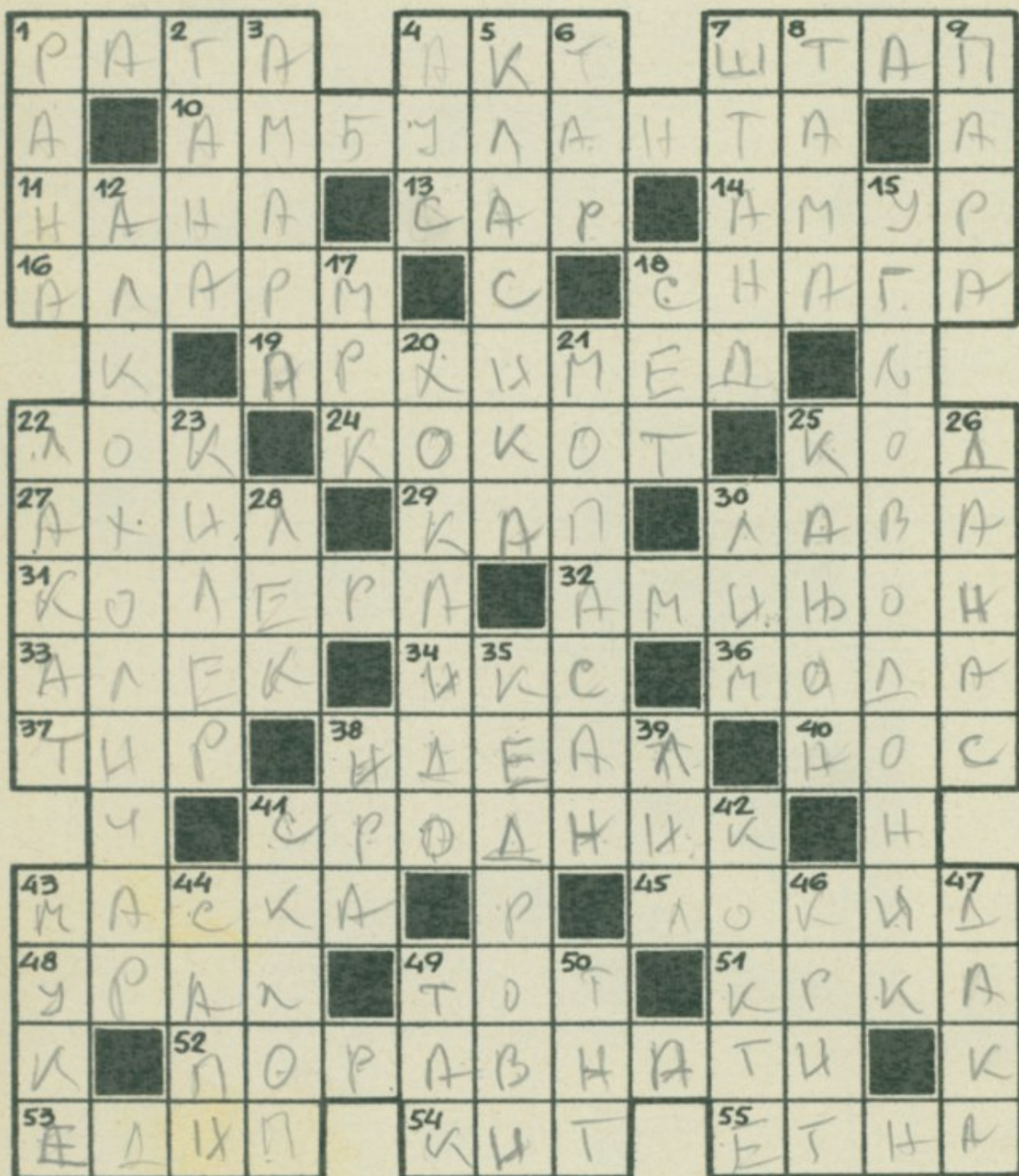
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) ислужен коњ, 4) спис, 7) прут, мотка, 10) поликлиника, 11) роман Емила Золе, 13) индустријска област у Западној Немачкој, 14) река у СССР, 16) убуна, 18) сила, 19) највећи математичар и физичар старог века, 22) енглески филозоф (Џон), 24) петао, 25) предлог, 27) старогрчки јунак, 29) део тачности, 30) вулканска маса, 31) заразна болест, 32) град у Француској, 33) име јод миља (Александар), 34) непозната у математици, 36) начин одевања, 37) древни фенички град, данас Ел Сур у Либану, 38) узор, 40) део лица, 41) рођак, 43) образаина, 45) врста авиона, 48) планина у СССР, 49) мађарски песник (Арпад), 51) наша река, 52) довести нешто у ред, поправити, 53) краљ Тебе (по грчкој митологији), 54) морски сисар, 55) вулкан на Сицилији.

УСПРАВНО:

1) повреда на телу, 2) држава у Африци, 3) горки лекови, 4) немачки предлог, 5) најбоља уметничка дела једног народа, 6) путиња у Индији, 7) изложбени простор, 8) мрак, 9) агрегатно стање воде, 12) уживалац алкохола, 15) хемијско једињење угљеника и водоника, 17) црн, таман, 18) тениски термин, 20) јапанско острво, 21) француски писац (Ги де), 22) део руке, 23) аутомобилски хладњак, 25) клисура, 26) прилошка одредба за време, 28) албанска новчана јединица, 30) танка метална плоча, 35) врста четинара (мн.), 38) страна женско име, 39) град у Француској, 41) структура, 42) освежавајући напитац (мн.), 43) пешке патње, 44) део коњског тела, 46) највеће грчко острво, 47) главни град Бангладеша, 49) билијарски штап, 50) скраћеница за тринитротолуол.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Михаил Шолохов, а, а, 10) наука, р, р, 11) три, 13) домар, 14) оме, 16) „Рога“, 18) сат, 19) инат, 20) Игало, р, 21) скије, ц, 23) раст, 25) Омск, н, 26) „ами“, 28) трека, 29) ало, н, 31) јак, 32) „ура“, е, 33) Пап, 35) тачка, 36) прт, р, 38) орач, 40) агар, р, 42) Облак, н, 45) драма, 47) груб, 48) оро, 50) стог, 51) рат, 52) опера, 54) или, е, к, 55) Чакор, т, к, 56) стабилизација.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Милољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Влодинир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дина, полугодишња 66,00 дина, тримесечна 33,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дина, полугодишња 132,00 дина, тримесечна 66,00 дина. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у страниј валути: DM 46 — \$ 16 — FF 73 — Sfr 53 — Skr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 | тел. 22-7111. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОШТИНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

ЧУДА СВЕТА

Драги Забавниче,
молим те да ми одговориш колико
има „светских чуда“ и где се налазе.
Зоран Павличевић,
Кос. Митровица

Светска чуда су грађевине и уметничка дела чувена по величини и уметничкој вредности. Као чуда

антички историчари и хроничари најчешће описују Кеопсову пирамиду у Египту, Семирамидине вишеће вртове у Вавилону, Ирак, Артемидин храм у Ефесу, Грчка, Финијину статуу Зевса Олимпијског, Грчка, маузолеј у Хеликарнасу, Грчка, колос са Родоса, Грчка и светионик на Фаросу, Средоземно море, код Александрије. Неки као о-змо чудо света спомињу и кинески зид.

Од ових грађевина и уметничких остварења данас постоје само Кеопсова пирамида и кинески зид.

УВЕК У МРАКУ

Драги Забавниче,
молим те да ми помогнеш да сазнам
да ли кишна глиста има очи и уопште
нешто о њој.

Небојша Голубовић,
село Витровац,
Минићево

Кишна глиста (*Lumbricus terrestris*) убраја се у род црвенкастих црва из реда малочекнијара. Има цилиндрично, изразито издужено тело на којем су уочљиви бројни прстенови а на сваком од њих по четири

пара кратких длака. Дише слузавом кожом, а крета се стезањем и растезањем мишића. Нема изражена чула, потпуно је слепа и без очију. Како је веома осетљива на светлост, јер јој кожа мора увек бити мокра, живи и склања се на влажним и тамним местима, најчешће у земљи где се понекад може наћи на дубини и до 8 м. На површину излази само ноћу или кад је време

кишовито, па је по томе и добила име. Кишна глиста лако и брзо обнавља изгубљени део тела. Од великог је значаја за пољопривреду, јер прављењем канала и рупа у тлу чини земљиште растреситијим и порознијим. Храни се иструлелим биљкама а гута и велике количине земље, коју уситњава у једином цреву. Према опажањима Чарлса Дарвина, у Шкотској су кишне глисте у току једне године изнеле на површину до 4 кг земље на сваки кв. м.

Према томе, кишне глисте не по-мажу само онима који пецају рибе већ и онима који обрађују земљу.

ЏИВ-ЏИВ ЈЕ ПЕВАЊЕ

Драги Забавниче,
Мој брат и ја смо се кладили да ли
врабац пева. Брат тврди да не пева, а
ја обрнуто. Молим вас да ми одговори-
те: ко је у праву?

Дане Драговић,
Београд
Далматинска 94 а

Врабац домаћи или врабац поку-
ћанац (*Passer domesticus*) је птица
коју, вероватно, најчешће виђамо.

и не само то: најчешће га и чује-
мо, јер су врабци, које научници
сврставају у породицу зеба (*Fringillidae*) птице певачице. Врабац је пореклом из Средње Азије а данас је распрострањен по целом свету. Поред домаћег, постоје још и пољски, брдски, морски, пустињски и врабци наранџастог кљуна. Код нас се гнезде и живе само три врсте врабаца: домаћи, брдски и пољски чије женке неколико пута годишње легу 5-6 птића. Као и све зебе, и врабац има веома развијен гласовни апарат, али иако његово певање није лепо као цвркул његових сродника, канаринца и чешљугара, ипак је с правом увршћен у бројну групу птица певачица.

НЕРУДА И БЕЛ

Поштовани Забавниче,
интересује ме који су писци добили
Нобелову награду за књижевност у
1971. и 1972. години.

Нина Бота,
Гружанска 4,
Београд

Године 1971. Нобелова награда додељена је чилеанском песнику Пабло Неруди а 1972. немачком приповедачу и романсијеру Хајнриху Белу.

ЧИМЕ ЛИ ЋУ ДАНАС
ДА ИСПУНИМ
ДАН?

ЛЕПО
ВРЕМЕ...
МОЖДА БИ
МОГ'О ДА
ПРОШЕ-
ТАМ!

ХМ... КО ДА
СЕ МУЧИ?!
ПРОСТО ЋУ ДА
СЕДИМ!

ШИЉО! КАКО
МОЖЕШ ДА
СЕДИШ ТА-
КО ИЗ ДА-
НА У
ДАН?!

ЗАШТО? ПА
МЕНИ ЈЕ
ОВАКО БАШ
ЛЕПО!

ОН ЈЕ ЧУВЕ-
НИ НАУЧНИК...
ОН ЋЕ ТИ РЕЋИ
КАКВО ЗАНИ-
МАЊЕ ОДГО-
ВАРА ТВО-
ЈИМ СПОСОБ-
НОСТИМА!

ПРОФЕСИОНАЛНА
ОРИЈЕНТАЦИЈА

А...
А...
АЛИ...

САМО ВИ НАС ОСТА-
ВИТЕ НАСАМО!

ЛЕПО
ОДГО-
ВАРАЈ
НА
СВАКО
ПИТАЊЕ!
ДОКТОР
ЋЕ ТИ
ПОМО-
ЋИ!

НЕШТО СЕ ШИЉА
ДУГО ЗА-
ДРЖАО!

ПРОФЕСО
ДОКТОР
ЗАРАВИЋ

ПА... ЈЕСТЕ ЛИ
ДОШЛИ ДО
НЕКЕ ОД-
ЛУКЕ?

КАКО
ДА НЕ!

УСПЕО ЈЕ ДА
МЕ УБЕДИ!